

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۹/۳۰

آزمون ۳۰ آذرماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

۷۰ سؤال در ۷۵ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۱۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
ریاضی و آمار	۱	۲	۳	۴	۶	
علوم و فنون ادبی	۱	۲	۳	۵	۶	
جامعه شناسی	۱	۲	۵	۷	۸	
روان شناسی	۱	۲	۴	۵	۷	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اجباری	ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۱۱	۲۰	۱۵
۳	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)	۲۰	۲۱	۴۰	۲۰
۴	اجباری	جامعه شناسی (۳)	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰
۵	انتخابی	جامعه شناسی (۱)	۵	۵۱	۵۵	۵
		جامعه شناسی (۲)	۵	۵۶	۶۰	
۶	اجباری	روان شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلمها در سایت کانون، کد روبهرو را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم توزنده جانی، احمد حسن زاده فرد، رضا خانبابایی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، امیر محمودیان، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	امیر حسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	هانا احمدزاده، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، ملیکا ذاکری، فاطمه رضائیان، یاسین سعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، فاطمه عبدالوند، عادلہ علیرضایی مقدم، محمد عرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	محمود بادربین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، امیر حسین شکوری، مرتضی کاظم شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، عرفان دهدشنیبا، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده جانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی، علی مرشد	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید آرش مرتضائی فر، مهرزاد مشایخی، سپیده فتح‌اللهی، امیر محمد قلعه کاهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، حسین سهرابی محمد صمدی زاداسفنگره	محمد صدرا پنجه پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی نژاد، امیر محمد قلعه کاهی، مهشید رستمی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **تهای** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

الگوهای خطی
(مدل سازی و دنباله)
صفحه‌های ۴۵ تا ۶۰

۱- **نهایت** در دنباله فیبوناچی $a_{n+2} = a_{n+1} + a_n$ و $a_1 = a_2 = 1$ ، جمله یازدهم کدام است؟

(۱) ۸۹

(۲) ۹۲

(۳) ۹۴

(۴) ۹۶

۲- اگر جمله پنجاهم دنباله بازگشتی $a_{n+1} = \frac{1}{a_n} + 2$ با شرط $a_1 = \frac{1}{4}$ برابر $\frac{t}{n}$ باشد، جمله چهل و هشتم دنباله کدام است؟ (جملات کسری تعریف شده‌اند.)

(۲) $\frac{5n-2t}{5t-12n}$

(۴) $\frac{2t-5n}{5t-12n}$

(۱) $\frac{t-2n}{5n-2t}$

(۳) $\frac{5t-12n}{5n-2t}$

۳- در دنباله بازگشتی $a_{n+1} = ka_{n-|\frac{n}{4}|} + 3a_{n-|\frac{2n}{5}|}$ اگر $a_1 = 3$ ، $a_2 = 5$ و $a_4 = 17$ باشد، $[3k]$ کدام عدد می‌تواند باشد؟ ($[ ]$ ، نماد جزء صحیح است.)

(۱) ۱

(۲) -۲

(۳) -۴

(۴) -۶

۴- **نهایت** دامنه تابع مدل ریاضی کدام گزینه، زیرمجموعه اعداد طبیعی است؟

(۱) دمای خانه در هر لحظه

(۲) سرعت لحظه‌ای یک دوندۀ دوی ماراتن

(۳) مصرف برق ماهیانه یک خانواده

(۴) مساحت یک مربع به ضلع a

۵- **نهایت** در رابطه بازگشتی $a_{n+1} = \begin{cases} \frac{1}{4}a_n - 3 & , \text{ فرد } n \\ 2 - 2a_n & , \text{ زوج } n \end{cases}$ با شرط $a_1 = 8$ ، جمله پنجم کدام است؟

(۱) ۶

(۲) ۸

(۳) ۱۰

(۴) ۱۲

محل انجام محاسبات

۶- مطابق گزارش سازمان محیط زیست هر ساله از میزان فاضلاب یک دریاچه به میزان ۲۰ درصد به صورت طبیعی خنثی و بی اثر می گردد. چنانچه میزان آلودگی فعلی دریاچه ۲۸۰ تن بوده و ورودی سالانه فاضلاب جدید ۲۰ تن باشد، میزان فاضلاب بعد از گذشت دو سال چند تن است؟ (در سال اول ۲۰ درصد خنثی شده به طور طبیعی برابر ۲۰ درصد آلودگی فعلی و ۲۰ تن ورودی است و در سال های بعد نیز به همین ترتیب است.)

(۱) ۲۲۸   (۲) ۲۴۰

(۳) ۲۰۸   (۴) ۲۱۸

۷- در دنباله با جمله عمومی $a_n = n^2 - 7n$ ، جمله دوم با کدام جمله دنباله برابر است؟

(۱) نهم   (۲) یازدهم   (۳) هفتم   (۴) پنجم

۸- در دنباله بازگشتی $a_1 = k$ و $a_{n+1} = \frac{1}{2}(a_n + \frac{k}{a_n})$ با نوشتن جملات آن به $\sqrt{k}$ نزدیک می شویم. اگر a_4 تقریب مناسبی برای این هدف باشد، مقدار

$1 + \sqrt{3}$ چقدر است؟

(۱) $\frac{153}{56}$ (۲) $\frac{5}{2}$

(۳) $\frac{119}{56}$ (۴) $\frac{11}{4}$

۹- جمله عمومی یک دنباله به صورت $a_n = \frac{4n+1}{5n+2}$ می باشد، جمله چندم دنباله $\frac{11}{14}$ می باشد؟

(۱) ۸   (۲) ۷

(۳) ۹   (۴) ۶

۱۰- اختلاف بزرگترین و کوچکترین جمله دنباله با جمله عمومی $a_n = \frac{(-1)^n + 1}{2n+1}$ چند برابر بزرگترین جمله دنباله $b_n = \frac{n^2 + n}{n^3 + 2n^2 + n}$ می باشد؟

(۱) $\frac{1}{5}$ (۲) $\frac{4}{5}$

(۳) ۱۰   (۴) $\frac{5}{4}$

محل انجام محاسبات

تابع

صفحه‌های ۲۱ تا ۵۴

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۲)

۱۱- تابع $f = \{(2x+y+1, 3y-z+6), (4y+z-3, -x-z+4), (z+2x-6, -z-3y+2)\}$ یک تابع همانی است، حاصل $x+y+z$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۱۲- تابع $f(x) = (3k-2)x + 5m - 2$ یک تابع ثابت است. اگر $f(2) = 3$ باشد، مقدار $3mk$ کدام است؟ آزمون وی ای پی

- (۱) ۲ (۲) -۲ (۳) $\frac{2}{3}$ (۴) $\frac{3}{2}$

۱۳- اگر $f(x)$ تابعی ثابت و $g(x)$ تابع همانی باشد و بدانیم $(f \times f)(x) + g(1) = 2f(5)$ حاصل $(f+g)(1)$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۱ (۳) ۴ (۴) ۳

۱۴- در تابع $f(x) = \begin{cases} |x| + |-x| + a & , x \notin Z \\ 2\text{sign}(-x) & , x \in Z \end{cases}$ اگر $f(x) + f(\sqrt{x}) = 5$ باشد، مقدار $\frac{f(\frac{a}{2}) + f(\sqrt{a})}{f(\frac{a}{3})}$ کدام است؟ (، [ ]، نماد جزء صحیح است.)

- (۱) $-\frac{5}{3}$ (۲) ۲ (۳) $\frac{3}{5}$ (۴) $-\frac{4}{3}$

۱۵- برای رسم نمودار تابع $y = -\frac{1}{5}|5x-10|$ به کمک نمودار $y = |x|$ کدام مورد برای کامل کردن جمله زیر مناسب است؟

ابتدا نمودار $y = |x|$ را ... واحد به ... جابه‌جا کرده و سپس قرینه آن را نسبت به محور ... رسم می‌کنیم.

- (۱) ۲ - راست - x ها (۲) $\frac{1}{5}$ - راست - x ها

- (۲) ۲ - چپ - y ها (۳) $\frac{1}{5}$ - چپ - y ها

محل انجام محاسبات

۱۶- اگر $f(x) = x^2$ ، $g(x) = |x| - \text{sign}(x)$ باشد، نمودار تابع $f - g$ از کدام نواحی می‌گذرد؟

(۲) فقط ۳ و ۲ و ۱

(۱) فقط ۲ و ۱

(۴) از هر چهار ناحیه می‌گذرد

(۳) فقط ۳ و ۱

۱۷- چنانچه $f = \{(1, 2), (-3, 4), (3, 5), (7, -1)\}$ و $g = \{(2, c), (3, -1), (7, 1-b)\}$ و تابع $f + g$ به صورت $\{(3, a), (7, 1)\}$ باشد، آنگاه حاصل

$a + b$ کدام است؟

(۴) -۵

(۳) ۵

(۲) ۳

(۱) -۳

۱۸- دو تابع $f(x) = [2x] + [-2x]$ و $g(x) = 2x - 1$ را در نظر بگیرید. مجموعه مقادیر برد تابع $\frac{f}{g}$ در مقادیر صحیح دامنه آن کدام است؟ $([ ])$ ، نماد جزء صحیح است.

(۴) $\mathbb{R}$

(۳) $\mathbb{R} - \{0\}$

(۲) $\{0\}$

(۱) $\mathbb{Z}$

۱۹- اگر $f = \{(1, 2m^2 - 1), (2m, 3), (1, m), (\frac{m}{2}, 4), (-1, 4)\}$ تابع باشد و g تابعی همانی باشد، حاصل $\frac{2((2g - 3f)(1))}{(f - 2g)(-1)}$ کدام است؟

(۴) ۱

(۳) -۱

(۲) $\frac{1}{3}$

(۱) $-\frac{1}{3}$

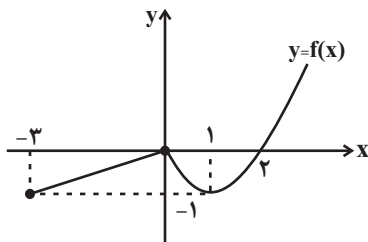
۲۰- شکل زیر، نمودار تابع $y = f(x)$ است. اگر $g = \{(3, 17), (-1, 2), (-2, 1)\}$ تابع $y = f - g$ کدام است؟

(۱) $\{(3, -14), (-1, -8), (-2, -22)\}$

(۲) $\{(3, 0), (-1, 1), (-2, -18)\}$

(۳) $\{(3, -14), (-1, -\frac{7}{3}), (-2, -\frac{5}{3})\}$

(۴) $\{(3, \frac{7}{3}), (-1, -\frac{5}{3}), (-2, -15)\}$

علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):
اختیارات شاعری (۱): زبانی
لفونشر، تضاد و متناقض‌نما
و کارگاه تحلیل فصل
صفحه‌های ۴۸ تا ۶۵

علوم و فنون ادبی (۲):
فصل یکم
(درس‌های ۱ تا ۳)
+ کارگاه تحلیل فصل اول
صفحه‌های ۱۰ تا ۳۴

۲۱- **نهایی** هر یک از اطلاعات زیر به ترتیب، پیرامون کدام شاعر یا نویسنده آورده شده است؟
- از شاعران قرن هشتم که چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سرود.
- این شاعر در سال ۶۳۵ هـ. ق. توسط مغولان کشته شد و مداح جلال‌الدین خوارزمشاه بود.
- وی در محور اندیشه و احساس آثار جاودانه‌ای پدید آورد و مکاتیب، مجموعه نامه‌های اوست که به قلم خود نگاشته است.

- نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است و تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.

(۱) سلمان ساوجی - فخرالدین عراقی - سعدی - جامی

(۲) خواجه کرمانی - ابن‌یمین - سعدی - حافظ

(۳) خواجه کرمانی - کمال‌الدین اسماعیل - مولوی - عبید زاکانی

(۴) سلمان ساوجی - کمال‌الدین اسماعیل - مولانا جلال‌الدین - فخرالدین عراقی

۲۲- کدام گزینه با توجه به اوضاع ادبی در قرن نهم نادرست است؟

(۱) پس از مرگ تیمور، شاهرخ با علاقه‌ای که به هنر و فرهنگ اسلامی پیدا کرده بود، از هنرمندان خوش‌نویس، نقاش و شاعر حمایت نمود.

(۲) بازماندگان تیمور همچون بازماندگان چنگیز، کم‌وبیش از فرهنگ ایرانی تأثیر پذیرفتند و بعد از مدتی در ایران متمدن شدند.

(۳) رونق ادبیات در دوره تیموریان بنیادی نبود و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود.

(۴) در زمان شاهرخ هنرمندان قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند و آثاری ماندگار از هنر اسلامی عرضه کردند.

۲۳- هریک از موارد زیر، به ترتیب معرف کدام نویسنده یا شاعر (قرن هفتم تا نهم) است؟

(الف) نویسنده کتابی درباره ظهور چنگیز و رویدادهای تاریخی بعد از آن با نثری مصنوع و دشوار

(ب) مؤسس عمارت ربع رشیدی در تبریز

(ج) مقلد شیوه عطار و سعدی در نگارش آثار

(د) صاحب نخستین و مهم‌ترین اثر در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر

(۱) حمدالله مستوفی، عبید زاکانی، خواجه کرمانی، دولت‌شاه سمرقندی

(۲) عطاملک جوینی، خواجه رشیدالدین فضل‌الله، جامی، شمس قیس رازی

(۳) نجم‌الدین رازی، خواجه رشیدالدین فضل‌الله، خواجه کرمانی، حمدالله مستوفی

(۴) عطاملک جوینی، شاه نعمت‌الله ولی، جامی، دولت‌شاه سمرقندی

۲۴- **نهایی** کدام مورد از ویژگی‌های ادبی قرن هشتم هجری نیست؟

(۱) گسترش قلمرو بالندگی زبان و فرهنگ فارسی

(۲) قراردادن مراکز ادبی در عراق عجم

(۳) گرایش زبان شعر به سستی در آثار اکثر شاعران

(۴) شروع دوره موسوم به سبک عراقی

- ۲۵- آرایه‌های «لف و نشر، تناقض، تشبیه و تضاد» به ترتیب، در کدام ابیات به چشم می‌خورد؟
- الف) روشنی طلعت تو ماه ندارد
ب) خوشا نماز و نیاز کسی که از سر درد
ج) پیش روی و موی او سرخط مملوکی بده
د) به لباس مرغ و ماهی روم ار به کوه و دریا
- الف، ب، ج، د (۱)   د، ج، الف، ب (۲)   د، ب، ج، الف (۳)   ج، ب، الف، د (۴)

- ۲۶- آرایه‌های «تناقض، تلمیح، تشبیه، جناس» به ترتیب، در کدام گزینه یافت می‌شود؟
- الف) آفتاب و ماه را در خلوت ما راه نیست
ب) تمکین لفظ و شوخی معنی است در تو جمع
ج) باری که سنگ سرمه کند کوه قاف را
د) نمی‌پیچد سر از سنگ ملامت هر که مجنون شد
- الف، ب، ج، د، الف (۱)   ب، د، ج، الف (۲)   ج، د، الف، ب (۳)   الف، د، ب، ج (۴)

- ۲۷- کدام بیت فاقد «تشبیه» و دارای «لف و نشر و تضاد» است؟
- ۱) خفته بر سنجاب شاهی نازنینی را چه غم
۲) دلبر صنمی دارم شکر لب و مرمرب
۳) خون گشاد از دل و شد در جگر سده بیست
۴) در ترازویی که صبر عاشقان سنجیده‌اند
- گر ز خار و خار سازد بستر و بالین غریب
مرمر ز برش خیزد، شکر ز لیش بارد
این ببندید به جهد آن به ثمر بگشایید (سده: لخته خون)
کوه اگر گردد تحمل نیست همسنگ عدس

- ۲۸- آرایه‌های «لف و نشر، تناقض، تشبیه و تضاد» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟ آزمون وی ای پی
- الف) هر که را از سر آزاده دهد افسر، فقر
ب) سرو سهی که هست شب و روز در قیام
ج) به هست و نیست مرنجان ضمیر و خوش می‌باش
د) صورت اقبال و ادبار جهان پوشیده نیست
- الف) رتبه خاک کم از مسند جم نشناسد
ب) چون قامت بدید بر او فرض شد نماز
ج) که نیستی است سرانجام هر کمال که هست
د) آسمان یک صبح و شامی در وجود آورده است
- الف - ج - د (۱)   د - الف - ب (۲)   د - ج - ب - الف (۳)   ب - د - الف - ج (۴)

- ۲۹- در ابیات زیر، چند تشبیه می‌یابید؟
- الف) در آن دریا که دست از جان خود شستن بود ساحل
ب) خلق دیوانه و از محنت دیوان در بند
ج) از اشک دل‌شدگان گوهر نثار زمین
د) کلید قفل اجابت زبان خاموشی است
- زهی غافل که از موج خطر در لنگر آویزد
وین عجب تر که ز دیوان زر دیوان طلبند
وز آه سوختگان عنبر بخار هوا
قبول نیست دعا تا دعا توانی کرد
- الف (۱) شش   ب (۲) پنج   ج (۳) هشت   د (۴) هفت

۳۰- در همه ابیات تمامی ارکان تشبیه مشهود است؛ به جز:

(۱) جز دیده هیچ دوست ندیدم که سعی کرد	تا زعفران چهره من لاله‌گون شود
(۲) ز بس که هر طرفم نوگلی است در چشمم	به رنگ خواب بهاری نگه پریشان است
(۳) فروغ شعله رخسار شمع آشنارویی	مرا پروانه‌سان سرگشته دارد گرد محفلها
(۴) من ایستاده تا کنمش جان فدا چو شمع	او خود به ما گذر چو نسیم سحر نکرد

۳۱- تعداد «تشبیه» در کدام بیت متفاوت است؟

(۱) چون خضر دید آن لب جان بخش دل فریب	گفتا که آب چشمه حیوان دهان توست
(۲) از رشک آفتاب جمالت بر آسمان	هر ماه، ماه دیدم چون ابروان توست
(۳) صد پیرهن قبا کنم از خرمی اگر	بینم که دست من چو کمر در میان توست
(۴) هرگز نشان ز چشمه کوثر شنیده‌ای؟	کو را نشانی از دهن بی‌نشان توست

۳۲- در کدام گزینه همه ارکان تشبیه آمده است؟

(۱) ریحان روح از بوی می، جان را فتوح از روی می	بزم صبوح از جوی می، فردوس کردار آمده
(۲) می آفتاب زرفشان، جام بلورش آسمان	مشرق کف ساقیش دان، مغرب لب یار آمده
(۳) می عاشق آسا زرد به، هم‌رنگ اهل درد به	درد صفاپرورد به تلخ شکر بار آمده
(۴) راز سلیمانی شنو زان مرغ روحانی شنو	اشعار خاقانی شنو چون در شهوار آمده

۳۳- در کدام بیت، حذف همزه بیشتر اتفاق افتاده است؟

(۱) آن شد اکنون که ز افسوس عوام اندیشم	محتسب نیز در این کار نهانی دانست
(۲) اگر روم ز پی‌اش فتنه‌ها برانگیزد	ور از طلب بنشینم به کینه برخیزد
(۳) آنچه تو در آینه بینی عیان	پیر اندر خشت بیند بیش از آن
(۴) در آن ساعت که خواهند این و آن مُرد	نخواهند از جهان بیش از کفن برد

۳۴- **نهایی** اختیار شاعری در مقابل کدام بیت، درست آمده است؟

(۱) دام من نیست به آهوی تو لایق بگذار	تا به دام سر زلف تو شکار تو کنم (کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)
(۲) روزی که چرخ از گل ما کوزه‌ها کند	زنهار کاسه سر ما پر شراب کن (حذف همزه)
(۳) به چشم و ابروی جانان سپرده‌ام دل و جان	بیا بیا و تماشای طاق و منظر کن (کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)
(۴) مفروش عطر عقل، به هندوی زلف ما	کان جا هزار نافه مشکین به نیم جو (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)

۳۵- کدام بیت «فائد» اختیار شاعری زبانی است؟

- (۱) نسیم زلف جانان کو که چون برگ خزان دیده
- (۲) الا ای نوگل رعنا که رشک شاخ شمشادی
- (۳) از کوه غم اگر چه دوتا گشته قامتم
- (۴) رقیبت گر هنر هم دزدد از من من نخواهد شد

۳۶- تقطیع هجایی مقابل چند مورد از موارد زیر، اختیار شاعری دارد؟

سوی تو (UU-) / روز و شب (-) / آهوی صحرا (-UU-) / عاشقانه (-U-U) / به بوی نافه (U---U) / میانه (U-U)

- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) پنج

۳۷- بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

- «ز دانش گوهر پاکم برافروز
خداوندا، مرا از تن رها کن
ایین گوهر پرفروغ یارب
الهی، شیوه صبرم کرم کن
خداوندا، مرا در علم جان ده
چراغ چشم ادراکم برافروز
ز فضل خویشتن اینم عطا کن
آلوده خاک و آب تا کی؟
مرا در کار خود ثابت قدم کن
تو این اسرار پنهانم عیان ده

۳۸- همه بیت‌ها به جز بیت گزینۀ ... صورت منظوم بخشی از عبارت زیر هستند.

«باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته. تا یک فرآش قرمزپوش می‌بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد. هی می‌گوید: امان از همنشین بد.»

- (۱) خوار کند صحبت نادان تو را
- (۲) تنها بسبب از یار بد
- (۳) عالم اندر چشم تو هول و عظیم
- (۴) دور اقبال رسید و لب دولت خندید

۳۹- مفهوم «جهان‌شمولی و همگانی بودن عشق» در کدام بیت مشهود است؟

- (۱) ترسم که اشک در غم ما پرده‌در شود
- (۲) چه مبارک است این غم که تو در دلم نهادی
- (۳) ای که پندم دهی از عشق و ملامت گویی
- (۴) جلوۀ بخت تو دل می‌برد از شاه و گدا

۴۰- در کدام گزینه تصویری از آمدن فصل بهار دیده نمی‌شود؟

- (۱) کنجی که برف پیش همی داشت گل گرفت
  - (۲) چرخ بزرگوار یکی لشکری بکرد
  - (۳) درخت و دشت مگر خواستند خلعت‌ها
  - (۴) سواد شب به وقت صبح بر من
- هر جو یکی که خشک همی بود شد رطیب (رطیب: تر و تازه)
لشکرش ابر تیره و باد صبا نقیب (نقیب: قائم‌مقام)
یکی طویلۀ گوهر دگر بساط حریر
همی گشت از بیاض برف مشکل

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس چهارم: کنش اجتماعی
درس پنجم: معنای زندگی
صفحه‌های ۳۲ تا ۵۳

۴۱- **نهایی** به ترتیب هر عبارت علت، معنا یا مفهوم، پیامد و علت کدام گزینه است؟

- آرمان‌ها و ارزش‌های والاتر

- فعالیت معناداری که با توجه به دیگری انجام می‌شود

- ساختارهای اجتماعی جاافتاده و باسابقه

- مقاومت مردم آمرلی

(۱) کاهش مشکلات احتمالی ساختارها - کنش اجتماعی - تسلط بر انسان‌ها - حل یک بحران جهانی

(۲) ایجاد تغییرات مهم - کنش اجتماعی - خشت بنای جامعه - سرآغاز فروپاشی داعش

(۳) انگیزه افراد برای تحقق بخشیدن به آن‌ها قوی‌تر - خشت بنای جامعه - قدرت تعیین‌کنندگی و تسلط بر کنش‌های افراد - سرآغاز فروپاشی داعش

(۴) تغییر نظم اجتماعی - فرصت‌ها و محدودیت‌ها - کنش اجتماعی - ایجاد تغییرات مهم

۴۲- **نهایی** به ترتیب کدام گزینه با جدول زیر مرتبط است؟

«الف»	«د»	«ب»	«نظام اداری کشور ما»
الگوی مقاومت آمرلی	همزاد یکدیگرند	حفظ وضعیت موجود یا تغییر آن	ج

- زندگی اجتماعی انسان و نظم

- کنش اجتماعی

- فرهنگی

- فرصت‌ها و محدودیت‌هایی برای کنشگران ایجاد می‌کند.

(۴) د - ب - الف - ج

(۳) د - الف - ج - ب

(۲) ب - الف - د - ج

(۱) الف - ج - ب - د

۴۳- کدام موارد در رابطه با «پیامدهای نادیده گرفتن معنای کنش» صحیح می‌باشد؟

الف) پیشرفت چشمگیر غرب ← فراگیرتر شدن فجایع انسانی و زیست‌محیطی

ب) تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده ← اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم

ج) تأکید صرف بر رفتارهای قابل مشاهده ← اخلاق‌گریزی

د) افول معانی ← نگهداری حیوانات در سیرک‌ها

(۴) الف و د و ج

(۳) ج و د

(۲) الف و ب

(۱) ب و ج

۴۴- **نهایی** مهمترین ویژگی کنش اجتماعی از دیدگاه نظریه پردازان کنش اجتماعی کدام موارد هستند و جمله «در ورای ابهام، رمز و رازی نهفته است که

با هنر می‌توان به آن راه یافت.» مربوط به چه کسی است؟

(۲) آگاهی و معناداری - ماکس وبر

(۱) اراده و ارزش داشتن - ماکس وبر

(۴) آگاهی و معناداری - پاول کله

(۳) اراده و ارزش داشتن - پاول کله

۴۵- در جایگاه‌های «الف» و «ب» به ترتیب کدام مورد قرار می‌گیرد؟

رویکرد تفسیری		
موضوع	روش	هدف
«الف»	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	«ب»

(۱) پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند - کنترل پدیده‌های اجتماعی

(۲) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - کنترل پدیده‌های اجتماعی

(۳) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی

(۴) پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند - معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی

۴۶- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟ #مون وی ای پی
دهم

(۱) در پاسخ به جامعه‌شناسانی که خودکشی را به عوامل اقتصادی ربط داده‌اند، گروهی دیگر از خودکشی در جوامع مرفه سخن گفته‌اند.

(۲) پرسش از معنای زندگی و معنای کنش انسان‌ها، از پرسش‌های کلیدی اندیشمندان علوم اجتماعی است.

(۳) پس از انقلاب صنعتی مسئله خودکشی به تدریج کمتر از قبل شد به گونه‌ای که جامعه‌شناسان، روان‌پزشکان و ... را به فکر فرو برد.

(۴) وجود نظریات مختلف، نشان‌دهنده پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی است هر چند که برخی رویکردها این پیچیدگی را نادیده می‌گیرند.

۴۷- به ترتیب شباهت و تفاوت «فردی که به دلیل یأس و ناامیدی دست به خودکشی می‌زند» و «سربازی که در راه دفاع از وطن جان خود را از دست می‌دهد» در چیست؟

(۱) دست شستن از جان و زندگی در دنیا - هنجارهای متفاوت (۲) استقبال از مرگ - شیوه متفاوت

(۳) دست شستن از جان و زندگی در دنیا - معنای متفاوت (۴) استقبال از مرگ - هنجارهای متفاوت

۴۸- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) در قرن نوزدهم میلادی، متفکران اجتماعی آلمانی اعم از ویلهلم دیلتای و مارکس ادعا کردند جهان اجتماعی، نظم و قواعد خاصی دارد و انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند.

(ب) وبر علی‌رغم اینکه علم را به علم تجربی محدود می‌کرد، معتقد بود فهمیدن برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری است و اثبات آن بدون روش تجربی ارزش علمی ندارد.

(پ) اگر تبیین را دانش جهان شمول یعنی قوانین «اینجایی و همیشگی» بدانیم؛ تفسیر دانش محلی یعنی قوانین «اکنونی» است؛ به این معنی که همه دانش‌ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند.

(ت) رویکرد تفسیری، برخلاف رویکرد تبیینی بر این باور است که برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معنای نهفته در کنش‌ها راه یافت.

(۱) ص - غ - غ - ص (۲) غ - ص - غ - ص (۳) ص - ص - غ - غ (۴) غ - غ - ص - ص

۴۹- کدام گزینه با متن زیر ارتباط دارد؟

«ممکن است در یک جامعه فرضی، علم آموزی بر ارزشمندی علم دلالت نکند بلکه با هدف غلبه بر دیگران یا به دست آوردن شغل پردرآمد، انجام شود.»

(۱) باید برای فهمیدن دلالت‌های کنش به زمینه فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم.

(۲) قوم‌نگاری یکی از روش‌هایی است که پژوهشگر خود را در شرایط فرهنگی قومی خاص قرار می‌دهد.

(۳) برای پی‌بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم.

(۴) جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند.

۵۰- بر اساس دیدگاه جامعه‌شناسی تفهیمی - تفسیری هر یک از موارد زیر به کدام مسئله دلالت دارد؟

- روش پی‌بردن به هدف کنش

- پی‌بردن به معنای حلقه روی سر زنان ترکمن

(۱) راه یافتن به ذهن کنشگران - معنی (۲) مراجعه به زمینه فرهنگی و اجتماعی کنشگران - معنی

(۳) راه یافتن به ذهن کنشگران - هدف (۴) مراجعه به زمینه فرهنگی و اجتماعی کنشگران - هدف

جامعه‌شناسی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۱) و جامعه‌شناسی (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. می‌توانید به سؤال‌های ۵۱ تا ۵۵ «یا» به سؤال‌های ۵۶ تا ۶۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

زندگی اجتماعی

کنش‌های ما، پدیده‌های اجتماعی، جهان اجتماعی
صفحه‌های ۱ تا ۲۴

۵۱- به ترتیب، هر یک از موارد زیر مربوط به کدام یک از ویژگی‌های کنش هستند؟

- علی با وجود مطلع بودن از فواید ورزش همچنان در انجام دادن آن سستی به خرج می‌دهد.
- سامان قدوس ملی پوش فوتبال کشور با وجود داشتن ریشه ایرانی اما قادر به صحبت کردن به زبان فارسی نیست.
- در استخر انسان‌های مختلفی دیده می‌شوند که برخی برای آب درمانی آمده‌اند و برخی صرفاً از تفریح و سرگرمی آن لذت می‌برند.
- (۱) ارادی - آگاهانه - هدفدار
- (۲) هدفدار - آگاهانه - معنادار
- (۳) ارادی - معنادار - آگاهانه
- (۴) هدفدار - معنادار - ارادی

۵۲- کدام گزینه در خصوص پیامدهای غیرارادی کنش درست است؟

- (۱) ممکن است اتفاق بیفتند یا نیفتند.
- (۲) کنشگر این پیامدها را اراده می‌کند.
- (۳) این دسته از پیامدها کنش هستند و کنشگری باید آن‌ها را انجام دهد.
- (۴) این پیامدها نتیجه طبیعی کنش هستند.

۵۳- به ترتیب هر کدام از موارد زیر با کدام گزینه انطباق دارد؟

- گوش دادن به موسیقی در تنهایی
- آشنا کردن دانش‌آموزان در مدرسه با آسیب‌های سیگار کشیدن
- فرصت‌ها و محدودیت‌ها
- هنجار اجتماعی

- (۱) کنش فردی - جامعه‌پذیری - پدیده‌های اجتماعی - دروغ نگفتن
  - (۲) کنش فردی - کنترل اجتماعی - پدیده‌های طبیعی - احترام گذاشتن
  - (۳) کنش فردی - جامعه‌پذیری - تکنولوژی و رسانه‌ها - پوشیدن لباس مشکی در عزاداری
  - (۴) کنش اجتماعی - کنترل اجتماعی - پدیده‌های اجتماعی - برابری انسان‌ها با نژادهای متفاوت
- ۵۴- به ترتیب هر کدام از عبارتهای زیر با چه مفاهیمی در ارتباط هستند؟

- فرو ریختن یک جهان اجتماعی
- فرهنگ یک قوم، قشر، صنف یا گروه
- جهان اجتماعی شبیه به یک بازی گروهی است.
- نظم اعضا در بدن موجودات زنده

- (۱) وجود خرده فرهنگ‌های ناسازگار با فرهنگ - فرهنگ غالب - اعضای جامعه فرهنگ مشترک دارند - براساس اراده و خواست اعضا به وجود می‌آید و با اراده اعضا تغییر می‌کند.
- (۲) ناتوان بودن یک نسل در حفظ فرهنگ خود - خرده فرهنگ - وظایف، حقوق و انتظاراتی برای هر نقش وجود دارد - براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.
- (۳) مخالفت با فرهنگ عمومی - فرهنگ عمومی - وجود نظم تکوینی را نشان می‌دهد - براساس آگاهی و خواست اعضا به وجود نمی‌آید و با اراده اعضا تغییر می‌کند.
- (۴) ساخت جهان اجتماعی جدید و متفاوت - خرده فرهنگ - افراد دیگر متناسب با این وظایف انتظاراتی دارند - براساس اراده و آگاهی اعضا به وجود نمی‌آید و با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.

۵۵- به ترتیب، پاسخ هر کدام از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- راه ورود پدیده‌های ماوراء طبیعی به جهان اجتماعی چیست؟
- نتیجه شناخت صحیح اعضا از پدیده‌های اجتماعی، طبیعی و ماوراء طبیعی و عمل براساس این شناخت چیست؟
- کنش‌ها و پیامدهای آن چه نام دارد؟
- ابزار صحیح شناخت پدیده‌های طبیعی چیست؟

- (۱) ثبات فرهنگ - گستره جهان اجتماعی - پدیده‌های طبیعی - شهود
- (۲) ارتباط با زندگی انسان - قرار گرفتن زندگی اجتماعی بشر در مسیر سعادت - پدیده‌های اجتماعی - حسی
- (۳) سنت‌ها و قوانین - آگاهی مشترک و عمومی - پدیده‌های تکوینی - عقل
- (۴) پذیرش پدیده‌ها - گشایش درهای برکات آسمانی - پدیده‌های طبیعی - تجربه

جامعه‌شناسی (۲)

اگر به سؤال‌های ۵۱ تا ۵۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۵۶ تا ۶۰ پاسخ دهید.

فرهنگ جهانی

(جهان فرهنگی، فرهنگ جهانی،
نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱)
صفحه‌های ۱ تا ۲۶

۵۶- کدام گزینه به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- بیت «پای استدلالیان چوبین بود / پای چوبین سخت بی تمکین بود» مربوط به پرسش‌های معرفت‌شناسانه بشر است.

- جهان انسانی به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود و بخش اجتماعی آن زندگی اجتماعی انسان‌ها را پدید می‌آورد که هویتی ذهنی دارد.
- متفکران مسلمان جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند، جهان طبیعت را بخشی از جهان تکوینی می‌دانند و جهان تکوینی را به دو بخش جهان طبیعت و جهان انسانی تقسیم می‌کنند.

- بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد و هر نوع عقیده و اخلاقی با هر نوع فرهنگی متناسب می‌شود.

(۱) ص - ص - ص - غ (۲) غ - غ - ص - ص (۳) ص - غ - غ - غ (۴) غ - ص - ص - ص

۵۷- هریک از عبارات زیر در رابطه با «تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی» به ترتیب به کدام دیدگاه اشاره می‌کند؟

- نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

- جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

- جهان تکوینی، ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

- جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

(۱) دیدگاه اول - دیدگاه سوم - دیدگاه دوم (۲) دیدگاه دوم - دیدگاه سوم - دیدگاه اول

(۳) دیدگاه اول - دیدگاه سوم - دیدگاه دوم (۴) دیدگاه اول - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم

۵۸- به ترتیب کدام گزینه درباره فرهنگ‌های مختلف درست اما درباره فرهنگ جهانی نادرست است؟

(۱) در زمان واحد در سرزمین‌های متعدد فرهنگ‌های یکسانی شکل می‌گیرد - فرهنگی که تسلط قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند فرهنگ صهیونیسم است.

(۲) برخی فرهنگ‌ها در مناطقی محدود به وجود می‌آیند و از مرزهای خود عبور نمی‌کنند ولی برخی دیگر گسترش بسیاری دارند - گونه نخست فرهنگ جهانی جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند که منطقه مرکزی منطقه پیرامونی را به خدمت می‌گیرد.

(۳) فرهنگ اینکاها فاقد تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع است - فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی عبور می‌کند و در جهان گسترش می‌یابد فرهنگ جهانی است.

(۴) در طول زمان در سرزمینی واحد فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند - فرهنگی که کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را پیرامون آن به خدمت می‌گیرد فرهنگ صهیونیسم است.

۵۹- به ترتیب هر یک از موارد زیر مربوط به کدام ویژگی فرهنگ مطلوب جهانی است؟

- فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به این ارزش پایبند باشد.

- پیر شدن جمعیت، مسئله امروز بشر است و جوامع برای پاسخ‌گویی به آن چاره‌اندیشی می‌کنند.

- در طالع‌بینی، خصوصیات خلقی و رفتاری افراد تحت تأثیر موقعیت اجرام آسمانی و زمان تولد آن‌ها تصور می‌شود.

(۱) آزادی - معنویت - تعهد (۲) عدالت - عقلانیت - مسئولیت

(۳) حقانیت - مسئولیت - تعهد (۴) عدالت - عقلانیت - آزادی

۶۰- کدام گزینه صحیح یا غلط بودن موارد زیر را به ترتیب و به درستی نشان می‌دهد؟

- امپریالیسم نظامی با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد.

- در استعمار فرانسه، استفاده از ابزار فرهنگی کمتر از ابزار نظامی، سیاسی و اقتصادی است.

- استعمار نو طی قرن بیستم به وجود آمد.

- تجارت برده در انگلستان مربوط به استعمار قدیم می‌باشد.

(۱) ص - ص - غ - غ (۲) غ - ص - ص - ص (۳) ص - غ - غ - غ (۴) غ - ص - ص - ص

روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تفکر (۱) حل مسئله

صفحه‌های ۱۱۲ تا ۱۳۳

۶۱- با توجه به تعریف مسئله، موقعیت ذکرشده در کدام گزینه یک مسئله است؟ ویژگی این مسئله چیست؟

- (۱) حسین در زندگی خود دچار بی‌انگیزگی شده است، او حتی نمی‌داند در حال حاضر برای چه چیزی تلاش می‌کند. - توانمندی حسین محدود نیست، او فقط هدف مشخصی ندارد.
- (۲) وقتی مسیر حرکت شما با مانعی سد شده باشد، در همان لحظه تغییر مسیر می‌دهید و به راه خود ادامه می‌دهید. - مبدأ این مسئله مشخص نیست، ولی مقصد کاملاً روشن است.
- (۳) پزشکان با یک بیماری ناشناخته مواجه شده‌اند که هیچ شناختی از آن ندارند و در نتیجه از درمان آن عاجزند. - این مسئله نمی‌تواند هدفمند باشد.
- (۴) فاطمه می‌خواهد با برنامه‌ریزی درست، ضعف درس ریاضی خود را برطرف کند تا در کنکور موفق شود. - حل این مسئله یک فرایند تحت کنترل است.

۶۲- چند مورد از پرسش‌های زیر بیانگر مسائل خوب تعریف‌نشده هستند؟

(الف) علل از بین رفتن پوشش گیاهی در ایران چیست؟

(ب) چرا با وجود اقدامات فراوان، میزان پرخشگری در جوامع مدرن کاهش نمی‌یابد؟

(ج) مثنوی «بزم وصال» از کیست و به پیروی از کدام شاعر پدید آمده است؟

(د) چرا باید اخلاقی زیست؟

(ه) سیگار کشیدن والدین چه تأثیری بر سلامت جسمانی کودکان دارد؟

(۱) صفر (۲) یک (۳) دو (۴) سه

۶۳- هر مثال زیر به کدام مرحله حل مسئله اشاره دارد؟

- روان‌درمانگر پس از چند جلسه درمان، به این موضوع می‌پردازد که آیا تکنیک‌های اجراشده، بر کاهش اضطراب بیمار تأثیر مثبتی داشته است یا نه.
- دانش‌آموز برای آگاهی بیشتر از ابهامی که درباره کنکور دارد، به گفت‌وگو با مشاورهای مختلف می‌پردازد.
- معلم به این نتیجه رسید که با روش مشارکتی می‌تواند یادگیری بهتری در دانش‌آموزان ایجاد کند و قصد دارد از جلسه آینده، آن روش را اجرا کند.
- دانش‌آموزی تمرین‌هایی برای افزایش تمرکز یاد گرفته و در حال اجرای آن است و امید دارد که به نتیجه برسد.

(۱) بازبینی و اصلاح راه‌حل - رفع ابهام از مسئله - انتخاب راه‌حل جایگزین - ارزیابی راه‌حل

(۲) ارزیابی راه‌حل - تشخیص مسئله - انتخاب راه‌حل جایگزین - اجرای راه‌حل مناسب

(۳) بازبینی و اصلاح راه‌حل - تشخیص مسئله - بازبینی و اصلاح راه‌حل - اجرای راه‌حل مناسب

(۴) ارزیابی راه‌حل - رفع ابهام از مسئله - بازبینی و اصلاح راه‌حل - ارزیابی راه‌حل

۶۴- در مورد عوامل مؤثر بر حل مسئله کدام گزینه درست است؟

(۱) اثر انتقال تجارب گذشته همیشه موفق نیست، زیرا نگرش ما به ماهیت مسئله نیازمند تغییر است.

(۲) حل فوری مسئله عموماً ممکن نیست، چون در بسیاری از مسائل به بن‌بست برخورد می‌کنیم.

(۳) کشف‌های دانشمندان در طول تاریخ عموماً محصول خلاقیت در نوع نگاه مسئله است.

(۴) کنار گذاشتن موقتی حل مسئله، راه خوبی برای انتقال مؤثر و خلاقانه تجربه گذشته است.

۶۵- «ابوالفضل در یکی از آزمون‌های جمع‌بندی، سؤالات ابتدایی دفترچه را در درس ریاضی سخت ارزیابی می‌کند و بعد از گذشت دقایقی، متوجه می‌شود که در آن لحظه قادر به حل آن مسائل نیست. او آن‌ها را رها می‌کند، سراغ بقیه سؤالات می‌رود و در زمان باقی‌مانده برمی‌گردد و این بار می‌تواند مسائل را حل کند». در این موقعیت، دلیل موفقیت ابوالفضل در پاسخ‌دهی به سؤالات چیست؟

(۱) راه خروج از این بن‌بست، تغییر نوع نگاه و بازنمایی آن مسائل بوده است.

(۲) ابوالفضل به دلیل محدودیت زمانی، استفاده از روش‌های اکتشافی را ترجیح داده است.

(۳) او سماجت به حل مسئله را برای مدت زمانی نادیده گرفته است، پس هنگام مراجعه مجدد، حل مسئله محقق شده است.

(۴) تجربه‌های گذشته ابوالفضل در آزمون‌های اخیر، به وی در این موقعیت کمک کرده است.

۶۶- کدام روش‌های اکتشافی حل مسئله، راه‌حل مناسب‌تری برای حل مسائل بزرگ ارائه می‌دهند؟

(۱) شروع از آخر - بارش مغزی

(۲) خردکردن - شروع از آخر

(۳) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب - بارش مغزی

(۴) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب - خردکردن

۶۷- هرکدام از عبارتهای زیر به ترتیب، با کدام یک از موارد مطرح‌شده همخوانی بیشتری دارد؟

- یکی از روش‌های اکتشافی حل مسئله که بیشتر در مسائل ریاضی کاربرد دارد.

- بهتر است سعی کنیم از این روش‌های حل مسئله استفاده کنیم.

- یکی از روش‌های اکتشافی حل مسئله که دارای ۴ مرحله می‌باشد.

- یک نمونه از روش‌های شروع از آخر

(۱) روش شروع از آخر - تحلیلی - روش خردکردن مسئله - مهندسی معکوس

(۲) روش بارش مغزی - اکتشافی - روش بارش مغزی - بارش مغزی

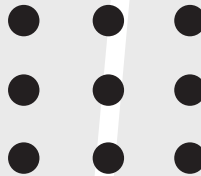
(۳) روش شروع از آخر - تحلیلی - روش بارش مغزی - مهندسی معکوس

(۴) روش بارش مغزی - تحلیلی - روش خردکردن مسئله - خردکردن مسئله

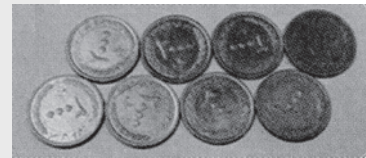
۶۸- کدام گزینه در رابطه با تصاویر زیر، درست‌تر است؟

شکل «۳»

شکل «۲»

شکل «۱»

(۱) در مورد شکل شماره «۱» بزرگسالان موفق‌تر از کودکان عمل می‌کنند.

(۲) اثر حل مسئله «تدریس در دوران کرونا و تفاوت آموزش معلم آشنا و ناآشنا با فناوری جدید» با موضوع شکل شماره «۲» مطابقت دارد.

(۳) اثر حل مسئله «اگر سنگ قرمزنگی را به داخل دریای آبی‌رنگ پرتاب کنید، این سنگ چه می‌شود؟» با موضوع شکل شماره «۲» مطابقت دارد.

(۴) برای از بین بردن اثر منفی شکل «۱» و «۳» آن‌ها را برای مدت کوتاهی نادیده می‌گیریم.

۶۹- پاسخ هریک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- در علم روان‌شناسی کدام واژه یک مفهوم علمی به حساب می‌آید؟

- حل مسئله «چگونه می‌توان، درحالی که یک رشته طناب در دست ما است، بدون رهاکردن آن، رشته دیگر را نیز در دست گرفت؟» نیازمند کاربرد غیرمعمول چیست؟

- «اجرا» گام چندم حل مسئله است و پس از آن کدام گام قرار دارد؟

- در مسئله «اگر سنگ قرمزنگی را به داخل دریای آبی‌رنگ پرتاب کنید، این سنگ چه می‌شود؟» کدام قسمت اطلاعات اضافه است؟

(۱) تفکر بدون آگاهی - طناب - دوم و اصلاح - پرتاب کردن سنگ

(۲) تفکر ناخودآگاه - طناب - سوم و اصلاح - پرتاب کردن سنگ

(۳) تفکر نیمه‌خودآگاه - انبردست - سوم و ارزیابی - آبی بودن دریا

(۴) تفکر کاملاً آگاهانه - انبردست - دوم و ارزیابی - قرمز بودن سنگ

۷۰- درستی و نادرستی هر کدام از عبارتهای زیر به ترتیب، کدام است؟

- موقعیت ناکامی، معلول ناتوانی در حل مسئله است و وضعیت عاطفی ناخوشایندی را ایجاد می‌کند.

- پرخاشگری از ناکامی حاصل می‌شود و پرخاشگری کمتر منجر به ناکامی کمتر می‌شود.

- مشکلات عاطفی جدی افراد، از دلایل اصلی ناکامی آن‌ها نیست.

- ناتوانی در حل مسئله علاوه بر ناکامی موجب پرخاشگری نیز می‌شود.

(۲) نادرست - نادرست - درست - درست

(۱) درست - نادرست - نادرست - درست

(۴) درست - نادرست - درست - نادرست

(۳) درست - درست - نادرست - نادرست

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۹/۳۰

آزمون ۳۰ آذرماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۹۰ سؤال در ۸۰ دقیقه

ساعت ۹:۱۵ تا ۱۰:۳۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۱	۲	۳	۵	۶	
تاریخ و جغرافیا	۱	۲	۴	۶	۷	
فلسفه و منطق	۱	۲	۳	۵	۶	
اقتصاد	۱	۲	۴	۵	۷	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۱) و (۳)	۲۰	۷۱	۹۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۵	۹۱	۹۵	۵
۳	انتخابی	تاریخ (۱)	۵	۹۶	۱۰۰	۵
		تاریخ (۲)	۵	۱۰۱	۱۰۵	
۴	اجباری	جغرافیا (۳)	۵	۱۰۶	۱۱۰	۵
۵	انتخابی	جغرافیای ایران	۵	۱۱۱	۱۱۵	۵
		جغرافیا (۲)	۵	۱۱۶	۱۲۰	
۶	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۲۱	۱۳۰	۱۰
۷	اجباری	منطق	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
۸	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰
۹	اجباری	اقتصاد	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم توزنده جانی، احمد حسن زاده فرد، رضا خانبابایی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، امیر محمودیان، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	امیر حسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	هانا احمدزاده، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، ملیکا ذاکری، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، فاطمه عبدالوند، عادلہ علیرضایی مقدم، محمد عرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	محمود بادربین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، امیر حسین شکوری، مرتضی کاظم شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، عرفان دهدشنیبا، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده جانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی، علی مرشد	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید آرش مرتضائی فر، مهرزاد مشایخی، سپیده فتح‌اللهی، امیر محمد قلعه کاهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، حسین سهرابی محمد صمدی زاداسفنگره	محمد صدرا پنجه پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی نژاد، امیر محمد قلعه کاهی، مهشید رستمی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **تهای** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۷۱ - ۷۹)

۷۱- ﴿ وَ اغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴾:

- ۱) صدایت را پایین بیاور، چه زشت‌ترین صداها بی‌شک، از آن صدای خران است!
- ۲) صدایت را بالا نبر، زیرا ناخوش‌ترین صدا بی‌گمان، از آن صدای خر است!
- ۳) صدایت را پایین بیاور، زیرا بدترین صداها بی‌گمان، صدای خران است!
- ۴) صدایت را بالا نبر، همانا بدترین صداها بی‌گمان، صدای خر است!

۷۲- « إِنَّ الْعَفْوَ فِي كُلِّ حَالٍ عَمَلٌ جَمِيلٌ يُعْجِبُ اللَّهَ وَ عِبَادَهُ لَكِنَّ الْعَفْوَ عِنْدَ الْإِقْتِدَارِ أَجْمَلُ فَإِنَّ أَقْوَى النَّاسِ مَنْ عَفَا عَدُوَّهُ وَ

هُوَ مُقْتَدِرٌ! »:

- ۱) همانا بخشش در همه حال، کاری زیباست که خداوند و بندگان را متحیر می‌سازد، اما بخشش به وقت توانایی، زیباتر است زیرا قوی‌ترین مردم کسی است که دشمنش را وقتی تواناست ببخشد!
- ۲) قطعاً بخشش کاری زیباست و خدا و بندگانش را در شگفت می‌آورد، ولی عفو در هنگام توانایی از همه حال، زیباتر است چرا که نیرومندترین مردم کسی است که دشمنش را عفو کند و او در این حال، تواناست!
- ۳) بی‌تردید در همه حال، بخشش کاری زیباست که خداوند و بندگانش خوششان می‌آید، ولی زیباترین بخشش، هنگام توانایی است زیرا قدرتمندترین مردم کسی است که دشمنش را ببخشد در حالی که تواناست!
- ۴) بی‌گمان عفو در همه حال، کار زیبایی است که خداوند و بندگانش خوششان می‌آید، اما عفو هنگام توانایی، زیباتر است چرا که قوی‌ترین مردم کسی است که دشمنش را عفو کند در حالی که توانا است!

۷۳- « تُعْطَى جَائِزَةٌ نُوْبِلْ لِأَبْرَزِ الْعُلَمَاءِ تَقْدِيرًا لْجُهْدِهِمْ فِي تَحْسِينِ حَيَاةِ الْبَشَرِ، الْيَوْمَ تُعَدُّ هَذِهِ الْجَائِزَةُ رِمَاً لِلْإِبْتِكَارِ وَ الْإِبْتِكَارِ

فِي الْمَجَالَاتِ الْمُتَعَدَّةِ! »:

- ۱) جایزه نوبل را به شاخص‌ترین دانشمندان به منظور گرامی‌داشتن تلاش‌هایشان برای زندگی بهتر انسان می‌دهند، این جایزه در حال حاضر نمادی برای خلاقیت و ابتکار در زمینه‌های مختلف به حساب می‌آید!
- ۲) برای تقدیر از تلاش‌های دانشمندان برجسته در بهت‌ساختن زندگی بشر، جایزه نوبل به آنان اهدا می‌شود، امروزه این جایزه نمادی از خلاقیت و نوآوری در زمینه‌های گوناگون می‌باشد!
- ۳) جایزه نوبل به شاخص‌ترین تلاش‌های دانشمندان برای بهبود زندگی بشر داده می‌شود، امروزه نماد خلاقیت و نوآوری در زمینه‌های مختلف، این جایزه محسوب می‌شود!
- ۴) جایزه نوبل به برجسته‌ترین دانشمندان برای تقدیر از تلاش‌هایشان در بهبود زندگی انسان داده می‌شود، امروزه این جایزه نمادی از خلاقیت و نوآوری در زمینه‌های گوناگون به شمار می‌رود!

۷۴- « لا شيء أفضل من فعل الخير بين الناس و هم قادرون على القيام به؛ كأن أكثر الناس لم يفكروا فيه كثيراً!»: آزمون وی ای پی

(۱) هیچ چیزی برتر از انجام کار خیر در بین مردم نیست در حالی که آن‌ها قادر به انجامش هستند؛ بیشتر مردم زیاد این چنین به آن فکر نکرده‌اند!

(۲) چیزی بهتر از انجام کار خوب در میان مردم وجود ندارد و آنان کسانی هستند که آن را انجام می‌دهند؛ انگار بیشتر مردم به آن خیلی فکر نمی‌کنند!

(۳) هیچ چیزی بهتر از انجام کار نیک در میان مردم نیست در حالی که آنان قادر به انجام آن هستند؛ گویی بیشتر مردم زیاد به آن فکر نکرده‌اند!

(۴) در میان مردم بهتر از انجام کار نیک هیچ چیز دیگری نیست در حالی که می‌توانند به انجام آن بپردازند؛ گویی بسیاری از مردم زیاد به آن فکر نکردند!

۷۵- «إهتمَّ الفرد منذ صغره بتطوير مادة «النيتروغليسرين» و قد اخترع الديناميت للبناء و إعمار الأرض مُجداً، ليت

الديناميت لم يُستخدم في الحروب!»: ألفرد .....
 (۱) از زمان خردسالی به بهبود ماده نیتروگلیسرین اهتمام ورزید و با جدیت دینامیت را برای ساختن و آبادکردن زمین‌ها اختراع کرد، کاش دینامیت در جنگ‌ها به کار برده نمی‌شد!

(۲) از زمان کودکی خود به بهینه‌سازی ماده نیتروگلیسرین توجه داشت و با تلاش دینامیت را به منظور ساختن و آبادکردن زمین اختراع کرد، ای کاش این ماده در جنگ‌ها به کار برده نشود!

(۳) از زمان خردسالی‌اش به بهبود ماده نیتروگلیسرین اهتمام ورزید و تلاشگرانه دینامیت را برای ساختن و آبادکردن زمین اختراع کرده است، ای کاش در جنگ‌ها دینامیت استفاده نشود!

(۴) از زمان خردسالی‌اش به بهینه‌سازی ماده نیتروگلیسرین اهتمام ورزید و با تلاش دینامیت را برای ساختن و آبادکردن زمین اختراع کرده است، ای کاش دینامیت در جنگ‌ها به کار برده نمی‌شد!

۷۶- عَيْن الصَّحِيح:

(۱) عندما نتذکر زميلتي أيام شبابها تقول: يا ليتني كنت أقدر أن أوصل دراساتي: هنگامی که همکارم روزهای جوانی‌اش را یاد می‌کند به من می‌گوید: کاش می‌توانستم تحصیلاتم را ادامه دهم!

(۲) كثير من التَّقْنِيَّات الحديثة في عصرنا الحاضر تفيد النَّاسَ و تُسهِّل أعمالهم الصَّعبة: بسیاری از فناوری‌های جدید در عصر کنونی ما به نفع مردم هستند و کارهای دشوارشان را آسان می‌کنند!

(۳) لو بدأت بتعلّم هذه اللّغة من بداية السّنة لاستطعت إیصال نفسك إلى الإختبار: اگر از ابتدای سال شروع به یادگیری این زبان کنی قطعاً می‌توانی خودت را به آزمون برسانی!

(۴) قد نشرت أخبار انهدام المصنع و موت العمال في كلّ المدينة و لا معلم لاثباته: اخبار ویران‌شدن کارخانه و مرگ کارگران در تمام شهر پخش شده در حالی که هیچ نشانه‌ای برای اثباتش وجود ندارد!

۷۷- عَيْن الصَّحِيح:

(۱) العاقل هو الذي لا يُصدّق قول الكذاب لأنّه يضرّ الآخرين بأقواله و أعماله: انسان عاقل کسی است که سخن دروغگو را باور نمی‌کند برای اینکه او با سخنان و کارهایش به دیگران آسیب می‌زند!

(۲) صديقي هذا تخرّج من جامعة طهران قبل سنة و قام بإنشاء صيدليّة: این دوست من است که پارسال از دانشگاه تهران فارغ‌التحصیل شد و اقدام به ساخت یک داروخانه کرد!

(۳) يُدافعُ الجنود المسلمون عن حدود بلادهم أمام هجوم الأعداء و عُملائهم: سربازان مسلمانان از مرزهای کشورشان در مقابل حمله دشمنان و مزدورانشان دفاع می‌کنند!

(۴) قد يكون بين زملائنا من هو أقلّ تجربةً ممّا في الأعمال فعَلينا أن نُساعده: گاهی میان همکارانمان کسی هست که از ما تجربه کمتری در کارها دارد؛ پس ما باید با او همکاری کنیم!

۷۸- « شاعران ایرانی از زبان عربی در سرودن شعرهایشان استفاده کرده‌اند!؛ عَيْن الصَّحِيح:

(۱) قَدْ إِسْتَفَادُوا الشَّعْرَاءَ الْإِيرَانِيَّوْنَ مِنَ اللِّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ لِيُنْشِدُوا أَشْعَارَهُمْ!

(۲) الشَّعْرَاءَ الْإِيرَانِيَّوْنَ قَدْ إِسْتَفَادُوا مِنَ اللِّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ و أَنْشَدُوا أَشْعَارَهُمْ!

(۳) قَدْ إِسْتَفَادَ الشَّعْرَاءَ الْإِيرَانِيَّوْنَ مِنَ اللِّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي إِنْشَادِ أَشْعَارِهِمْ!

(۴) شعراء إيران كانوا قَدْ إِسْتَفَادُوا مِنَ اللِّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي إِنْشَادِ أَشْعَارِهِمْ!

۷۹- « عداوة العاقل خيرٌ من صداقة الجاهل! »؛ عَيْن المناسِب في المفهوم:

(۱) از بس که مهر دوست به دل جا گرفته است جایی برای کینه دشمن نمانده است

(۲) به نرمی ز دشمن توان کرد دوست چو با دوست سختی کنی دشمن اوست

(۳) گر زهر دهد تو را خردمند بنوش ور نوش رسد ز دست ناهل بریز

(۴) تا توانی می‌گریز از یار بد یار بد بدتر بود از مار بد

■ ■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٨٠ - ٨٤) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

الهالووين هو احتفال يُقام في ٣١ أكتوبر من كلِّ عام، و يُعتبر من الاحتفالات الشعبيَّة في العديد من الدَّول، خاصَّة في الولايات المتَّحدة. يعود أصل الهالووين إلى تقاليد قديمة بين السلتين، الَّذِينَ كانوا يعيشون في المناطق التي تُعرف اليوم بإيرلندا و اسكتلندا. كان يُحتفل بعيد "سامهين" كعلامة على نهاية موسم الحصاد و بدء فصل الشتاء. في تلك اللَّيلة، كان السلتين يعتقدون أنَّ الحدود بين عالم الأحياء و عالم الأموات تُصبح رقيقة، ممَّا يسمح للأرواح بالعودة إلى الأرض. مع مرور الزمن، تأثَّرت هذه التقاليد بالمسيحيَّة، وأصبح هذا اليوم معروفًا بـ "All Hallows' Eve" (ليلة جميع القديسين) قبل أن يتحوَّل إلى "الهالووين".

اليوم يحتفل النَّاس بهذه اللَّيلة سنويًا، يلبس الكبار و الصِّغار ملابس مُرعبة، إنَّهم يزيِّنون المنازل و يجمعون الحلويات من الجيران. إنَّ الهالووين مزيج من التقاليد القديمة و العادات الحديثة و يُعتبر فرصة للاحتفال و التجمُّع.

٨٠- عيِّن الصَّحيح حسب النَّص:

- ١) كان السلتين يحصدون محاصيلهم الزراعيَّة بعد الاحتفال بعيد سامهين!
- ٢) إنَّ الهالووين من التقاليد المسيحية و يرجع أصله إلى المُعتقدات المُرتبطة بهذا الدين!
- ٣) كان النَّاس يعتقدون أنَّ الأحياء يستطيعون أن يذهبوا إلى عالم الأموات في الهالووين!
- ٤) إنَّ الهالووين لا يختصَّ بساكني الولايات المتحدة و لا يرجع أصله إلى تلك البلاد أيضاً!

٨١- عيِّن غير المناسب للفرغ: في ليلة الهالووين، . . . .

- ١) يجمع بعض النَّاس الحلويات من بيوت جيرانهم!
- ٢) يجد الكبار و الصِّغار فرصة للاحتفال و السُّرور!
- ٣) يلبس النَّاس ملابسهم الخاصَّة لكي يُهدِّدوا أعدائهم!
- ٤) يُقام احتفال قديم قد أصبح ممزوجاً ببعض العادات الجديدة!

٨٢- عيِّن سؤالاً لم يأت جوابه في النَّص:

- ١) إلى أيِّ تقاليد قديمة يعود أصل الهالووين؟
- ٢) ما الإسم الَّذي كان يُطلق على الهالووين في الماضي؟
- ٣) ما هي الأنشطة الخاصَّة التي يُمارسها النَّاس أثناء ليلة الهالووين؟
- ٤) لماذا يُصبح عالم الأحياء قريباً من عالم الأموات في

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۸۳ و ۸۴)

۸۳- « تُعرف - يُحتفل - معروفاً - المنازل »:

- ۱) تُعرف: فعل مضارع - للمفرد المؤنث الغائب - مجهول / فعل و نائب فاعله: «اليوم»، الجملة فعلية
- ۲) يُحتفل: مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي من باب افتعال - مجهول / فعل و الجملة فعلية
- ۳) معروفاً: اسم - مفرد مذكر - اسم مفعول، من فعل مجرد ثلاثي - معرب / خبر «أصبح»؛ و منصوب
- ۴) المنازل: جمع تكسير - اسم مكان (حروفه الأصلية: ن ز ل) - معرب / مفعول و منصوب بعلامة الفتحة

۸۴- « يعتقدون - تأثرت - مُرعبة - يُزَيّنون »:

- ۱) يعتقدون: للجمع - مزيد ثلاثي من مصدر «اعتقاد» / فعل و فاعل، الجملة فعلية
- ۲) تأثرت: فعل ماض - للمفرد المؤنث الغائب - مزيد ثلاثي، و له حرفان زائدان / فاعله: «هذه»
- ۳) مُرعبة: مفرد مؤنث - اسم مفعول من مصدر مزيد ثلاثي / صفة و منصوب بالتبعية من موصوفها
- ۴) يُزَيّنون: مضارع - مزيد ثلاثي، من باب تفعيل - معلوم / فعل و فاعل؛ خبر «إنّ» المشبهة بالفعل

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۸۵ - ۹۰)

۸۵- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- ۱) مَنْ جَرَّبَ الْمُجَرَّبَ حَلَّتْ بِهِ النَّدَامَةُ!
- ۲) فَكَمْ تُمَرَّرُ عَيْشِي وَ أَنْتَ حَامِلُ شَهْدِي!
- ۳) إِنِّي رَأَيْتُ دَهْرًا مِنْ هَجْرِكَ الْقِيَامَةَ!
- ۴) وَ قَدْ تَفْتَشُ عَيْنُ الْحَيَاةِ فِي الظُّلُمَاتِ!

۸۶- عین اسم تفضيل ليس صفة:

- ۱) كُنَّا أَرْبَعِ سَاعَاتٍ فِي السُّوقِ وَ مَا وَجَدْنَا الْقَمِيصَ الْأَخْضَرَ فَعَزَمْنَا أَنْ نَرْجِعَ لِشِرَاؤِهِ فِي زَمَنِ آخِرٍ!
- ۲) فَهَمْتُ أَنْ سَلَحَ هَذِهِ الْجَمَاعَةَ الْأَقْوَى لِلنَّجَاحِ فِي الْمَجَالَاتِ الْمُخْتَلِفَةِ اسْتِمْرَارَهُمْ فِي نَشَاطَاتِهِمْ!
- ۳) طَرِيقٌ اسْتَفَدْنَا مِنْهُ لِلْمَرَّةِ الْأُولَى يَوْمَ أَمَسَ فِي السَّفَرِ لِلرَّجُوعِ إِلَى الْبَيْتِ كَانَ طَوْلُهُ أَقْصَرَ جَدًّا!
- ۴) لَا أَعْرِفُ طَبِيبًا أَكْثَرَ تَجْرِبَةً يَسْتَطِيعُ أَنْ يُسَاعِدَكَ فِي كَشْفِ خَوَاصِّ الْأَعْشَابِ الْعَلَاجِيَّةِ!

٨٧- في أيّ عبارة يوجد إسمُ التفضيل و اسمُ المكان معاً:

(١) أعلم أنّ باب المدرسة قد أغلق في الساعة الثالثة!

(٢) ذلك متجر زميلي له سراويل أفضل منّا!

(٣) رأيتُ في محفظة زميلي قلماً أحمر!

(٤) إذا ملك الأراذل هلك الأفاضل!

٨٨- عين ما فيه إسمان من مصدر واحد: اسمُ الفاعل و اسمُ يدلّ على كثرة الصفة!

(١) رأيت العلماء يتحدثون عن أسرار هذه الظاهرة، و كان أحدهم علامة بهذا الأمر!

(٢) قد كتبت هذا الكاتب مقالة سيستمع الكتاب الآخرون بقراءتها استمتاعاً!

(٣) اصبر و كن متوكلاً على الله في أمورك فإنّ الله يحبّ الصابرين!

(٤) نسأل الله الرزاق أن يوسع علينا رزقاً حلالاً طيباً!

٨٩- عين « مُجدّ » حالاً:

(١) ليتني أصبحت مُجدّاً في أداء واجباتي المدرسيّة!

(٢) إن يعمل العامل مُجدّاً فسبحق تقدماً كبيراً في عمله!

(٣) إذا رأيتم مهندساً مُجدّاً في المصنع، تحصلون منه طاقة إيجابية!

(٤) لا شك أنّ جائزة نوبل تمنح إلى هذا الباحث و هو مُجدّ و أهل لذلك!

٩٠- **نهج** عين ما لا يوجد فيه الحال:

(١) يا أختي لا ترفعي صوتك أمام أمك متكبّرة!

(٢) تكون لذائد الدنيا جميلة للناس و هي لا تبقى لأحد!

(٣) إلهي إجعلني متواضعاً بين الناس لكي أصبح

(٤) رأيتُ فلاحين صادقين يساعدون الكلب مجروحاً في المزرعة!

درس ششم: جنگ جهانی
اول و ایران
صفحه‌های ۷۸ تا ۹۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

تاریخ (۳)

۹۱- **نهایی** کدام‌یک از موارد زیر، درباره تحولات آلمان در قرن نوزدهم میلادی درست است؟

- الف) ویلهلم دوم، سرزمین‌های آلمانی را متحد و امپراتوری آلمان را تأسیس کرد.
ب) همانند ایتالیا فاقد حکومت یکپارچه و مستقلی بودند.
ج) با دانمارک، اتریش و فرانسه برای رسیدن به اتحاد و تشکیل کشوری واحد متحد شد.
د) ایالت پروس یکی از بزرگ‌ترین و قدرتمندترین ایالت‌های اتحادیه آلمانی بود.

۱) «الف» و «ب»   ۲) «ب» و «ج»   ۳) «الف» و «د»   ۴) «ب» و «د»

۹۲- **نهایی** کدام گزینه در خصوص «انقلاب روسیه» درست است؟

- ۱) لنین برای به‌چنگ آوردن مستعمرات، برنامه‌هایی در جهت توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی در پیش گرفت که موجب شد روسیه وارد جنگ‌های متعددی در نقاط مختلف جهان شود.
۲) بلشویک‌ها معتقد بودند که انجام اصلاحات با استفاده از شیوه‌های ملایم امکان‌پذیر نیست و چاره کار، انقلابی بنیادافکن است که طی آن از قدرت طبقه اشراف کاسته شود.
۳) وقوع انقلاب روسیه در جبهه جنگ جهانی اول نیز تأثیر گذاشت و روسیه ۱۵ میلیون نفر که بیشتر آن‌ها کارگر و کشاورز بودند را برای مقابله با متحدین به جبهه جنگ فراخواند.
۴) شکل‌گیری گروه‌های مخالف علیه تزارها، باعث شد حکومت روسیه در سال ۱۹۰۵ میلادی، تن به اصلاحات بدهد، اما برخی این اصلاحات را کافی نمی‌دانستند.

۹۳- کدام موارد در ارتباط با جنگ جهانی اول نادرست هستند؟

- الف) با شروع جنگ جهانی اول، دولت عثمانی به متحدین پیوست و هر چند در ابتدا توانست موفقیت‌هایی به دست آورد ولی در نهایت توسط نیروهای متفقین اشغال شد.
ب) پس از فروپاشی عثمانی، انگلستان سرپرستی عراق، فلسطین و سوریه را بر عهده گرفت و لبنان و اردن، تحت سرپرستی فرانسه درآمدند.
ج) «سازمان ملل» شکل اولیه «جامعه ملل» است که پس از جنگ جهانی اول، با طراحی فاتحان جنگ، در ژنو سوئیس تأسیس شد.
د) بر اساس پیمان ورسای، مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از خاک این کشور به فرانسه و لهستان واگذار گردید.
۱) «الف» و «د»   ۲) «الف» و «ج»   ۳) «ب» و «ج»   ۴) «ب» و «د»

۹۴- مورخی اقدام به مطالعه درباره «دولت موقت ملی در زمان جنگ جهانی اول» کرده است. با توجه به موارد زیر، کدام تحلیل می‌تواند بخشی از این پژوهش باشد؟

الف) شکست سپاه عثمانی از نیروهای اتفاق مثلث

ب) نزدیک‌شدن ارتش روسیه به تهران آزمون وی ای پی

- ۱) «الف» از عوامل تشکیل دولت موقت ملی بود و «ب» زمینه‌ساز انحلال آن بود.
۲) «الف» و «ب» هر دو از عوامل تشکیل دولت موقت ملی بودند.
۳) «ب» از عوامل تشکیل دولت موقت ملی بود و «الف» زمینه‌ساز انحلال آن بود.
۴) «الف» و «ب» به‌طور مشترک زمینه‌ساز انحلال دولت موقت ملی بودند.

۹۵- کدام گزینه درباره «قرارداد ۱۹۱۹» نادرست است؟

- ۱) انگلیسی‌ها به منظور تحکیم نفوذ و سلطه پایدار خود و تأمین منافع درازمدتشان در ایران، این قرارداد را با دولت وثوق‌الدوله منعقد کردند.
۲) به موجب این قرارداد، اداره امور دارایی و برخی دیگر از ادارات و وزارتخانه‌های ایران در اختیار انگلستان قرار گرفت.
۳) به موجب این قرارداد، مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش یکپارچه ایران و تأمین اسلحه و تدارکات آن به افسران انگلیسی داده شد.
۴) به موجب این قرارداد، انگلستان متعهد شد که وامی در اختیار دولت ایران قرار دهد تا دولت برای حل مشکلاتش، از آن آزادانه استفاده کند.

تاریخ (۱)

در این بخش، از میان سؤالات تاریخ (۱) و تاریخ (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. می‌توانید به سؤال‌های ۹۶ تا ۱۰۰ «یا» به سؤال‌های ۱۰۱ تا ۱۰۵ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

فصل اول: تاریخ‌شناسی
(درس‌های ۱ تا ۳)
صفحه‌های ۱ تا ۲۸

۹۶- کدام یک از عبارتهای زیر، نادرست است؟

الف) انسان در تاریخ، نقش اساسی دارد و رویدادها و تحولات تاریخی در نتیجه رفتار متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت، پدید آمده‌اند.
ب) تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن، از قرن پنجم پیش از میلاد با ظهور هرودت شروع شد و پس از او، نویسندگان رومی و سپس یونانی راه او را ادامه دادند.

پ) سنگ پالمرو، کهن‌ترین متن تاریخی که تاکنون کشف شده است و در آن، نام تعدادی از فراعنه و برخی حوادث دوران آنان با خط کهن مصری نوشته شده است.

ت) مورخان دوران اسلامی، بیشتر به بیان حوادث سیاسی، نظامی و اقتصادی و شرح حال فرمانروایان می‌پرداختند و به مسائل اجتماعی و فرهنگی کاملاً بی‌توجه بودند.

۱) «الف» و «ب»   ۲) «ت» و «پ»   ۳) «ت» و «ب»   ۴) «الف» و «پ»

۹۷- گزاره‌های زیر به کدام یک از مراحل پژوهش در تاریخ اشاره دارد؟

الف) گرایش دینی، اجتماعی یا سیاسی نویسندگان منابع بررسی می‌شود.

ب) در پژوهش‌های تاریخی، اغلب زمینه‌ها، علت‌ها، آثار و نتایج رویدادها یا نقش افراد و گروه‌های درگیر در آن رویدادها بررسی می‌شود.
ج) مورخ در این مرحله به دنبال شواهد و مدارک است.

د) این مرحله هدف پژوهش را روشن می‌کند و مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شود.

۱) در حد فاصل مورد «الف» و «ب» مرحله گردآوری و تنظیم اطلاعات وجود دارد.

۲) مورد «ج» مربوط به مرحله شناسایی منابع و مورد «د» مربوط به تدوین پرسش‌های تحقیق می‌باشد.

۳) مورد «ب» مربوط به گردآوری و تنظیم اطلاعات است و پیش از آن مورخ در مرحله دوم به مورد «د» پرداخته است.

۴) مورد «ب» و «د» در یک مرحله رخ می‌دهند و کار مورخان در مورد «ج» شباهت زیادی به کار کارآگاهان پلیس دارد.

۹۸- کدام گزینه مقایسه درستی میان گاه‌شماری بابلی‌ها و مصریان باستان ارائه می‌دهد؟

۱) در گاه‌شماری بابلی‌ها، همانند مصریان برای رفع اختلاف یک چهارم شبانه‌روز، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

۲) هر دو برای رفع اختلاف سال قمری و خورشیدی کبیسه می‌گرفتند.

۳) در گاه‌شماری مصریان برخلاف گاه‌شماری بابلی‌ها، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد.

۴) در میان مردمان بین‌النهرین، همانند مصریان، گاه‌شماری هجری قمری رایج بود.

۹۹- کدام گزینه مربوط به «ارتباط بین تاریخ و جغرافیا» نیست؟

۱) هر رویداد تاریخی در بستر یک مکان مشخص رخ می‌دهد.

۲) برخی محققان درباره تأثیر رود نیل، کارون و سند و جلگه‌های پیرامون آن بر شکل‌گیری تمدن‌های مصر، ایران و هند تحقیق کرده‌اند.

۳) رویدادهای تاریخی در سرزمین‌ها و کشورهای مختلف، با چند گاه‌شماری مختلف نگارش یافته‌اند.

۴) نقشه‌های تاریخی شامل اطلاعات مهمی از قلمروها، حکومت‌ها، مرزها و شهرهای تاریخی هستند.

۱۰۰- هر یک از اقدامات و ملاحظات زیر، به ترتیب، به کدام یک از مراحل کار باستان‌شناسان مربوط است؟

الف) مقایسه آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف با هدف کشف روند پیشرفت‌های هنری

ب) استفاده از رادارها، عکس‌های هوایی و روش‌های الکترومغناطیسی

ج) عکس‌برداری و ثبت مشخصات از اشیای تاریخی بدون تغییر موقعیت آن‌ها

۱) الف) استخراج و تنظیم اطلاعات - ب) شناسایی و کشف - ج) حفاری

۲) الف) شناسایی و کشف - ب) استخراج و تنظیم اطلاعات - ج) شناسایی و کشف

۳) الف) شناسایی و کشف - ب) شناسایی و کشف - ج) حفاری

۴) الف) استخراج و تنظیم اطلاعات - ب) شناسایی و کشف - ج) استخراج و تنظیم اطلاعات

تاریخ (۲)

اگر به سؤال‌های ۹۶ تا ۱۰۰ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۰۱ تا ۱۰۵ پاسخ دهید.

فصل اول: تاریخ‌شناسی
فصل دوم: ظهور اسلام
(درس‌های ۱ تا ۳)
صفحه‌های ۱ تا ۲۹

۱۰۱- آقای اکبری می‌خواهد پیرامون تاریخ ایران در دوران اسلامی، تحقیق کند. او به منظور انجام مهم‌ترین رسالت خود، یعنی تلاش برای فهم دقیق رویدادهای گذشته، می‌خواهد به منابع تاریخی مراجعه کند؛ اما از آن‌جاکه این منابع از گونه‌های متنوعی برخوردار است، صرفاً به دنبال آثاری است که بتواند از طریق آنان اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته، استخراج کند. این مورخ، می‌تواند از کدام‌یک از آثار زیر، بهره‌مند شود؟

- (۱) آثار و بناهای برجای‌مانده از دوره تاریخی
(۲) ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان
(۳) کتاب‌های تاریخی
(۴) اسناد برجای‌مانده از دیوان‌های حکومتی

۱۰۲- کدام گزینه درباره تاریخ‌های سلسله‌ای از گونه‌های تاریخ‌نگاری که در دوره اسلامی در ایران رواج یافت، درست است؟

- (۱) به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی وی به‌صورت ویژه و خاص، توصیف و ثبت می‌شود.
(۲) رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی را تا زمان حیات خود ثبت و ضبط می‌کردند.
(۳) مفاخر و مشاهیر محلی اقدام به ثبت و ضبط رویدادهای محلی خود می‌کنند.
(۴) این نوع تاریخ نویسی بعد از گسترش در میان سلسله‌های محلی، با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.

۱۰۳- کدام موارد درباره مراجع و منابع نوشتاری، اطلاعات صحیحی ارائه می‌دهند؟

الف) نوشته‌های روی سکه‌ها اطلاعات مفیدی درباره اوضاع سیاسی و اقتصادی دوره‌های تاریخی و متون اخلاقی درباره اوضاع فرهنگی آن دوره‌ها ارائه می‌دهند.

ب) کتاب سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک، حاوی اطلاعات سودمندی درباره تشکیلات و نهادهای اداری، اقتصادی، نظامی و فرهنگی می‌باشد.

ج) سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگانی تاریخی مردم ایران ارائه می‌دهند به‌طوری که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شوند.

د) انوری، شاعر دوره سلجوقی و حافظ و سعدی به خوبی اوضاع سیاسی و اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده‌اند.

- (۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «ج» (۳) «ب» و «د» (۴) «ج» و «د»

۱۰۴- کدام‌یک از گزینه‌های زیر درباره انواع تاریخ‌نگاری به مفاهیم درستی اشاره دارد؟

الف) این نوع از تاریخ‌نگاری، به مورخان بعدی اجازه می‌دهد که با به‌دست آوردن مدارک و اسناد کافی، درباره اصل خبر قضاوت نمایند.

ب) مورخ در این روش تاریخ‌نگاری ناچار به گزینش و انتخاب است تا بتواند یک گزارش واحد از مجموع همه روایات تهیه نماید.

ج) این روش تاریخ‌نگاری در کتاب مروج‌الذهب مسعودی برجسته است، از آن‌رو که مؤلف از رفتار علما و حکمای پیشین، یادگاری برای آینده به‌جای گذاشته است.

د) در این شیوه، مورخ از ارائه هرگونه اظهارنظر پیرامون صحت یا نادرستی خبر، امتناع می‌کند.

(۱) موارد «الف» و «ج» بیانگر نوع یکسانی از تاریخ‌نگاری هستند، اما موارد «ب» و «د» هر یک به توصیف انواع متفاوتی می‌پردازند.

(۲) موارد «الف» و «د» بیانگر نوع یکسانی از تاریخ‌نگاری هستند، اما موارد «ب» و «ج» هر یک به توصیف انواع متفاوتی می‌پردازند.

(۳) موارد «ب» و «ج» بیانگر نوع یکسانی از تاریخ‌نگاری هستند، اما موارد «الف» و «د» هر یک به توصیف انواع متفاوتی می‌پردازند.

(۴) موارد «ب» و «د» بیانگر نوع یکسانی از تاریخ‌نگاری هستند، اما موارد «الف» و «ج» هر یک به توصیف انواع متفاوتی می‌پردازند.

۱۰۵- کدام‌یک از موارد زیر، در ارتباط با وضعیت شبه‌جزیره عربستان در آستانه ظهور اسلام درست است؟

الف) قبیله قریش، به سبب در اختیار داشتن اداره کعبه، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر داشت و به همین دلیل از اولین حکومت‌های پایدار در شبه‌جزیره عربستان بودند.

ب) تجارت در عربستان وضع خوبی داشت و مکه که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به شمار می‌رفت.

ج) برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی مردم عربستان در دوران پیش از اسلام، شعر و شاعری بود.

د) گروهی از مردم عربستان به آیین زرتشتی و کیش مانوی اعتقاد داشتند که به «خَنَفَاء» معروف شدند.

- (۱) «الف» و «د» (۲) «ب» و «ج» (۳) «الف» و «ج» (۴) «د» و «ب»

جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس سوم: ویژگی‌ها و انواع شیوه‌های

حمل و نقل

صفحه‌های ۴۱ تا ۵۸

۱۰۶- کدام یک از موارد زیر، درباره تاریخ حمل‌ونقل از گذشته تا امروز درست است؟

(الف) در زمان نخستین تمدن‌های باستانی، در منطقه بین‌النهرین، حمل‌ونقل با کشتی‌های چوبی در کانال‌های آبی و رودخانه‌ها رواج داشت.
(ب) زادگاه قطار، کشور انگلستان است چراکه نخستین لوکوموتیوهای مجهز به موتور بخار در آنجا ساخته شدند که این قطارها در بین شهرها به حرکت درآمدند.

(پ) تا پیش از انقلاب صنعتی، وسایل حمل‌ونقل زمینی مشکلاتی مانند زمان‌بر بودن، کند بودن و حمل بار به میزان کم را داشتند.

(ت) طی جنگ جهانی دوم اولین هواپیمای جت در فرانسه ساخته شد و موجب شد هواپیماهای مسافربری بزرگ ساخته شود.

(۱) «ب» و «پ» (۲) «ت» و «الف» (۳) «ب» و «الف» (۴) «ت» و «پ»

۱۰۷- **نهایی** کدام یک از موارد مشخص‌شده، نادرست بیان شده است؟

«حمل‌ونقل ریلی یکی از مهم‌ترین شیوه‌های حمل کالا و مسافر در جهان است. این نوع از حمل‌ونقل برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است،

(الف)

هم‌چنین هزینه‌ی احداث ترمینال (پایانه) برای آن، متوسط برآورد می‌شود. هزینه حمل کالا در این روش نسبت به حمل‌ونقل جاده‌ای برای

(ج)

(ب)

مسافت‌های کوتاه، مقرون به صرفه است. مصرف سوخت در حمل‌ونقل ریلی بسیار کمتر از حمل‌ونقل جاده‌ای است، اما آلاینده‌ی آن

(د)

برای محیط‌زیست تا حدودی بیشتر است. هزینه احداث خطوط راه‌آهن به‌ویژه در نواحی ناهموار، زیاد ارزیابی می‌شود.»

(ه)

(۱) «ب» و «د» (۲) «ب» و «ج» (۳) «الف» و «ه» (۴) «ج» و «ه»

۱۰۸- با توجه به انواع کشتی‌های مسافربری و باربری، کدام گزینه به موضوع درستی اشاره کرده است؟

(الف) کشتی‌های فله‌بر

(ب) کشتی‌های کروز

(ج) کشتی‌های کانتینری

(د) کشتی‌های اقیانوس‌پیما

(۱) در کشتی‌های «ج» و «د»، تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند.

(۲) کشتی‌های «ب» و «ج»، پرهزینه هستند و بیش از ۲۰۰۰ برابر یک کامیون ظرفیت حمل دارد.

(۳) کشتی‌های «الف» و «ج»، از مهم‌ترین انواع کشتی‌های باربری هستند.

(۴) کشتی‌های «ب» و «د»، مسافران را از مکانی به مکان دیگر در فواصل دور می‌برند.

۱۰۹- کدام گزینه در رابطه با حمل‌ونقل هوایی درست است؟

(۱) حمل‌ونقل هوایی به احداث مسیر نیاز ندارد و ناهمواری و موانع بر سر راه آن نیست، بنابراین به سرمایه‌گذاری هنگفتی نیاز ندارد.

(۲) این نوع حمل‌ونقل از نظر صرفه‌جویی در زمان دارای مزیت است و مصرف سوخت هواپیما نسبت به سایر وسایل حمل‌ونقل کمتر است و علاوه بر

حمل انسان برای جابه‌جایی بار نیز استفاده می‌شود.

(۳) حمل‌ونقل هوایی امنیت بسیار زیادی دارد؛ سوانح آن نسبت به تعداد پروازها بسیار اندک است و کنترل ایمنی آن به دقت و مراقبت زیادی نیاز ندارد.

(۴) هواپیما برای حمل کالاهای ارزشمند یا فاسدشدنی و همچنین موارد اضطراری مانند تصادفات و سوانح طبیعی یا انسانی کاربرد دارد.

۱۱۰- چند مورد از عبارت‌های زیر، در ارتباط با حمل‌ونقل از طریق خطوط لوله صحیح است؟

(الف) یکی از کاربردهای مهم این روش، انتقال نفت خام و فراورده‌های نفتی، گاز و مواد پتروشیمی است.

(ب) انتقال مواد از طریق لوله بیشتر به محیط زیست آسیب می‌رساند.

(ج) ایران طولانی‌ترین خطوط لوله نفت و گاز را در میان کشورهای عضو اوپک دارد.

(د) کشور ما قابلیت ایجاد خطوط لوله ترانزیت برای ارسال فراورده‌ها از کشوری به کشور دیگر را داراست.

(۴) چهار

(۳) یک

(۲) سه

(۱) دو

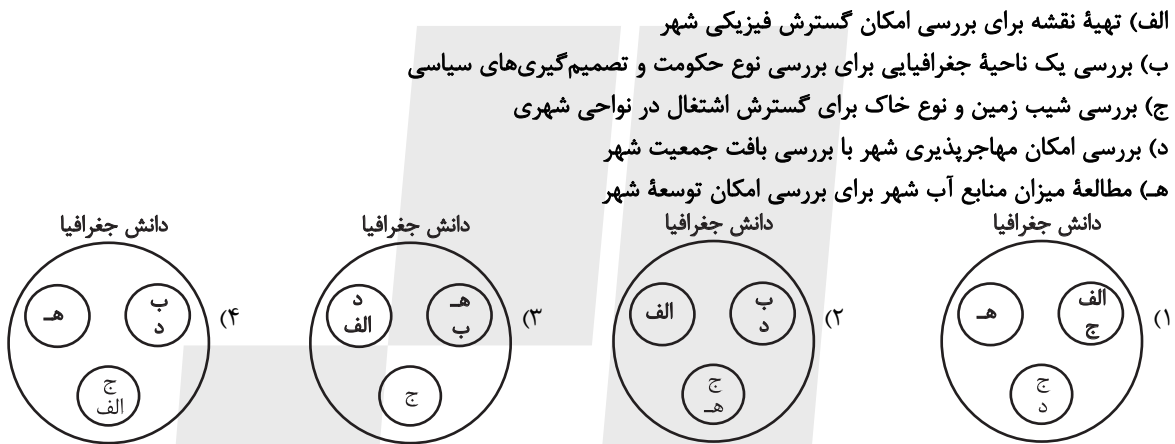
جغرافیای ایران

در این بخش، از میان سوالات جغرافیای ایران و جغرافیا (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. می‌توانید به سوالات ۱۱۱ تا ۱۱۵ «یا» به سوالات ۱۱۶ تا ۱۲۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

فصل اول: جغرافیا چیست؟
(درس‌های ۱ و ۲)
صفحه‌های ۱ تا ۱۲

۱۱۱- کدام گزینه درباره علم جغرافیا، نادرست است؟

- (۱) جغرافیا یکی از قدیمی‌ترین دانش‌های بشری است که انسان در طول تاریخ تلاش کرده است با استفاده از آن و سایر علوم، وضع زندگی خود را بهبود بخشد.
  - (۲) امروزه بسیاری از جغرافی‌دانان معتقدند که جغرافیا دانشی است که به انسان کمک می‌کند با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و روابط بین آن‌ها در محیط آشنا شود.
  - (۳) واژه جغرافیا که برای نخستین بار توسط اراتوستن ارائه شد، شامل کلمات زمین و ترسیم است و او جغرافیا را «علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط طبیعی تعریف می‌کند».
  - (۴) بین جغرافیا و سایر رشته‌ها ارتباط دوسویه و متقابل وجود دارد و جغرافیا با کمک گرفتن از سایر علوم به سوالات خود پاسخ می‌دهد.
- ۱۱۲- با توجه به ارتباط بین علوم و فنون مختلف جغرافیا و شاخه‌های آن، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟**

۱۱۳- کدام گزینه بیشترین ارتباط را با متن زیر دارد؟

- «با استفاده از علم زمین‌شناسی، میزان شیب روستا را بررسی می‌کند و با کمک آب و هواشناسی، احتمال وقوع سیل در این روستا را بررسی می‌کند و همچنین با کمک علم مردم‌شناسی به بررسی فرهنگ غالب در روستا می‌پردازد.»
- (۱) از آنجا که جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند، بنابراین شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست؛ پس جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است. آزمون وی ای پی
  - (۲) محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید.
  - (۳) پدیده به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود شده باشد گفته می‌شود که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسان ساخت باشد.
  - (۴) دید ترکیبی به معنی مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌های طبیعی و انسانی‌ها می‌باشد که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسان ساخت باشد.

۱۱۴- عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام یک از سوالات کلیدی جغرافیا در رابطه با بحران ریزگردها اشاره دارند؟

- (الف) تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر باعث به وجود آمدن این بحران شده است.
  - (ب) قطع درختان، از بین رفتن دریاچه‌ها و باتلاق‌ها از زمینه‌های به وجود آورنده این بحران است.
  - (د) از جمله فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی که در این پدیده اثر داشته، بی‌توجهی به تثبیت خاک بوده است.
- (۱) چطور - چرا - چه چیزی (۲) چرا - چطور - چه کسی (۳) چطور - چرا - چه کسی (۴) چرا - چطور - چه چیزی
- ۱۱۵- در پژوهشی پیرامون «آلودگی سواحل در ایران» موارد زیر را می‌خوانیم؛ کدام گزینه درباره ترتیب منطقی این موارد، مطابق مراحل علمی پژوهش در جغرافیا، درست است؟**

- (الف) ایجاد ارتباط منظم با واحدهای صنعتی برای جلوگیری از ورود پساب صنعتی به آب دریاها می‌تواند کمک‌کننده باشد.
  - (ب) مقررات مدوتی برای نحوه استفاده از سواحل توسط گردشگران تنظیم شده است.
  - (ج) بررسی‌ها حاکی از این است که تأثیر وقوع طوفان و هاریکن در مسئله آلودگی سواحل چندان قابل ملاحظه نیست.
  - (د) مأموران سازمان محیط‌زیست به صورت منظم در روزهای مشخصی از ماه مقدار آلودگی وارد شده به آب دریاها را ثبت و ضبط کرده‌اند.
- (۱) الف ← ج ← ب ← د (۲) الف ← د ← ج ← ب (۳) د ← ج ← الف ← ب (۴) ج ← د ← ب ← الف

جغرافیا (۲)

اگر به سؤال‌های ۱۱۱ تا ۱۱۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۱۶ تا ۱۲۰ پاسخ دهید.

فصل اول: ناحیه چیست؟
(درس‌های ۱ و ۲)
صفحه‌های ۱ تا ۱۸

۱۱۶- کدام گزینه درباره ناحیه‌بندی در یک محیط جغرافیایی، درست است؟

- (۱) ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است که توسط جغرافی‌دان براساس معیاری ثابت، تقسیم می‌شود.
  - (۲) جغرافی‌دان با توجه به هدف مطالعه و تحقیق جغرافیایی خود، با معیارهای طبیعی و انسانی حدود یا مرزهای هر ناحیه را تعیین می‌کند.
  - (۳) تعیین مرز ناحیه و ناحیه‌بندی براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و روش مطالعه او صورت می‌گیرد.
  - (۴) جغرافی‌دان با توجه به محدودیت‌های نواحی، حدود و مرزهای ناحیه را فقط بر روی نقشه ترسیم می‌کند.
- ۱۱۷- تصویر زیر، نمونه‌ای شماتیک از ناحیه‌بندی توسط جغرافی‌دانان است. با توجه به این تصویر می‌توان گفت:

(۱) اگر این ناحیه‌بندی براساس مقدار بارش باشد، نواحی (۱) و (۲) می‌توانند بارش میانگین مشابه و همگونی داشته باشند، اما با ناحیه (۳) متفاوت باشند.

- (۲) این ناحیه‌بندی با توجه به اینکه بر روی نقشه مشخص شده است، احتمالاً براساس پراکندگی عوامل طبیعی انجام شده است.
- (۳) این ناحیه‌بندی اگر بر مبنای عوامل طبیعی باشد، در مطالعات جغرافیایی نسبت به عوامل انسانی، از ارزش بالاتری برخوردار است.
- (۴) اگر این ناحیه‌بندی براساس نوع خاک باشد، نواحی (۱) و (۲) می‌توانند آب و هوای مشابه و همگونی داشته باشند.

۱۱۸- کدام گزینه، بیانگر نتیجه درستی از متن زیر است؟

«کشورهای واقع در عرض‌های بالا هم‌زمان با راهسازی، تمهیداتی از قبیل ماشین‌های برف‌روب مجهز به GPS برای پاکسازی جاده‌ها داشته‌اند.»

- (۱) انسان‌ها برای زندگی در محیط طبیعی، از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند.
- (۲) هر ناحیه طبیعی در کره زمین به‌طور حتم با دیگر نواحی کنش متقابل اقتصادی و فرهنگی دارد.
- (۳) انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده و آن را تغییر می‌دهند.
- (۴) هر حکومتی با تصمیم‌گیری‌های سیاسی خاصی، نحوه استفاده از قابلیت‌های محیط‌های طبیعی را مشخص می‌کند.

۱۱۹- کدام گزینه تغییر وضعیت پوشش گیاهی از جنگل‌های بارانی استوایی به سمت بیابان صحرا را به درستی بیان می‌کند؟

- (۱) هر چه به سمت بیابان صحرا پیش می‌رویم بارندگی کمتر و اختلاف دما بیشتر، در نتیجه علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شود.
- (۲) در ساوان پراکنده تابستان خشک و در ساوان متراکم، دو ماه بدون باران است.
- (۳) مراتع در حاشیه صحرا به علت افزایش دما به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شود.
- (۴) به علت کاهش بارندگی علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شوند و کم‌کم به مراتع مداری تبدیل می‌شوند.

۱۲۰- در کدام گزینه تعیین مرز دقیق نواحی سخت‌تر است؟

- (۱) بیش از ۴۲٪ جمعیت افغانستان را قوم پشتون و ۲۷٪ آن را قوم تاجیک تشکیل می‌دهد.
- (۲) زیست‌بوم جنگل‌های بارانی استوایی بیشترین تنوع زیستی جهان را دارد و انواع حشره‌ها، پرندگان و پستانداران در آن زندگی می‌کنند.
- (۳) خاک کرایوزول، خاک یخ‌بسته نواحی توندرا است.
- (۴) ناحیه خزر غربی، بیشترین میزان بارندگی سالیانه در ایران را دارد.

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس پنجم: خدا در فلسفه
(قسمت اول)
درس ششم: خدا در فلسفه
(قسمت دوم)
صفحه‌های ۲۹ تا ۵۱

۱۲۱- اگر بخواهیم بر اساس مبانی فکری هیوم، برهان حرکت ارسطو را نقد کنیم، کدام بیان مناسب‌تر است؟

- ۱) از نظر معرفت‌شناختی معتبر است و ازلی و ابدی بودن حرکت‌دهنده عالم را هم اثبات می‌کند، ولی نمی‌تواند نامتناهی و بی‌نیاز از علت بودن او را نشان دهد.
- ۲) بر اساس معرفت‌شناسی ارسطو پایه‌ریزی شده است و در این دیدگاه، برهان عقلی محض معتبر دانسته می‌شود درحالی‌که عقل واقعاً چنین احکامی ندارد.
- ۳) از برهان دکارت بهتر است، زیرا بر پایه تجربه استدلال می‌کند، ولی چون حداکثر یک محرک را برای جهان اثبات می‌کند، برهان وجود خدا محسوب نمی‌شود.
- ۴) چون از امتناع تسلسل محرک‌های نامتناهی و رابطه علیت ضروری بین محرک و متحرک استفاده می‌کند، نمی‌تواند همان کارایی برهان نظم را داشته باشد.

۱۲۲- کدام گزینه درباره خدا، از نظر افلاطون صحیح نیست؟

- ۱) افلاطون برخلاف روش منطقی ارسطو، روش فلسفی را برای خداشناسی برگزید.
- ۲) با اینکه خداوند «مثال خیر» است، اما قابل مقایسه با سایر مُثُل نیست.
- ۳) نام «دمیورز» اشاره به خدا در مرحله خلق و «مثال خیر» اشاره به ذات او دارد.
- ۴) اینکه خداوند قابل دریافت حسی نیست، منافاتی با تأثیرگذاری‌اش در طبیعت ندارد.

۱۲۳- کدام‌یک از گزاره‌های پایین با توجه به سخن ذکرشده ویلیام جیمز درست می‌باشد؟

«من معتقدم که دلیل وجود خداوند در تجربه‌های شخصی درونی ما نهفته است.»

- ۱) با توسل به حس و تجربه می‌توان وجود خداوند را اثبات کرد.
- ۲) اثبات خداوند یک امر همگانی است و برای همه یکسان است.
- ۳) ارتباط با خدا باعث نوعی معنویت می‌شود و این را می‌توان یک دلیل درونی برای باور به خدا دانست.
- ۴) تأثیر حضور خداوند در ذهن را می‌توان مبنایی برای طراحی یک برهان برای اثبات خداوند قرار داد.

۱۲۴- کدام مورد ویژگی مشترک فیلسوفانی که برای اعتقاد به خدا به رابطه بین خدا باوری و معناداری زندگی توجه کرده‌اند نیست؟

- ۱) کنارگذاشتن روش عقلی و فلسفی در اثبات وجود خدا
- ۲) باور به خدا از طریق تجربه‌های معنوی و نوعی عرفان
- ۳) رد و نقض برهان‌های عقلی و فلسفی اثبات وجود خدا
- ۴) داشتن دیدگاه‌های تجربه‌گرایانه در معرفت‌شناسی

۱۲۵- در کدام عبارت، روش به‌کارگرفته‌شده برای اعتقاد به خداوند با بقیه متفاوت است؟

- ۱) هرچا که خوب‌تر و بهتر هست، خوب‌ترین و بهترین هم هست، پس حقیقتی هست که خوب‌ترین و بهترین است و او همان واقعیت الهی است.
- ۲) باور خدا به زندگی معنا می‌دهد و ارزش‌های اخلاقی را به همراه می‌آورد؛ خدایی که مبدأ خیر و زیبایی و ناظر بر انسان باشد؛ پس باید او را باور داشت.
- ۳) نمی‌شود نظم و انتظامی بر جهان حاکم باشد، مگر اینکه موجودی جاودان و برتر از ماده در کار باشد؛ زیرا هرچا که نظمی وجود دارد، باید ناظمی هم باشد.
- ۴) انسان از حقیقت نامتناهی تصویری دارد؛ این تصور نمی‌تواند از خود انسان که متناهی است، باشد؛ پس از جانب وجودی نامتناهی به انسان داده شده است.

۱۲۶- کدام یک از سخنان فارابی، از مقدمات استدلال او برای اثبات خدا نیست؟

- (۱) هر چیزی وجودش از خودش نباشد، به علتی نیاز دارد که به او وجود بدهد.
- (۲) چیزهایی داریم که وجودشان از خودشان نیست.
- (۳) سلسله علت‌ها به علتی می‌رسد که خودش معلول نیست.
- (۴) موجودات این جهان در ذات خود نسبت به هستی و عدم مساوی هستند.

۱۲۷- کدام مثال برای فهم بهتر مبنای برهان علیت برای اثبات وجود خداوند، از نظر فارابی مناسب‌تر است؟

- (۱) کسی که می‌خواهد روی کاغذ مطالبی بنویسد، علاوه بر قلم، کاغذ، مرکب و سایر عوامل، به اراده نیز نیازمند است.
- (۲) مدیر یک شرکت، پرداخت وام را در صورت تأمین اعتبار و تأمین اعتبار را به شرط تصویب مجلس ممکن می‌داند.
- (۳) فردی که دو لیوان یکسان آب، در مقابلش قرار دارد، برای ترجیح یکی از دو لیوان بر دیگری، نیازمند علت است.
- (۴) در دو کفه ترازو که در حالت تساوی قرار دارد، سنگین‌تر شدن یک کفه نسبت به دیگری، نیازمند عوامل بیرونی است.

۱۲۸- **پهلی** برهان فارابی در اثبات وجود خدا مبتنی بر چیست؟

- (۱) تسلسل علل نامتناهی
- (۲) تقدم زمانی وجود علت بر معلول
- (۳) ممکن‌الوجود بودن مخلوقات
- (۴) بطلان زنجیره‌ای از علت‌های بی‌پایان

۱۲۹- **پهلی** کدام گزینه درباره برهان اثبات وجود خدای ابن‌سینا صحیح است؟

- (۱) وجوب هستی تنها یک مصداق دارد و منحصر است به ذات ازلی خداوند.
- (۲) برهان صدیقین ابن‌سینا در تکمیل برهان فارابی بر پایه تمایز میان موجودات ممکن و واجب می‌کوشد.
- (۳) وجود ممکن‌الوجودها از واجب‌الوجود بالغیری بوده که پس از وجود ممکنات، به وجوب ذاتی رسیده است.
- (۴) واجب‌الوجود بالذات به‌عنوان «طرف» برای واجب‌الوجودهای بالغیری است که زمانی ممکن‌الوجود بالذات بوده‌اند.

۱۳۰- صدرالمتألهین برای اثبات وجود اقدس الهی، چگونه استدلال می‌کند؟

- (۱) از طریق مفاهیم وجوب و امکان ذاتی به اثبات خداوند می‌پردازد.
- (۲) واجب‌الوجودهای بالغیر را عین نیازمندی می‌بیند و ذات حق را غنی می‌شمارد.
- (۳) با اتکا بر وابستگی موجودات نیازمند به وجودی که مبرا از نیاز باشد.
- (۴) بر اساس مفاهیم نور وجودی ذات الهی و تاریکی وجودی موجودات ممکن.

منطق

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اقسام استدلال استقرایی

قضیه حملی

صفحه‌های ۳۹ تا ۶۱

۱۳۱- کدام گزینه می‌تواند منجر به مغالطه تمثیل ناروا بشود؟

- (۱) لازم نیست هر بار روغن موتور ماشین را عوض کنیم؛ سری که درد نمی‌کند را دستمال نمی‌بندند.
- (۲) کرکس مانند عقاب پرنده است، پس تولید مثل کرکس هم مانند عقاب به صورت تخم‌گذاری است.
- (۳) علی در امتحان شیمی قبول نمی‌شود، زیرا امتحان ادبیات و زبان را نیز نتوانسته قبول شود.
- (۴) استدلال تمثیلی مانند استقرای تعمیمی، در علوم تجربی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱۳۲- به ترتیب نوع استدلال‌های زیر را تعیین کنید.

- الف) آقای الف با ده فرزند سخنگوی کنترل جمعیت شده است. این جریان مثل این است که یک قصاب را مسئول انجمن حمایت از حیوانات کنند.
- ب) اتوبوس دیر کرده است، پس احتمالاً خراب شده است.

(۱) استدلال قیاسی - استنتاج بهترین تبیین	(۲) استقرای تمثیلی - استنتاج بهترین تبیین
(۳) استدلال قیاسی - استدلال قیاسی	(۴) استقرای تمثیلی - استدلال قیاسی

۱۳۳- استدلالی که توسط کارآگاهان پلیس برای کشف متهم انجام می‌پذیرد مانند کدامیک از موارد زیر است؟

- (۱) همه انسان‌ها فانی هستند و حمید انسان است، پس حمید فانی است.
- (۲) رفتارهای بد در انسان مانند ریشه‌های نهال است؛ هرچه عمر می‌گذرد کردن آن‌ها سخت‌تر می‌شود.
- (۳) هر ۲۰۰ سال در تبریز زلزله شدیدی آمده است، پس این بار نیز زلزله شدیدی خواهد آمد.
- (۴) دیروز از جلوی مدرسه‌ای گذشتم؛ درهایش بسته بود. تعطیلی که نبود، هوا هم که پاک است. لابد برای تعمیرات، تعطیل کرده‌اند.

۱۳۴- عبارت «مشت نمونه خروار است» مرتبط با ... است و ناقض شرط ... از شروط استقرای تعمیمی قوی می‌باشد.

(۱) استدلال قیاسی - تعداد مناسب نمونه‌ها	(۲) استقرای تعمیمی - تعداد مناسب نمونه‌ها
(۳) استدلال قیاسی - انتخاب تصادفی نمونه‌ها	(۴) استقرای تعمیمی - انتخاب تصادفی نمونه‌ها

۱۳۵- کارآگاهی در جریان یک دزدی استدلال‌های مختلفی انجام داده است؛ کدامیک از این استدلال‌ها نسبت به سایر گزینه‌ها مستدل‌تر و محتمل‌تر است؟

- (۱) از قدیم گفته‌اند مجرم به محل جرم برمی‌گردد، پس قطعاً این دزد نیز به محل جرم برمی‌گردد.
- (۲) همسایه واحد روبه‌روی در روز دزدی خانه نبوده است، پس احتمال دارد نقشه دزدی کار او باشد.
- (۳) نوع اثر انگشت به‌جامانده بر روی دستگیره و پیداشدن یک جفت دستکش زنانه، احتمال زن بودن دزد را افزایش می‌دهد.
- (۴) ماه پیش نیز گزارش سه مورد دزدی از این محل داشته‌ایم، پس قطعاً کار همان دزد قبلی است.

۱۳۶- در مورد قضایای حملی و شرطی، کدام گزینه قابل پذیرش نیست؟

(۱) هر دو نوع این قضایا، جملاتی خبری و کامل و بامعنا هستند.

(۲) با حذف فعل، قضیه حملی تبدیل به یک تصور می‌شود.

(۳) با حذف ادات شرط قضیه شرطی تبدیل به دو تصدیق می‌شود.

(۴) ممکن است رابطه دو نسبت در قضایای شرطی، علی و معلولی باشد.

۱۳۷- در کدام مورد، توصیف درستی از قضیه مطرح‌شده، صورت گرفته است؟

(۱) غزل با خودکار برگه خود را پر نکرده است. (محمول: پرکننده برگه خود با خودکار)

(۲) مادر زهرا دوست دارد فرزندش حقوق بخواند. (محصوره)

(۳) همه دانش‌آموزان نمی‌توانند در مسابقات ورزشی مدرسه شرکت کنند. (کلیه)

(۴) ملینا نفر آخری نبوده که به کلاس وارد شده است. (موجبه)

۱۳۸- کدام گزینه فقط در مورد یک قضیه شخصیه درست است؟

(۱) محمول را به افراد محدودی نسبت می‌دهد. (۲) ممکن است نسبت موضوع و محمول سالبه باشد.

(۳) موضوع آن یک فرد یا کل یک مجموعه خاص است. (۴) موضوع آن سور یا کمیت نمی‌پذیرد.

۱۳۹- نوع قضیه در کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) پرجمعیت‌ترین کشور جهان چین است. (۲) چین ۱,۴ میلیارد نفر جمعیت دارد.

(۳) تمامی دانش‌آموزان این کلاس ۱۲ نفر هستند. (۴) ۱۲ نفر از دانش‌آموزان این کلاس غایب هستند.

۱۴۰- کدام یک از گزینه‌های زیر به دلالت التزامی، یک قضیه محسوب می‌شود؟

(۱) آیا در امتحان قبول می‌شوی؟ (۲) «کتاب فلسفی» یک تصور است.

(۳) به کجا چنین شتابان؟ (۴) کاش می‌توانستم به تو کمک کنم.

فلسفه یازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

امکان شناخت
ابزارهای شناخت
(درس‌های ۶ و ۷)
صفحه‌های ۴۳ تا ۵۷

۱۴۱- کدام عبارت درست است؟

- (۱) اینکه با اشیای پیرامون خود ارتباط برقرار و از آن‌ها استفاده می‌کنیم، توانایی شناخت ما را ثابت می‌کند.
- (۲) اینکه انسان گاهی متوجه می‌شود که بعضی از دانسته‌هایش درست نبوده است، نشانه محدودیت شناخت انسان است.
- (۳) اگر درباره مسائلی فراتر از مسائل محسوس و پیرامونی فکر کنیم، ممکن است درباره جهانی غیر از جهان مادی نیندیشیده باشیم.
- (۴) شناخت انسان در آغاز تولد بسیار اندک است، ولی گام‌به‌گام با آموختن و یادگیری افزایش می‌یابد و این نشانه تدریجی بودن شناخت است.

۱۴۲- ابزار شناخت کدام‌یک از گزاره‌های زیر متفاوت است؟

- (۱) پس از وزیدن باد بر درختان، برگ آن‌ها می‌ریزد.
- (۲) چوب که در آب دیده می‌شود، در اصل نشکسته است.
- (۳) آب پس از رسیدن به دمای ۱۰۰ درجه بخار می‌شود.
- (۴) خورشید از شرق طلوع کرد و به غرب رفت.

۱۴۳- اگر از کسی بپرسیم که کد پستی منزلت را بلدی و بگوید: «نه بلد نیستم»، چه استنباطی درباره آن شخص می‌توانیم بکنیم؟

- (۱) ممکن است به معادلی برای مفهوم شناخت احتیاج داشته باشد.
- (۲) قطعاً کد پستی منزل این شخص، مابازایی در جهان خارج داشته است.
- (۳) معنای شناخت و آگاهی برای این شخص بدیهی و بی‌نیاز از تعریف بوده است.
- (۴) نیازی به تعریف شناخت ندارد، ولی شاید دلیلی برای امکان یادگیری کد پستی بخواهد.

۱۴۴- کدام گزینه درباره امکان معرفت نادرست است؟

- (۱) با اینکه چیستی و امکان معرفت برای همگان روشن است، اما گروهی در گذشته و اکنون نسبت به امکان معرفت شک کرده‌اند.
- (۲) اینکه هم‌اکنون شما در حال خواندن و بررسی این گزینه هستید از نشانه‌های امکان شناخت است.
- (۳) شک در توانایی‌های انسان برای شناخت برخی امور و همین‌طور شک در اصل امکان شناخت خودمتناقض است.
- (۴) این سؤال که «آیا می‌توان فهمید در سیارات دیگر موجوداتی شبیه به انسان وجود دارند یا خیر» مربوط به شکاکیت نسبی است.

۱۴۵- در کدام گزینه ابزار مطرح‌شده با موضوع ذکرشده تطابق ندارد؟

- (۱) شناسایی حالات درونی نفس (عقل)
- (۲) مشاهده آخرت و سایر عوالم و بی‌بدن به وجود فرشتگان (قلب)
- (۳) شناخت تمایزها و استفاده مختلف از اشیای متفاوت (حس و عقل)
- (۴) آگاهی از حقایق وحیانی و تأمل و تدبّر در وحی الهی (قلب)

۱۴۶- کدام گزینه درباره عبارت زیر نادرست است؟

«طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند.»

- (۱) از ثمرات شناخت عقلی است.
 (۲) دانشمندان هنگام بررسی داده‌های حسی آن را در نظر دارند.
 (۳) ثبات خواص مواد به آن بازمی‌گردد.
 (۴) معرفتی حاصل از همکاری عقل و حس است.

۱۴۷- کدام گزینه درباره عقل و انواع شناخت حاصل از آن صحیح است؟

- (۱) عقل به کمک حس، حالات درونی روان انسان را کشف می‌کند و می‌شناسد.
 (۲) با کمک عقل، می‌توان به حقایق دست یافت که بعضاً حس نیز آن‌ها را درک می‌کند.
 (۳) یافتن قوانین طبیعت، حسی است و نمی‌توان با دریافت و ادراک عقلی به آن رسید.
 (۴) اینکه «هر پدیده‌ای، علتی ویژه دارد.» از قواعد تجربی شناخت طبیعت است.

۱۴۸- کدام گزینه درباره شناخت شهودی نادرست است؟

- (۱) یک معرفت بی‌واسطه است که منوط به بندگی است.
 (۲) از طریق آن ممکن است در همین دنیا، بخشی از آخرت را مشاهده کرد.
 (۳) از طریق سلوک و تزکیه نفس و از راه چشم به فرد القا می‌شود.
 (۴) بدون استفاده از استدلال عقلی در قلب تجلی می‌کند.

۱۴۹- کدام عبارت درباره معرفت شهودی نمی‌تواند صحیح باشد؟

- (۱) ایمان و تهذیب نفس می‌تواند قلب را برای دریافت شناخت بی‌واسطه آماده کند.
 (۲) معرفت شهودی می‌تواند منجر به دریافت مفهوم وجود به صورت واقعی بشود.
 (۳) معرفت وحیانی، همان وحی‌ای است که خداوند بر قلب پیامبران نازل می‌کند.
 (۴) با تدبیر در قرآن، می‌شود به نوعی شناخت رسید که معرفت وحیانی نام دارد.

۱۵۰- به ترتیب در کدام گزینه «شناخت حسی، حسی، عقلی، عقلی، شهودی» بیان شده است؟

الف) شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیا با این ابزار شناختی این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود از اشیای متفاوت استفاده‌های مختلف بکند.

ب) انسان با کمک این قوه می‌تواند حقایق را درک کند (هم حقایق طبیعی و هم ماورای طبیعی)

ج) دانستن فلسفه

د) نزول کلمات و عبارات بر قلب پیامبر

ه) برای رفع گرسنگی به سراغ ظرف غذا می‌رویم.

ی) با وجود امکان خطا برای ما معتبر است.

- (۱) ه، ی، ب، الف، ج، د (۲) الف، ی، ب، ه، ج، د (۳) الف، ه، ی، ب، ج، د (۴) الف، ه، ی، ب، د، ج

اقتصاد

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

اقتصاد رشد و پیشرفت

(درس‌های ۷ و ۸)

صفحه‌های ۶۹ تا ۹۱

۱۵۱- در کدام شرایط، کشور به وضعیت استقلال اقتصادی نزدیک می‌شود؟

- (۱) با خلق روابط جدید اقتصادی، امکان تأمین برخی نیازهای مهم و اساسی را در خارج از کشور فراهم کند.
- (۲) با تمرکز بر مزیت مطلق، تولید تک‌محصولی را در اولویت قرار دهد.
- (۳) با تنوع شرکای تجاری، راه‌های تأمین کالاهای وارداتی خود را گوناگون کند.
- (۴) بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را تنها به کشورهای نزدیک محدود کند.

۱۵۲- در یک کشور فرضی، تعداد افراد شاغل بالای ۱۵ سال ۲۵۵۰ نفر و تعداد افراد جویای کار بالای ۱۵ سال نیز ۸۵۰ نفر هستند. با توجه به این

اطلاعات:

الف) نرخ بیکاری در این کشور چقدر است؟

ب) چند نفر دیگر در این کشور باید شاغل شوند تا نرخ بیکاری برابر با ۱۵ درصد شود؟

ج) جمعیت فعال این کشور چند نفر است؟

(۱) الف) ۲۵ درصد، ب) ۵۱۰، ج) ۳۴۰۰

(۲) الف) ۲۵ درصد، ب) ۳۴۰، ج) ۳۴۰۰

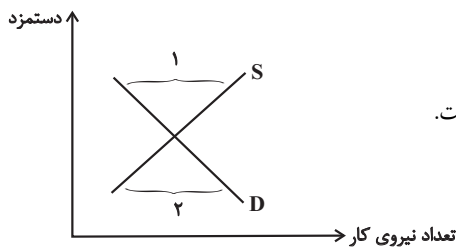
(۳) الف) ۲۰ درصد، ب) ۵۱۰، ج) ۴۰۰۰

(۴) الف) ۲۰ درصد، ب) ۳۴۰، ج) ۴۰۰۰

۱۵۳- کدام یک از موارد زیر، در ارتباط با فقر و انواع آن نادرست است؟

- (۱) در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از طریق روش برابری قدرت خرید محاسبه می‌شود.
- (۲) روش کلی در تعیین میزان فقر، مقایسهٔ نیازمندی‌های افراد و یا خانوار با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازها است.
- (۳) با توجه به مفهوم فقر نسبی، می‌توان گفت که محاسبهٔ تعداد افراد فقیر بسیار پیچیده و سخت و شاید ناممکن است.
- (۴) مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۹/۱ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر نسبی‌اند و از تأمین احتیاجات زندگی خود عاجزند.

۱۵۴- کدام گزینه تفسیر درستی از نمودار عرضه و تقاضای نیروی کار روبه‌رو ارائه نمی‌کند؟

- (۱) در محدودهٔ شمارهٔ ۱، به علت دستمزد بالا، عرضهٔ نیروی کار بر تقاضای آن فزونی دارد.
- (۲) راه رسیدن به نقطهٔ تعادل از محدودهٔ شمارهٔ ۲، افزایش دستمزد تا رسیدن به دستمزد تعادلی است.
- (۳) در محدودهٔ ۲، اگر چه نیروی کار بیشتری حاضر به کار و فعالیت اقتصادی است، اما کارفرما تقاضای کمتری برای جذب نیرو دارد.

(۴) در محدودهٔ بالای نقطهٔ تعادلی، تقاضای نیروی کار کم اما عرضهٔ آن زیاد است و بازار با وضعیت کمبود تقاضا روبه‌رو است.

محل انجام محاسبات

۱۵۵- با توجه به اطلاعات داده شده در جدول زیر که هزینه تولید دو کالای گندم و برنج را در سه کشور «A»، «B» و «C» نشان می‌دهد: (با فرض این که هر سه کشور به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردارند).

کشورها	کالاها	گندم	برنج
A		۷۱۰ تومان	۱۱۵۰ تومان
B		۵۰۰ تومان	۱۳۰۰ تومان
C		۴۵۰ تومان	۱۲۵۰ تومان

الف) کدام کشور در تولید گندم مزیت مطلق دارد؟

ب) بدون در نظر گرفتن هزینه‌های حمل‌ونقل و با توجه به وضعیت کشور A کدام رابطه توجیه اقتصادی دارد؟

ج) کشور B در تولید کدام کالا باید متمرکز شود؟

۱) الف) کشور A، ب) کشور A، گندم را در داخل تولید کند و برنج مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند. ج) گندم

۲) الف) کشور A، ب) کشور A، برنج را در داخل تولید کند و گندم مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند. ج) برنج

۳) الف) کشور C، ب) کشور A، برنج را در داخل تولید کند و گندم مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند. ج) گندم

۴) الف) کشور C، ب) کشور A، هر دو کالای برنج و گندم مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند. ج) برنج

۱۵۶- دولت برای «بهبود روابط اقتصادی‌اش با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند.» و برای «حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش

وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر»، به ترتیب، چه اقداماتی را انجام می‌دهد؟

۱) ارائه انواع یارانه‌ها و تسهیلات اقتصادی و حقوقی - وضع پیمان‌های تجاری و کاهش تعرفه‌ها

۲) وضع تعرفه‌های گوناگون بر واردات برخی از کالاها - ارائه انواع یارانه‌ها و تسهیلات اقتصادی و حقوقی

۳) وضع پیمان‌های تجاری و کاهش تعرفه‌ها - وضع تعرفه‌های گوناگون بر واردات برخی از کالاها

۴) وضع انواع عوارض یا سهمیه وارداتی - آزاد کردن صادرات به منظور رقابت تولیدکنندگان داخلی با تولیدکنندگان خارجی در جهت تولید کارآمدتر و بهتر

۱۵۷- کدام گزینه، جمله زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، ...»

۱) نیاز به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر است.

۲) می‌تواند با استفاده از آن منابع غیرفعال کالا و خدمات زیادی تولید کند.

۳) با پدید آمدن رکود، کارگران بیشتری هم مورد نیاز است.

۴) با کاهش تولید، سرمایه بیشتری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

محل انجام محاسبات

۱۵۸- عبارات کدام گزینه متضمن پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) صادرات کالا چه منفی برای تولیدکنندگان دارد؟

ب) عواقب رعایت نشدن مزیت‌های مطلق و نسبی چیست؟

ج) چرا اقتصاددانان به اهمیت خودکفایی در برخی از تولیدات داخلی و عدم وابستگی برای تأمین آن‌ها از خارج تأکید می‌کنند؟

۱) الف) امکان فروش در بازارهای بزرگتر - استفاده از منابع کمیاب، ب) هدر رفتن منابع و سرمایه‌ها - افزایش تولید و کیفیت کالاها، ج) وابستگی در

تأمین کالاهای راهبردی و ضروری مثل دارو

۲) الف) بالا رفتن رفاه جامعه - استفاده از منابع کمیاب، ب) گسترده‌تر شدن بازارهای فروش - کاهش رفاه جامعه، ج) امکان تاب‌آوری و انعطاف‌پذیر در

مقابل مشکلات و تکانه‌ها

۳) الف) افزایش هزینه فرصت - تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر، ب) گسترده‌تر شدن بازارهای فروش - افزایش تولید و کیفیت کالاها، ج)

جنگ‌های نظامی و فروش تسلیحات

۴) الف) امکان فروش در بازارهای بزرگتر - تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر، ب) هدر رفتن منابع و سرمایه‌ها - کاهش رفاه جامعه، ج) جنگ‌ها

و تحریم‌های اقتصادی و رفتار خودخواهانه برخی کشورها

۱۵۹- به ترتیب، در سال‌های «۱۹۴۷» و «۱۹۹۲» کدام پیمان‌های بین‌المللی در زمینه تجارت میان کشورها امضا شد؟

۱) گات - نفتا   ۲) برتن وودز - گات   ۳) گات - آسیا پاسیفیک   ۴) برتن وودز - نفتا

۱۶۰- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

تعریف یا مصداق	نوع بیکاری
بیکاری فارغ‌التحصیلان قبل از ورود به بازار کار	ج
عدم تطبیق تحصیلات فرد با شغل موجود	ب
عدم استخدام شرکت‌ها به دلیل کاهش تولید	الف
بیکاری لیوفروشان در فصل تابستان	د

- بیکاری فصلی

- بیکاری ساختاری

- بیکاری دوره‌ای

- بیکاری اصطلاحی

۴) د - الف - ب - ج

۳) ج - ب - الف - د

۲) د - ب - الف - ج

۱) الف - ج - ب - د

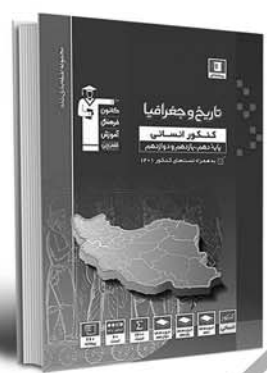
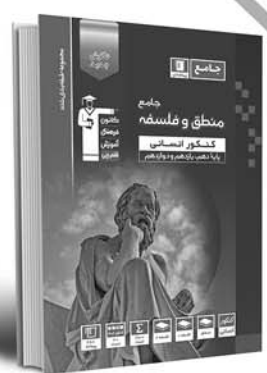
محل انجام محاسبات

کتاب‌های آیة انسانیت را

پیمانانای تهرین کنید

☎ ۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

دفترچه سؤال

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۳۰ آذر

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ، حمیدرضا رحیم خانلو	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، هادی زمانیان، حمید گنجی، فرزاد شیرمحمدلی، مهبد باقری، مرجان جهان‌بانی، آرمان احمدی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

برای مشاهده پاسخ‌ها، به صفحه شخصی خود در سایت کانون مراجعه کنید.

استعداد تحلیلی

۳۰ دقیقه

- ۲۵۱- با حروف «ف ق» و با همهی حروف به هم ریخته ی کدام گزینه، واژه‌ای به معنای «پیروزی، مدد کردن بخت، فراهم شدن اسباب کار» ساخته می‌شود؟
- (۱) ت و ی
(۲) ا ت و
(۳) پ و ی
(۴) ا پ و
- ۲۵۲- با همهی حروف به هم ریخته ی «ا پ د ش ع ق م و ه ی» می‌توان دو واژه ساخت به معنای ...
- (۱) سانحه
(۲) تمديد
(۳) رابطه
(۴) تکذیب

* بر اساس متن زیر برگرفته از کتاب «درآمدی بر کشاکش غزالی و اسماعیلیان» به پنج پرسش بعدی پاسخ دهید.

حضور و ظهور شهاب‌الدین یحیی سهروردی و مکتب فلسفی‌اش، مشهور به «اشراق» را می‌توان واکنش شرقی عالم اسلام دانست نسبت به آراء خردستیز و اندیشه‌سوز امام محمد غزالی. البته این واکنش در برخی زمینه‌ها پیشینه‌ای دارد که به آراء عین‌القضات همدانی و ابوالبرکات بغدادی نیز راه می‌برد، در عین حال اکنون آشکار شده که امام محمد غزالی نظریه‌پرداز مشهور، مشروعیت‌بخش خلافت عباسی است و در ستیز با اصول مسلم فرض‌شده‌ی فلسفی نزد خردگرایان «گنوستیک» ایرانی اسلامی. بنابراین پُربیراه نخواهد بود اگر در آثار فلسفی سهروردی که در تقابل با آموزه‌های غزالی طرح می‌شوند، در جست‌وجوی آیین سیاسی ویژه‌ای نیز باشیم که بتوان صفت اشراقی را به آن اطلاق کرد و پر واضح است که تنها با بررسی نوشته‌های سهروردی در افق آیین‌های سیاسی جریان گنوستیسیسم ایرانی اسلامی است که این میسر خواهد شد.

آیین سیاسی اشراقی در واقع نظامی است ترکیبی که عناصر بنیادین آن از برخی انگاره‌های موجود در آموزه‌های سیاسی ایرانی و اسلامی و گنوستیک اخذ شده‌اند، انگاره‌هایی که عبارت باشند از:

۱. نظریه‌ی بنیاد نبوت در اسلام شرقی دجله‌ای، یعنی انکار نبوت اسرائیلی و تأکید بر اعلم ناس و انسان کامل بودن نماینده‌ی خدا در میان مردم.
۲. اعتقادات اسلامی در باب معجزات و کرامات انبیا و اولیا.
۳. باورهای باستانی ایرانی درباره‌ی فره‌ی پادشاهانی که صاحب نیرنگند، همانند فریدون و کیخسرو.
۴. سنت کهن ایرانی در باب وزیران و مشاوران خردمندی که حکمت خود را در خدمت پادشاهان قرار می‌دهند و بیشترشان جان خود را نیز بر سر همین خدمت به گسترش عدالت می‌نهند، وزیرانی چون بزرگمهر و مشاورانی چون ابن‌مقفع، که نمونه‌هایی درخور از اینان هستند.
۵. سنت اشراق هندو ایرانی مبنی بر این‌که به هر کس طلب علم کند و به حکمت متعالی دست یابد فره‌ی ایزدی داده خواهد شد.
۶. آموزه‌ی گنوستیک دوام فیض الهی مبنی بر تهی‌ندانستن عالم وجود از حجت خداوندی در مقام رئیس مدینه.
۷. باور به لزوم برخورداری رئیس مدینه از حکمت و عصمت یا همان فره‌ی ایزدی و غیرفاضله‌خواندن حکومت عاری از چنین حجتی و ناروا دانستن همکاری با چنین حکومتی.

این گونه است که درمی‌یابیم آیین سیاسی اشراقی یک‌سر از خود به وجود نیامده است، همچون هر آیین سیاسی دیگری. و ریشه‌های نظری آن را در متون فلسفه‌ی ایرانی و اسلامی می‌توان بازجست، به‌ویژه در متون مربوط به فلسفه‌ی سیاسی ایرانی اسلامی، آن گونه که در آثار فارابی طرح شده و نیز در کتاب‌هایی مانند کیمیای سعادت ابو‌حامد غزالی. به نظر برخی محققان سهروردی بی‌گمان کتاب‌هایی چون نصیحة‌الملوک غزالی، قابوس‌نامه‌ی وشمگیر و سیاست‌نامه‌ی خواجه نظام‌الملک که آیین پادشاهی ایران را نمونه دانسته، از سیاست و آداب ایشان یاد کرده و این‌گونه در بینش سیاسی سهروردی عمیقاً موثر افتاده‌اند، می‌شناخته‌است. چه آنجا که از مسئله مشروعیت برخی از پادشاهان کهن مانند فریدون و کیخسرو سخن می‌گوید، میان آرای او و نظریات اینان شباهت بسیار می‌یابیم.

۲۵۳- واژه‌ی «نیرنگ» طبق متن بالا ...

- (۱) به معنای «فریب مردم» و عامل دوری از خداست.
(۲) بار معنایی منفی ندارد.
(۳) به معنای «خیانت در قدرت» نزدیک است.
(۴) ویژه‌ی افرادی است که قدرت سیاسی ندارند.

۲۵۴- کدام عبارت از متن برمی آید؟

- (۱) پیروان آیین سیاسی سهروردی همچون پیروان آیین سیاسی غزالی علی‌رغم خلق‌الساعه بودن این نظریه‌ها، آن‌ها را شایسته‌ی تبعیت دانسته‌اند.
- (۲) گرایش سهروردی به خردگرایی گنوستیک ایرانی، بیش از غزالی و سازگاری غزالی با نوشته‌های عین‌القضات همدانی بیش از سهروردی است.
- (۳) تقابل اندیشه‌های فلسفی سهروردی با غزالی و نیز ورود غزالی به اندیشه‌های سیاسی، کشف و بررسی اندیشه‌های سیاسی سهروردی را ناگزیر می‌کند.
- (۴) ابوالبرکات بغدادی بیش از آن‌که الهام‌بخش سهروردی در اندیشه‌های فلسفی‌اش بوده باشد، الهام‌بخش غزالی بوده‌است در اندیشه‌های سیاسی‌اش.

۲۵۵- عبارت زیر، با چندمین انگاره‌ی پیشنهادی متن ارتباط بیشتری دارد؟

- «عجیب است که نوشته‌اند سلیمان در انتهای عمر به بت‌پرستی روی آورده بود. چه‌طور ممکن است پیامبری الهی با آن شأن، چنین کند؟ این ناقص اصول پیامبری است.»
- (۱) انگاره‌ی یک
- (۲) انگاره‌ی دو
- (۳) انگاره‌ی چهار
- (۴) انگاره‌ی پنج

۲۵۶- کدام روایت به انگاره‌ی شماره‌ی «۳» بیشتر مربوط است؟

- (۱) فریدون که بر تخت نشست، جهان زیر و زبر شد. آیین زشتی و پلیدی که برترین جایگاه‌ها را به خود گرفته بود، دوباره پست شد و آیین فرزندان دوباره بر صدر نشست.
- (۲) فریدون سه پسر داشت و هر سه را به یمن فرستاد تا سه دختر پادشاه یمن را برای خود به همسری بگیرند. با مخالفت پادشاه یمن، کار برای فرزندان سخت شد، ولی پادشاه یمن در نهایت تسلیم شد.
- (۳) پس آن‌گاه که سه فرزندش از سفر یمن بازگشتند، خود را به شمایل اژدهایی درآورد و برابر ایشان ایستاد، اما هر سه پسر از آتش سوزان دهان او گریختند. پس او شاد گشت که فرزندان، باهوشند و پرتوان.
- (۴) فریدون جهانش را سه بخش کرد. شرق را به یکی داد و غرب را به یکی و میانه را که خوشترین سرزمین‌ها بود، به کوچکترین فرزندش «ایرج» داد. این سرزمین، «ایران» نامیده شد.

۲۵۷- کدام انگاره با عبارت «الْحُجَّةُ قَبْلَ الْخَلْقِ وَ مَعَ الْخَلْقِ وَ بَعْدَ الْخَلْقِ» ارتباط معنایی بیشتری دارد؟

- (۱) انگاره‌ی چهار
- (۲) انگاره‌ی پنج
- (۳) انگاره‌ی شش
- (۴) انگاره‌ی هفت

* پرنیان، ترمه، پرستو و یکتا در یک کافه هر کدام در یک سمت یک میز مربعی نشسته‌اند. هر کدام از این افراد لباسی به یکی از رنگ‌های «قرمز، سبز، آبی و زرد» بر تن کرده و یکی از بین «شیرینی، چای، بستنی و قهوه» سفارش داده‌اند. در این باره، تنها می‌دانیم آنان که حرف نخست نامشان یکی است، روبه‌روی یکدیگر نشسته‌اند و آنان که چای و قهوه سفارش داده‌اند کنار همند. همچنین می‌دانیم یکتاست که قرمز پوشیده است. بر این اساس به دو سؤال بعدی پاسخ دهید.

۲۵۸- اگر بدانیم کسی که زرد پوشیده است، بستنی سفارش داده و روبه‌روی کسی است که سبز پوشیده است، قطعاً می‌توانیم بگوییم ...

(۱) پرنیان بستنی سفارش داده است.

(۲) ترمه آبی پوشیده است.

(۳) پرنیان بستنی سفارش نداده است.

(۴) ترمه آبی پوشیده است.

۲۵۹- اگر شخصی که سبز پوشیده، قهوه سفارش داده و بین دو شخصی نشسته باشد که آبی و زرد پوشیده‌اند، یکتا قطعاً ...

(۱) بستنی سفارش داده است.

(۲) بستنی سفارش نداده است.

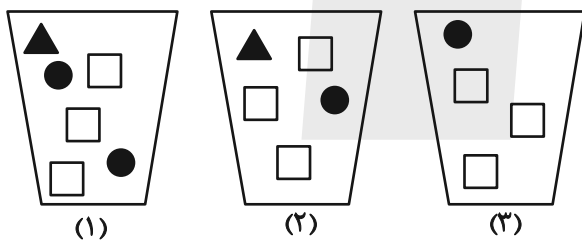
(۳) چای سفارش داده است.

(۴) چای سفارش نداده است.

۲۶۰- سه ظرف با تعدادی مهره متفاوت به شکل زیر داریم، باید با چشم بسته ابتدا یک مهره از ظرف ۱، سپس یک مهره از ظرف ۲ و بعد یک مهره از

ظرف ۳ برداریم و بعد مجازیم دوباره از ظرف ۱ این کار را تکرار کنیم. حداقل چند مهره از ظرف‌ها خارج کنیم تا مطمئن شویم حداقل دو مربع

سفید یکسان متوالی خارج کرده‌ایم؟

(۱) ۹

(۲) ۱۱

(۳) ۱۲

(۴) ۱۴

* در ۶۰۰ لیتر محلول، نسبت ماده «الف» به ماده «ب» سه به پنج و نسبت ماده «ج» به ماده «د»، چهار به پنج است و نسبت ماده «الف» به ماده «ج» برابر یک است. بر این اساس به دو سؤال بعدی پاسخ دهید.

۲۶۱- حدوداً چند لیتر ماده «الف» در محلول هست؟

(۲) ۱۱۲

(۱) ۱۰۲

(۴) ۱۳۲

(۳) ۱۲۲

۲۶۲- چند لیتر ماده «د» را به محلول اضافه کنیم که نیمی از محلول از این ماده باشد؟

(۲) ۲۹۶

(۱) ۲۱۷

(۴) ۳۱۹

(۳) ۳۱۷

۲۶۳- عدد سن پدربزرگی سه سال پیش بیست و سه برابر سن نوه بزرگش بود و سه سال بعد پانزده برابر سن نوه کوچکش خواهد شد. اگر بدانیم سن نوه

بزرگتر اکنون سه برابر سن نوه کوچکتر است. اختلاف سنی این دو نوه چند سال است؟

۲ (۲)

۱ (۱)

۴ (۴)

۳ (۳)

۲۶۴- اگر ۸ کارگر هر کدام با ۶ ساعت کار مجموعاً $\frac{1}{4}$ کار را انجام داده باشند، ۱۲ کارگر هر کدام با چند ساعت کار مجموعاً $\frac{3}{4}$ باقی مانده کار را انجام

می دهند؟ کارگرها یکسانند.

۱۰ (۲)

۸ (۱)

۱۶ (۴)

۱۲ (۳)

۲۶۵- در جدول زیر، کدام گزینه را باید به جای دو علامت سؤال (?) قرار داد؟

۷	۹	۷	۲
۴	۸	۴	۰
۵	۷	۴	۲
۷	۶	?	?

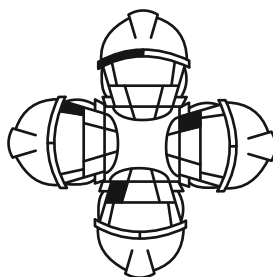
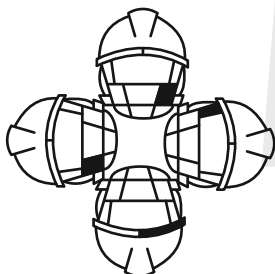
۶ ۹ (۲)

۴ ۴ (۱)

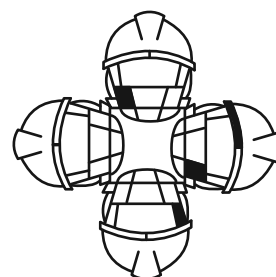
۷ ۰ (۴)

۴ ۸ (۳)

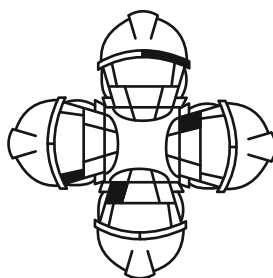
۲۶۶- کدام شکل از دوران شکل زیر به دست می آید؟

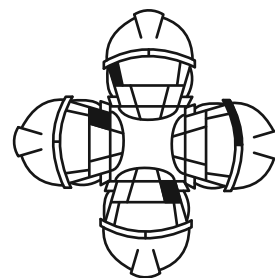
(۲)

(۱)

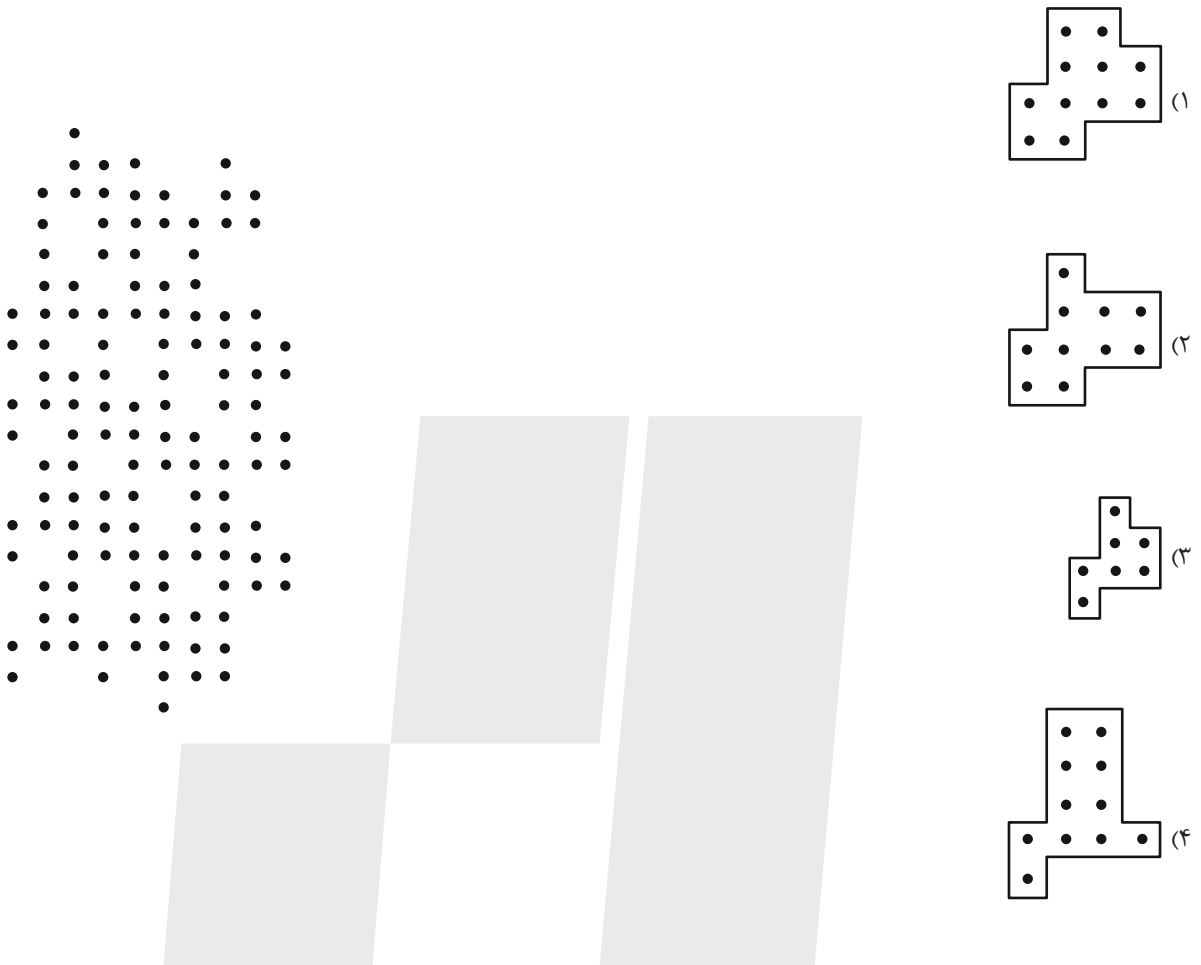

(۴)

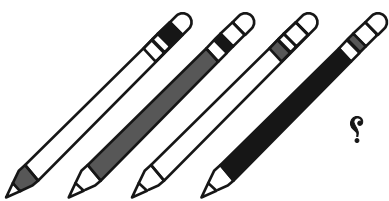

(۳)

۲۶۷- شکل زیر بدون تغییر یا دوران از تکرار کدام گزینه درست شده است؟

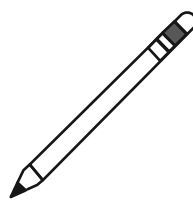
۲۶۸- شکل جایگزین علامت سؤال الگوی زیر کدام است؟

(۴)

(۳)

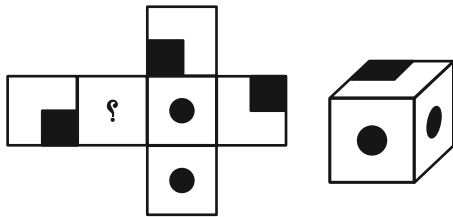
(۲)

(۱)

۲۶۹- شکل گسترده‌ای به صورت زیر داشتیم که یکی از وجه‌های آن معلوم نبود. از این شکل گسترده مکعبی به شکل زیر ساختیم. درباره

وجه نامعلوم شکل گسترده چه می‌توان گفت؟ دقت کنید پشت برگه کاملاً سفید است.

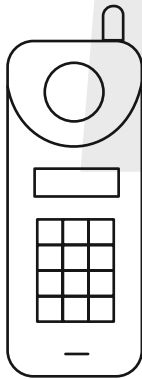
(۱) حتماً شکل بوده است.

(۲) حتماً به شکل بوده است.

(۳) یا به شکل بوده است و یا به شکل .

(۴) به هر شکلی ممکن است بوده باشد.

۲۷۰- شکل زیر از چند مستطیل تشکیل شده است؟

(۱) ۵۸

(۲) ۵۹

(۳) ۶۰

(۴) ۶۱

کتاب استعداد تحلیلی هوش غیر کلامی

کتاب استعداد تحلیلی هوش کلامی

کتاب فرهنگیان ۱۰ آزمون اختصاصی

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۳۰ آذرماه ۱۴۰۳

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم توزنده جانی، احمد حسن زاده فرد، رضا خانبابایی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، امیر محمودیان، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	امیر حسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	هانا احمدزاده، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، ملیکا ذاکری، فاطمه رضائیان، یاسین سعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، فاطمه عبدالوند، عادلہ علیرضایی مقدم، محمد عرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	محمود بادربین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، امیر حسین شکوری، مرتضی کاظم شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، عرفان دهدشنیبا، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده جانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی، علی مرشد	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید آرش مرتضائی فر، مهرزاد مشایخی، سپیده فتح‌اللهی، امیر محمد قلعه کاهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، حسین سهرابی محمد صمدی زاداسفنگره	محمد صدرا پنجه پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی نژاد، امیر محمد قلعه کاهی، مهشید رستمی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «ا»

(کتکور قارج از کشور ۹۸)

در دنباله فیبوناچی، دو جمله اول برابر با ۱ هستند و از جمله سوم به بعد، هر جمله مجموع دو جمله قبل از خود است، پس جملات دنباله به صورت زیر است:

$$\begin{array}{ccccccccc} & & 1+1 & & 1+2 & & 2+3 & & 3+5 & & 5+8 \\ & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\ 1, & 1, & 2, & 3, & 5, & 8, & 13, & & & & \\ & & 8+13 & & 13+21 & & 21+34 & & 34+55 & & \\ & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow & & \\ & & 21, & 34, & 55, & 89, & & & & & \end{array}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۵۶)

۲- گزینه «ا»

(عباس مالکی)

$$\begin{aligned} a_{50} &= \frac{t}{n} = \frac{1}{a_{49}} + 2 \Rightarrow \frac{t}{n} - \frac{2n}{n} = \frac{1}{a_{49}} = \frac{t-2n}{n} \\ \Rightarrow a_{49} &= \frac{n}{t-2n} \\ a_{49} &= \frac{n}{t-2n} = \frac{1}{a_{48}} + 2 \Rightarrow \frac{n}{t-2n} - \frac{2t-4n}{t-2n} = \frac{1}{a_{48}} \\ \Rightarrow a_{48} &= \frac{t-2n}{5n-2t} \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۸)

۳- گزینه «ب»

(امیر مهوریان)

$$\begin{aligned} n=2 \Rightarrow a_2 &= ka_1 + 3a_2 \Rightarrow a_2 = ka_1 + 3a_2 \\ a_2 &= 5k + 9 \\ n=3 \Rightarrow a_3 &= ka_2 + 3a_3 \Rightarrow a_3 = ka_2 + 3a_3 \\ a_3 &= k(5k+9) + 3 \times 5 \Rightarrow a_3 = 5k^2 + 9k + 15 \\ a_3 &= 17 \\ \text{طبق اطلاعات سؤال داریم:} \\ 5k^2 + 9k + 15 &= 17 \Rightarrow 5k^2 + 9k - 2 = 0 \end{aligned}$$

معادله درجه دوم را حل می‌کنیم:

$$\Delta = 81 - 4 \times 5 \times (-2) = 81 + 40 = 121$$

$$k = \frac{-9 \pm \sqrt{121}}{10} \Rightarrow \begin{cases} k = \frac{-9+11}{10} = \frac{2}{10} = \frac{1}{5} \Rightarrow [3k] = \left[\frac{3}{5}\right] = 0 \\ k = \frac{-9-11}{10} = \frac{-20}{10} = -2 \Rightarrow [3k] = [-6] = -6 \end{cases}$$

که عدد -۶ در گزینه‌ها وجود دارد.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۸)

۴- گزینه «۳»

(علی قهرمان زاره)

گزینه اول: دامنه زیرمجموعه اعداد حقیقی
گزینه دوم: دامنه زیرمجموعه اعداد حقیقی
گزینه سوم: دامنه زیرمجموعه اعداد طبیعی
گزینه چهارم: دامنه زیرمجموعه اعداد حقیقی

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۸)

۵- گزینه «ا»

(رضا قانباتی)

$$\begin{aligned} n=1 \Rightarrow a_1 &= \frac{1}{4}a_1 - 3 = \frac{1}{4}(1) - 3 = -1 \\ n=2 \Rightarrow a_2 &= 2 - 2a_1 = 2 - 2(-1) = 2 + 2 = 4 \\ n=3 \Rightarrow a_3 &= \frac{1}{4}a_2 - 3 = \frac{1}{4}(4) - 3 = -2 \\ n=4 \Rightarrow a_4 &= 2 - 2a_2 = 2 - 2(2) = 2 + 4 = 6 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

۶- گزینه «۳»

(امیر حسن زاده فرورد)

خنثی نشده

$$\begin{aligned} P_{n+1} &= (P_n + 20) \cdot 0.8 \\ P_1 &= 280 \xrightarrow{\text{گذشت یکسال}} P_2 \xrightarrow{\text{گذشت یکسال}} P_3 \\ \Rightarrow P_2 &= (P_1 + 20) \cdot 0.8 \\ &= (280 + 20) \cdot 0.8 = 240 \\ P_3 &= (P_2 + 20) \cdot 0.8 = (240 + 20) \cdot 0.8 = 208 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۶۰)

۷- گزینه «۴»

(مهوراد مهربان)

ابتدا جمله دوم را به دست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} a_n &= n^2 - 7n \xrightarrow{n=2} a_2 = 2^2 - 7 \times 2 = 4 - 14 = -10 \\ \text{برای یافتن جمله‌ای که با جمله دوم یعنی } a_2 &= -10 \text{ مساوی باشد، باید} \\ \text{معادله } a_n &= -10 \text{ را حل کنیم:} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} a_n &= -10 \Rightarrow n^2 - 7n = -10 \Rightarrow n^2 - 7n + 10 = 0 \\ \text{اتحاد جمله مشترک} & \rightarrow (n-2)(n-5) = 0 \Rightarrow n=2, n=5 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

۸- گزینه «ا»

(سعید عزیزقانی)

برای به دست آوردن $\sqrt{3}$ مقدار $k=3$ را در دنباله داده شده جایگذاری کرده و جمله چهارم را به دست می‌آوریم: $(a_1=3)$

$$\begin{aligned} n=1 \Rightarrow a_1 &= \frac{1}{2}\left(a_1 + \frac{3}{a_1}\right) = \frac{1}{2}\left(3 + \frac{3}{3}\right) \Rightarrow a_1 = 2 \\ n=2 \Rightarrow a_2 &= \frac{1}{2}\left(a_2 + \frac{3}{a_2}\right) = \frac{1}{2}\left(2 + \frac{3}{2}\right) \Rightarrow a_2 = \frac{7}{4} \end{aligned}$$

ریاضی و آمار (۲)

(فرضشیر کربیمی)

۱۱- گزینه «۳»

$$\begin{cases} 2x+y+1=3y-z+6 \\ 4y+z-3=-x-z+4 \\ z+2x-6=-z-3y+2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2x-2y+z=5 \\ x+4y+2z=7 \\ 2x+3y+2z=8 \end{cases}$$

جمع سه تساوی $5x+5y+5z=20$

$$\Rightarrow 5(x+y+z)=20 \Rightarrow x+y+z=4$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۲)

(پیمان طیار)

۱۲- گزینه «۱»

با توجه به اینکه در تابع ثابت همیشه داریم $f(x) = a$ یعنی جمله‌ای با ضریب x نداریم، پس:

$$(3k-2)=0 \Rightarrow 3k=2 \Rightarrow k=\frac{2}{3} \Rightarrow f(x)=5m-2$$

و از طرفی چون $f(2)=3$ است، یعنی:

$$5m-2=3 \Rightarrow 5m=5 \Rightarrow m=1$$

$$3mk=3(1)\left(\frac{2}{3}\right)=2$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

(مهدی ابراهیم توژنده جانی)

۱۳- گزینه «۱»

$$f(x) \Rightarrow f(x) = k$$

$$g \Rightarrow g(x) = x$$

$$f(x) \times f(x) + 1 = 2f(5) \Rightarrow k \times k + 1 = 2k$$

$$k^2 - 2k + 1 = 0 \Rightarrow (k-1)^2 = 0 \Rightarrow k = 1$$

در نتیجه:

$$(f+g)(1) = f(1) + g(1) = 1 + 1 = 2$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

(مهدی بفریاری)

۱۴- گزینه «۴»

$$\xrightarrow{-3 \in Z} f(-3) = 2 \text{ sign}(3) = 2 \times 1 = 2$$

$$\xrightarrow{\sqrt{3} \notin Z} f(\sqrt{3}) = \underbrace{[\sqrt{3}] + [-\sqrt{3}]}_{-1} + a = -1 + a$$

$$\Rightarrow 2 - 1 + a = 5 \Rightarrow a = 4$$

$$\left\{ \begin{aligned} f\left(\frac{a}{2}\right) &= f(2) = 2 \text{ sign}(-2) = -2 \\ f(\sqrt{a}) &= f(2) = -2 \end{aligned} \right.$$

$$\Rightarrow f\left(\frac{a}{3}\right) = f\left(\frac{4}{3}\right) = \underbrace{\left[\frac{4}{3}\right] + \left[-\frac{4}{3}\right]}_{-1} + 4 = 3$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = \frac{-2-2}{3} = -\frac{4}{3}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۹)

$$n=3 \Rightarrow a_4 = \frac{1}{2} \left(a_3 + \frac{3}{a_3} \right) = \frac{1}{2} \left(\frac{7}{4} + \frac{3}{\frac{7}{4}} \right) = \frac{1}{2} \left(\frac{7}{4} + \frac{12}{7} \right)$$

$$\Rightarrow a_4 = \frac{97}{56} \Rightarrow \sqrt{3} = \frac{97}{56}$$

در نهایت داریم:

$$1 + \sqrt{3} = \frac{56}{56} + \frac{97}{56} = \frac{153}{56}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۵۹)

(پیمان طیار)

۹- گزینه «۱»

$$\frac{11}{14} = \frac{fn+1}{5n+2} \Rightarrow 11(5n+2) = 14(fn+1)$$

$$\Rightarrow 55n + 22 = 56n + 14$$

$$55n - 56n = 14 - 22$$

$$-n = -8 \Rightarrow n = 8$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۸)

(میثم فشنوری)

۱۰- گزینه «۲»

$$a_n = \frac{(-1)^n + 1}{2n+1}$$

$$a_1 = \frac{(-1)^1 + 1}{2 \times 1 + 1} = 0$$

$$a_2 = \frac{(-1)^2 + 1}{2 \times 2 + 1} = \frac{2}{5}$$

$$a_3 = \frac{(-1)^3 + 1}{2 \times 3 + 1} = 0$$

$$a_4 = \frac{(-1)^4 + 1}{2 \times 4 + 1} = \frac{2}{9}$$

$$\left(0, \frac{2}{5}, 0, \frac{2}{9}, 0, \dots \right)$$

$= 0$ کوچکترین جمله، $\frac{2}{5}$ بزرگترین جمله

$$\text{اختلاف} = \left| \frac{2}{5} - 0 \right| = \frac{2}{5}$$

$$b_n = \frac{n(n+1)}{n(n^2+2n+1)} = \frac{n(n+1)}{n(n+1)^2}$$

$$\xrightarrow{n>0} b_n = \frac{n(n+1)}{n(n+1)^2} = \frac{1}{n+1}$$

$$b_1 = \frac{1}{2}, \quad b_2 = \frac{1}{3}, \quad b_3 = \frac{1}{4}$$

پس بزرگترین جمله $b_1 = \frac{1}{2}$ می‌باشد.

$$\text{نسبت خواسته شده} = \frac{\frac{2}{5}}{\frac{1}{2}} = \frac{4}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوی قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

(سعید عزیزقانی)

۱۸- گزینه ۲

ابتدا تابع $\frac{f}{g}$ را تشکیل می‌دهیم:

$$\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{[2x] + [-2x]}{2x-1}$$

با توجه به اینکه تابع $y = [u] + [-u]$ تابعی بر حسب x است. در ازای x هایی که $u \in \mathbb{Z}$ باشد، برابر صفر است داریم:

$$x \in \mathbb{Z} \Rightarrow 2x \in \mathbb{Z} \Rightarrow f(x) = [2x] + [-2x] = 0$$

بنابراین تابع $\frac{f}{g}$ به ازای $x \neq \frac{1}{2}$ دارای مقدار صفر است و برد آن تک عضوی صفر و به صورت $f = \{0\}$ است:

$$\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{[2x] + [-2x]}{2x-1} = \frac{0}{2x-1} = 0$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۵ تا ۵۴)

(مینم فشنوری)

۱۹- گزینه ۱

$$2m^2 - 1 = m \Rightarrow 2m^2 - m - 1 = 0$$

$$\Rightarrow a+b+c=0 \Rightarrow \begin{cases} m=1 \\ m=\frac{c}{a} = -\frac{1}{2} \end{cases}$$

اگر جای $m = -\frac{1}{2}$ بگذاریم f تابع نخواهد بود. پس فقط $m=1$ قابل قبول است.

$$\xrightarrow{m=1} f = \{(1,1), (2,3), (1,1), (\frac{1}{2}, 4), (-1, 4)\} \text{ و } g(x) = x$$

$$\frac{2(2g(1) - 3f(1))}{f(-1) - 2g(-1)} \Rightarrow \frac{2(2(1) - 3(1))}{4 - 2(-1)} = \frac{2(2-3)}{6} = \frac{-2}{6} = -\frac{1}{3}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۵ تا ۵۴)

(کتاب آبی پیمان‌های)

۲۰- گزینه ۳

ابتدا ضابطه $f(x)$ را تشکیل می‌دهیم.

$$\begin{cases} x \leq 0: \text{ می‌گذرد: } (0,0) \text{ و } (-3,-1) \Rightarrow y = \frac{1}{3}x \\ x \geq 0: \text{ می‌گذرد: } (0,0) \text{ و } (1,-1) \Rightarrow y = ax^2 + bx + c \end{cases}$$

$$ax^2 + bx + c \xrightarrow{(0,0)} c = 0$$

$$ax^2 + bx + c \xrightarrow{(2,0)} 4a + 2b = 0 \Rightarrow 2a = 2 \Rightarrow a = 1 \Rightarrow b = -2$$

$$ax^2 + bx + c \xrightarrow{(1,-1)} a + b = -1$$

$$f(x) = \begin{cases} x^2 - 2x & 0 \leq x \\ \frac{1}{3}x & -3 \leq x \leq 0 \end{cases}$$

$$D_f = [-3, +\infty), D_g = \{+3, -1, -2\} \xrightarrow{\text{اشتراک دامنه‌ها}} \{3, -1, -2\}$$

$$f(3) - g(3) = 3 - 17 = -14$$

$$f(-1) - g(-1) = -\frac{1}{3} - 2 = -\frac{7}{3}$$

$$f(-2) - g(-2) = -\frac{2}{3} - 1 = -\frac{5}{3}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۵ تا ۵۴)

(رضا فانیایی)

۱۵- گزینه ۱

ابتدا $\frac{1}{5}$ را به داخل قدرمطلق $y = -\frac{1}{5}|5x-10|$ ضرب می‌کنیم:

$$y = -|x-2|$$

بنابراین نمودار $y = |x|$ دو واحد به سمت راست و سپس نسبت به محور x ها قرینه می‌کنیم.

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۴)

(مینم فشنوری)

۱۶- گزینه ۲

$$f(x) = x^2$$

$$\begin{cases} x^2, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \\ x^2, & x < 0 \end{cases}$$

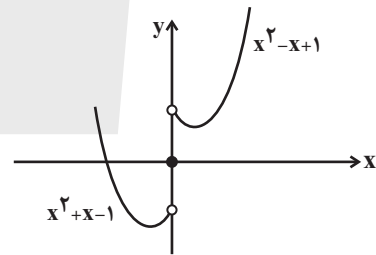
$$g(x) = |x| - \text{sign}(x)$$

$$\begin{cases} x-1, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \\ -x+1, & x < 0 \end{cases}$$

$$x > 0 \Rightarrow f-g = x^2 - x + 1$$

$$x = 0 \Rightarrow f-g = 0$$

$$x < 0 \Rightarrow f-g = x^2 + x - 1$$

از نواحی اول، دوم و سوم می‌گذرد.

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۴ تا ۵۴)

(امیر حسن زاده فر)

۱۷- گزینه ۲

$f+g$ تابعی است که روی $D_f \cap D_g$ (اشتراک دامنه‌ها) تعریف می‌شود،

و برای هر مقدار x در این دامنه اشتراک داریم:

$$(f+g)(x) = f(x) + g(x)$$

$$D_f = \{1, -3, 3, 7\} \\ D_g = \{2, 3, 7\} \Rightarrow D_f \cap D_g = \{3, 7\}$$

$$(f+g)(3) = f(3) + g(3) = 5 + (-1) = 4 \Rightarrow a = 4$$

$$(f+g)(7) = f(7) + g(7) = -1 + (1-b) = 1 \Rightarrow b = -1$$

$$\Rightarrow a+b = 4-1 = 3$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۴۵ تا ۵۴)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

۲۱- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

خواجوی کرمانی از غزل‌پردازان برجسته قرن هشتم است. او چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده است که نشان‌دهنده استادی او در شاعری است.

کمال‌الدین اسماعیل مداح جلال‌الدین خوارزمشاه بود که در سال ۶۳۵ هـ. ق. به دست مغولان کشته شد.

مولانا جلال‌الدین بلخی از شاخص‌ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه‌ای پدید آورد. مولانا آثار منظوم هم دارد که از میان آن‌ها «مکاتیب» مجموعه نامه‌های او به قلم خودش است و «فیه ما فیه» و «مجالس سبعة» را مولانا گفته و شاگردانش نوشته‌اند.

عبید زاکانی از شاعران قرن هشتم است که نکته‌یابی‌ها و انتقادهای ظریف اجتماعی‌اش معروف است. او ناملایمات اوضاع آشفته روزگار خود را برنمی‌تافت و تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش تصویر می‌کرد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۷)

۲۲- گزینه «۴»

(مجتبی فرهادی)

در زمان بایسنقر میرزا پسر شاهرخ که هنرمند و هنردوست بود، هنرمندان قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند و آثاری ماندگار از هنر اسلامی عرضه کردند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه ۱۸)

۲۳- گزینه «۲»

(الهام ممدری)

الف) عطاملک جوینی کتاب تاریخ جهانگشا را در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح نوشت.

ب) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی وزیر غازان خان و اولجایتو و مؤسس عمارت ربع رشیدی تبریز بود که در حکم دانشگاه آن زمان بود.

ج) جامی نوحات‌الانس را به تقلید از عطار و بهارستان را به تقلید از سعدی نوشت.

د) شمس قیس رازی کتاب المعجم فی معاییر اشعار العجم را در موضوعات مذکور نوشت.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۵، ۱۶ و ۱۸)

۲۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال سبک غالب متون ادب فارسی بود. موارد دیگر گزینه‌ها از ویژگی‌های کلی ادب فارسی در قرن هشتم هجری هستند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۶)

۲۵- گزینه «۱»

(مورزاد مشایفی)

الف و نشر (د): لف: ۱: مرغ - لف: ۲: ماهی - نشر: ۱: کوه - نشر: ۲: دریا

تناقض (ب): طهارت‌کردن با خون از لحاظ عقلی و شرعی غیرممکن است. تشبیه (الف): تشبیه معشوق به ماه و گل و حتی برتردانستن معشوق نسبت به این دو که تشبیه مرجح (تفضیلی) نامیده می‌شود.

تضاد (ج): صبح و شام

تکنه: بیت ذکرشده در قسمت «ج» علاوه بر تضاد، دارای آرایه‌های لف و نشر و تشبیه (مضمّر) نیز می‌باشد. تشبیه: ماندشدن روی به صبح و موی به شام - لف و نشر: لف: ۱: روی - لف: ۲: موی - نشر: ۱: صبح - نشر: ۲: شام (علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بدیع)

۲۶- گزینه «۱»

(الهام ممدری)

ب) تناقض: «در جلوه‌ای و پای به دامن کشیده‌ای» تناقض دارد. (معنای مصراع: هم جلوه‌گری می‌کنی و هم در انزوا و عزلت به سر می‌بری.)

ج) تلمیح: اشاره به آیه ۷۲، سورة احزاب: إنا عرضنا الأمانة علی السماوات و الأرض و الجبال فأبین أن یحملنها و أشفقن منها و حملها الإنسان إنه کان ظلوما جهولا. ما امانت را بر آسمان‌ها و زمین و کوه‌ها عرضه کردیم؛ پس، از پذیرفتن و حمل آن خودداری کردند و از آن هراسناک بودند و انسان آن را بر دوش کشید. به درستی که او بسیار ستمگر و نادان بود.

د) تشبیه: سنگ ملامت (اضافه تشبیهی)

الف) جناس: «ما و ماه» جناس ناقص افزایشی (ناهمسان) و «ماه و راه» جناس ناقص اختلافی (ناهمسان)

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بدیع)

۲۷- گزینه «۳»

(امیر حسین اشتری)

تشبیه: ندارد / لف و نشر: (خون گشاد) با (این ببندید به جهد) و (در جگرم سده بیست) با (آن به ثمر بگشایید) / تضاد: ببندید و بگشایید (باز کنید)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه: از خار و خار، بستر و بالین (بالش) بسازد، یعنی خار را مانند بستر کند و خار را نیز مانند بالین کند. / لف و نشر: خار با بستر و خاره با بالین / تضاد: دقت شود که تضاد مفهومی بین نازنین و غریب وجود دارد، زیرا فرد نازنین بر روی تخت شاهی خوابیده است، اما فرد غریب بر روی خار و خاره خوابیده است.

گزینه «۲»: تشبیه: شکرلب و مرمربر / لف و نشر: ندارد (نکته آموزشی مطالعه شود) / تضاد: خیزد (بلند شود) و بارد (فرو بریزد)

گزینه «۴»: تشبیه: ندارد / لف و نشر: ندارد / تضاد: کوه (نماد بزرگی و سنگینی) و عدس (نماد کوچکی و سبکی)

نکته آموزشی:

در لف و نشر، ابتدا لف‌ها می‌آیند و در ادامه، برای کامل‌شدن معنای جمله، نشرها می‌آیند. پس لف و نشر در جایی وجود دارد که بدون وجود نشرها، لف‌ها معنای ناقصی دارند و بدون وجود لف‌ها، نشرها معنای ناقصی دارند.

بنابراین باید نشرها بیایند تا معنای لف‌ها را کامل کنند. در گزینه «۲»، برای مثال، نمی‌توان گفت که مرمربر، با مرمر ز برش خیزد لف و نشر دارند، زیرا وابسته هم نیستند و حتی کلمات بخش اول (مرمر و بر) در بخش دوم وجود دارند و این باعث می‌شود که اصلاً به هم دیگر از لحاظ معنایی وابسته نباشند.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بدیع)

۲۸- گزینه «۲»

(رضا رنبری)

الف) «از فقر، افسر داشتن / خاک را مسند جم دانستن» تناقض دارد.

ب) در بیت تشبیه تفضیلی وجود دارد: شاعر می‌گوید: «سرو که در قد و قامت برتر و زیباست، با دیدن معشوق تعظیم کرده و اظهار بندگی می‌کند.» ج) هست و نیست: تضاد / دقت کنید که در مصراع دوم، آرایه تناقض وجود ندارد! زیرا شاعر می‌گوید: سرانجام هر هستی و کمالی، نیستی است.

۳۲- گزینه «۳» (الهام ممدری)

فقط در گزینه «۳» همه ارکان تشبیه آمده است.

می «مشبه»، عاشق «مشبه‌به»، آسا «ادات تشبیه»، زرد «وجه شبه»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بوی می «مشبه»، ریحان روح «مشبه‌به» / بزم صبح «مشبه»، فردوس «مشبه‌به»، کردار «ادات تشبیه»

گزینه «۲»: می «مشبه»، آفتاب «مشبه‌به»، زرافشان «وجه شبه» / جام «مشبه»، آسمان «مشبه‌به» / کف ساقی «مشبه»، مشرق «مشبه‌به» / لب یار «مشبه»، مغرب «مشبه‌به»

گزینه «۴»: اشعار خاقانی «مشبه»، در شهوار «مشبه‌به»، چون «ادات تشبیه» (علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۳- گزینه «۴» (هومن نمازی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: همزه آغاز بیت یا هر دو مصراع هیچ‌گاه شرایط حذف شدن ندارند؛ حذف همزه در این گزینه: شد اکنون - عوام اندیشم - در این

گزینه «۲»: پی‌اش - برانگیزد - و ر از

گزینه «۳»: بیش از - از آن

گزینه «۴»: در آن - خواهند این - نخواهند از - بیش از

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۴- گزینه «۳» (رضا زنجیری)

وزن بیت: «مفاعلاتن فاعلاتن مفاعلاتن فاعلن» است. / هجای «پنجم» در مصراع اول، بنا به اختیار شاعری کوتاه تلفظ می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است. / هجای «چهارم»، «هشتم» و «دوازدهم» در مصراع دوم، بنا به اختیار شاعری، بلند تلفظ می‌شوند. / فاقد اختیار «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند».

گزینه «۲»: وزن بیت: «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است. / فاقد حذف همزه: رو ازی اک چر ا خ اء ز ا گ ا ل ا ما ا کو ا ز ا ها ا ک ا ن د ا هجای «ششم» مصراع دوم، بنا به اختیار شاعری، بلند تلفظ می‌شود.

گزینه «۴»: وزن بیت: «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است. / فاقد اختیار زبانی

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۵- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمان‌های)

بیت گزینه «۳» هیچ اختیار زبانی ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نسیم، برگ، پای، هوای = بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

گزینه «۲»: نوگل، رشک = بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

گزینه «۴»: دزد از = حذف همزه

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۶- گزینه «۲» (کتاب آبی پیمان‌های)

تقطیع کلمات بدون اختیار: روز و شب (-U-) / آهوی صحرا (-U-) / به بوی نافه (U-U-U)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

د) لفها: اقبال و ادبار - نشرها: صبح و شام (لف و نشر مرتب) / اقبال و ادبار: تضاد **تکنه**: تفاوت تضاد و متناقض‌نما: در تضاد، دو مفهوم متضاد، به صورت جداگانه بدون اینکه با هم جمع شوند یا در آن واحد به یک نفر یا چیزی نسبت داده شوند، در یک بیت یا عبارت قرار می‌گیرند. ولی در متناقض‌نما، دو مفهوم متضاد، هم زمان با هم جمع و یا در آن واحد به یک نفر یا چیزی نسبت داده می‌شوند به‌گونه‌ای که جمع شدن آن دو مفهوم مخالف با هم از نظر عقلی قابل پذیرش نمی‌باشد.

مثال: من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست / کی طمع در گردش گردون دون‌پرور کنم؟ (کنکور سراسری)

بررسی: اینکه یک نفر هم‌زمان در گدایی و فقر، گنج داشته باشد، متناقض نماند! چگونه می‌شود هم ثروتمند باشد هم فقیر؟؟!

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بربر)

۲۹- گزینه «۱» (الهام ممدری)

الف) ۱- دست از جان خود شستن «مشبه»، ساحل «مشبه‌به» / ۲- خطر «مشبه»، موج «مشبه‌به»

ب) تشبیه ندارد.

ج) ۳- اشک «مشبه»، گوهر «مشبه‌به» / ۴- بخار هوا «مشبه»، عنبر «مشبه‌به»

د) ۵- قفل اجابت: اجابت «مشبه»، قفل «مشبه‌به» / ۶- زبان خاموشی «مشبه»، کلید «مشبه‌به»

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۰- گزینه «۱» (مسن اصغری)

مشبه: چهره من / ادات: گون / مشبه‌به: لاله / وجه شبه: -

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»:

مشبه: نگه (نگاه) / ادات: به رنگ / مشبه‌به: خواب بهاری / وجه شبه: پریشان

گزینه «۳»:

مشبه: من / ادات: سان / مشبه‌به: پروانه / وجه شبه: سرگشته

گزینه «۴»:

مشبه: من / ادات: چو / مشبه‌به: شمع / وجه شبه: ایستاده جان فداکردن

مشبه: او / ادات: چو / مشبه‌به: نسیم سحر / وجه شبه: گذر کردن

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۱- گزینه «۲» (مسن اصغری)

در بیت گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» یک تشبیه و در گزینه «۲» دو تشبیه به‌کار رفته است.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دهان به آب چشمه حیوان تشبیه شده است.

(توجه: در مصراع اول حرف ربط است نه ادات تشبیه)

گزینه «۲»: آفتاب جمال، ماه چون ابروان

گزینه «۳»: دست مانند کمر (کمر بند) (توجه: پیرهن قباکردن یعنی پاره کردن پیراهن)

گزینه «۴»: دهان معشوق به چشمه کوثر تشبیه شده است. (تشبیه مضمرا)

توجه: برای تشخیص آرایه تشبیه، به معنای بیت دقت کنید.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

جامعه‌شناسی (۳)

۴۱- گزینه ۲» (آزیتا بیدرقی)

آرمان‌ها و ارزش‌های والاتر ← علت ایجاد تغییرات مهم
فعالیت معناداری که با توجه به دیگری انجام می‌شود ← معنای کنش اجتماعی

ساختارهای اجتماعی جافتاده و با سابقه ← پیامد خشت بنای جامعه

مقاومت مردم آمرلی ← علت سرآغاز فروپاشی داعش
(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۶)

۴۲- گزینه ۴» (آزیتا بیدرقی)

زندگی اجتماعی انسان و نظم ← همزاد یکدیگرند
کنش اجتماعی ← حفظ وضعیت موجود یا تغییر آن
الگوی مقاومت مردم آمرلی ← فرهنگی
نظام اداری کشور ما ← دارای فرصت و محدودیت است

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۲، ۳۴ و ۳۵)

۴۳- گزینه ۲» (هانا احمدزاده)

انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و مذهبی ← اخلاق‌گریزی
سقوط ارزش‌ها ← نگهداری حیوانات در سیرک

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۸)

۴۴- گزینه ۴» (یاسین ساعری)

نظریه پردازان کنش اجتماعی آگاهی و معناداری را مهمترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان ویژگی‌های دیگر کنش یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند ولی آنها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند.
پاول کله معتقد است در ورای ابهام، رمز و رازی نهفته است که با هنر می‌توان به آن راه یافت.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۴۵- گزینه ۳» (سید آرش مرتضائی‌فر)

رویکرد تفسیری		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۵۱)

۳۷- گزینه ۴» (مفسن اصغری)

در بیت صورت سؤال شاعر از خداوند می‌خواهد تا چراغ دانش را در وجود او فروزان کند و به او بصیرت و آگاهی ببخشد.

این مفهوم در بیت گزینه ۴» نیز مطرح شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۲»: تقاضای وارستگی و رهایی از جسم از خداوند

گزینه «۳»: تقاضای صبر و شکیبایی و استقامت از خداوند

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۱۰)

۳۸- گزینه ۴» (سعید یعفری)

بیت گزینه ۴» اشاره به خوشبختی و برطرف شدن مشکلات دارد که در عبارت صورت سؤال هیچ اشاره‌ای به آن نشده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۲»: ابیات گزینه‌های «۱» و «۲» و عبارت «امان از همنشین بد» همگی اشاره به پرهیز از همنشین بد دارند.

گزینه «۳»: بیت گزینه «۳» و عبارت «دست و پایش را گم کرده ... رنگش می‌پرد و ...» هر دو اشاره به ترس و هراس دارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۵)

۳۹- گزینه ۴» (مسن اصحابی)

مفهوم ابیات:

گزینه «۱»: به «رسواگری عشق» اشاره دارد.

گزینه «۲»: شاعر به توصیف «غم عشق» پرداخته است. واژه «غم» اینجا همان «غم عشق» است.

گزینه «۳»: به مفهوم «ازلی بودن عشق» اشاره دارد.

گزینه «۴»: «شاه و گدا» مجاز از همه افراد است، بنابراین شاعر به عشق «جهان‌شمول» و «همگانی» معتقد است.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۴۰- گزینه ۴» (امیر حسین اشتری)

معنی بیت گزینه ۴»: از سفیدی و زیادی برف، من نمی‌توانستم تشخیص بدهم که آیا شب گذشته و صبح آمده است یا خیر. برفی سنگین در فصل زمستان می‌باریده است و شاعر این‌گونه آن را توصیف کرده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وصف آمدن بهار است و از گوشه‌ای که قبلاً برف داشت گل رویده است و جوی‌ها پر آب شده‌اند.

گزینه «۲»: ابر تیره و بارانی و باد صبا در فصل بهار ظاهر می‌شوند و همه‌جا را تازه و خرم می‌کنند.

گزینه «۳»: درخت و دشت لباس‌هایی از گیاهان و گل‌ها دارند (منظور از «گوهر و حریر» گیاهان زیبا هستند).

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، مفهوم، ترکیبی)

جامعه‌شناسی (۱)

۵۱- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

تشریح موارد:

- علی با وجود مطلع بودن از فواید ورزش همچنان در انجام دادن آن سستی به خرج می‌دهد. (مربوط به ویژگی ارادی بودن کنش)
 - سامان قدوس ملی‌پوش فوتبال کشور با وجود داشتن ریشه ایرانی اما قادر به صحبت کردن به زبان فارسی نیست. (مربوط به ویژگی آگاهانه بودن کنش)
 - در استخر انسان‌های مختلفی دیده می‌شوند که برخی برای آب درمانی آمده‌اند و برخی صرفاً از تفریح و سرگرمی آن لذت می‌برند. (مربوط به ویژگی هدف‌دار بودن کنش)

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴ و ۵)

۵۲- گزینه «۴»

(فاطمه رضائیان)

برخی از پیامدهای کنش به اراده افراد انسانی بستگی ندارد همین دلیل به آن‌ها پیامدهای غیرارادی کنش می‌گویند. این دسته از پیامدها کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند، بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۷)

۵۳- گزینه «۳»

(هانا احمدزاده)

- گوش دادن به موسیقی یک کنش فردی است.
 - بعد از اینکه هنجارها و ارزش‌ها از طریق کنش‌های اجتماعی شکل گرفتند جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند تا از طریق تعلیم و تربیت یا تشویق و تنبیه به افراد منتقل شوند.
 - حال وقتی معلمان سعی دارند از طریق مدرسه دانش‌آموزان را با زبان‌های دخیانیت آشنا کنند، مصداق جامعه‌پذیری است.
 - پدیده‌های اجتماعی به مرور از انسان‌ها مستقل می‌شوند و برای آن‌ها فرصت‌ها و محدودیت‌هایی به وجود می‌آورند مثل ترافیک، تکنولوژی و رسانه، افزایش جمعیت و ...
 - هنجار شیوه مورد قبول افراد جامعه و شیوه انجام یک کنش خاص (باید و نباید) است.
 - پوشیدن لباس مشکی در عزاداری در کشور ما یک هنجار اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۴)

۵۴- گزینه «۲»

(فاطمه قریبیان)

- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.
 - فرهنگ یک قوم، قشر، صنف یا گروه، خرده‌فرهنگ است.
 - جهان اجتماعی شبیه یک بازی گروهی است که در آن وظایف، حقوق و انتظاراتی برای هر فرد وجود دارد.
 - نظم اعضا در بدن موجودات زنده تکوینی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۴۶- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح گزینه نادرست:

پس از انقلاب صنعتی، مسئله خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد؛ به گونه‌ای که جامعه‌شناسان، روانپزشکان، اقتصاددانان، حقوق‌دانان و حتی فیلسوفان را به مطالعه این پدیده و چاره اندیشی برای آن واداشت.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۶)

۴۷- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

شبهات «شهادت طلبی»، «فداکردن جان برای وطن» و «خودکشی»، دست شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ است. تفاوت آن‌ها در معنای متفاوتشان است و دقیقاً همین معانی متفاوت، هویت آن‌ها را تعیین می‌کند و از آن‌ها سه پدیده مختلف می‌سازد.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۶)

۴۸- گزینه «۲»

(مهمربهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) در قرن نوزدهم میلادی، برخی از متفکران اجتماعی آلمانی از جمله ویلهلم دیلتای و ماکس وبر مدعی شدند که هرچند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارد.
 ب) اگر تبیین را دانش جهان شمول «یعنی قوانین همه جایی و همیشگی» بدانیم؛ تفسیر، دانش محلی «اینجایی و اکنونی» است؛ به این معنا که همه دانش‌ها، تولیداتی فرهنگی و اجتماعی هستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۴۹- گزینه «۴»

(مهمربهری یعقوبی)

جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند. مثلاً ممکن است لباس و ظاهر زیبا در فرهنگی، بر جایگاه و پایگاه اجتماعی والا دلالت نکند یا در فرهنگ دیگری، علم آموزی بر ارزشمندی علم دلالت نمی‌کند بلکه با هدف غلبه بر دیگران یا به دست آوردن شغل پردرآمد، انجام شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۵۰)

۵۰- گزینه «۱»

(فاطمه رضائیان)

برای پی‌بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر یعنی به معنای ذهنی راه یابیم.
 افرادی که نشانه حلقه روی سر زنان ترکمن را می‌شناسند، معنای نهفته در آن را در می‌یابند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۵۰ و ۵۲)

۵۵- گزینه «۲»

موجودات طبیعی و ماوراءطبیعی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان پیدا می‌کنند در گستره جهان اجتماعی قرار می‌گیرند. هرچه جهان اجتماعی شناخت صحیح بیشتری از پدیده‌های اجتماعی، طبیعی و ماوراءطبیعی داشته باشد؛ زندگی بشر در مسیر خوشبختی و سعادت بیشتری قرار می‌گیرد. کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن‌ها، «پدیده اجتماعی» را می‌سازند. روش مناسب شناخت پدیده‌های طبیعی، روش حسی است. (جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۲۳)

جامعه‌شناسی (۲)

۵۶- گزینه «۳»

بیت مذکور به روش عقلی شناخت که استدلال می‌باشد اشاره می‌کند که مربوط به پرسش‌های معرفت‌شناسانه بشر است. **بررسی موارد نادرست:** - جهان انسانی به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود و بخش اجتماعی آن زندگی اجتماعی انسان را در بر می‌گیرد که هویتی فرهنگی دارد. - متفکران مسلمان جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند، جهان طبیعت را بخشی از جهان تکوینی می‌دانند و جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند. - بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد و هر نوع عقیده و اخلاقی فرهنگ متناسب با خود را جستجو می‌کند. **تکلیف:** هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. (جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۵۷- گزینه «۳»

عبارت نخست ← دیدگاه اول: براساس این دیدگاه جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند. - عبارت دوم ← دیدگاه سوم: براساس این دیدگاه، جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند. از نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست. ادراک و آگاهی نیز به انسان

منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد. - عبارت سوم و چهارم ← دیدگاه دوم: گروهی دیگر جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. در این دیدگاه، جهان ذهنی و فردی افراد، تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. از این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۷ و ۸)

۵۸- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی) گزینه «۱»: نادرست (در زمانی واحد در سرزمین‌های متعدد، فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند). - نادرست (فرهنگی که تسلط قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند فرهنگ سلطه یا استکبار است). گزینه «۲»: درست - درست گزینه «۳»: درست - درست گزینه «۴»: درست - نادرست (فرهنگی که کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را پیرامون آن به خدمت می‌گیرد فرهنگ سرمایه‌داری نام دارد). (جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۳)

۵۹- گزینه «۲»

(سید آرش مرتضائی‌فر) - فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به ارزش عدالت پایبند باشد. - مسئله پیر شدن جمعیت مربوط به ویژگی عقلانیت است. همچنین عبارت سوم در ارتباط با ویژگی تعهد و مسئولیت است. (جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۶۰- گزینه «۴»

(ملیکا زاکری) **تشریح موارد نادرست:** - عبارت اول: امپریالیسم سیاسی با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد. - عبارت دوم: در استعمار فرانسه، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی از ابزارهای فرهنگی به‌ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند. (جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۵)

روان‌شناسی

۶۱- گزینه «۴»

(مهمرب میببی)

تعریف مسئله: عدم دستیابی فوری (رد گزینه ۲) به یک هدف مشخص (رد گزینه ۱) به دلیل موانع مشخص (رد گزینه ۳) با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.

ویژگی‌های مسئله: هدفمند است (رد گزینه ۳)، یک فرایند و جریان تحت کنترل است، توانمندی ما در حل آن محدود است (رد گزینه ۱)، موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد (رد گزینه ۲).

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه ۱۱۶)

۶۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

مسائلی که در علوم انسانی مطرح می‌شوند، عمدتاً (و نه کاملاً) از نوع «خوب‌تعریف‌نشده» هستند؛ درحالی که مسئله‌های علوم دیگر این‌گونه نیستند. در مورد مسئله‌های مطرح‌شده می‌توان گفت:

الف) به جغرافیا و علوم طبیعی مربوط است و از نوع «خوب‌تعریف‌شده» است.

ب) در حیطه علوم اجتماعی و روان‌شناسی قرار می‌گیرد و از نوع «خوب‌تعریف‌نشده» است.

ج) به «تاریخ ادبیات» مربوط است و به دلیل مشخص بودن موضوع، می‌توان آن را «خوب‌تعریف‌شده» دانست.

د) در فلسفه اخلاق مطرح می‌شود و مسئله کاملاً پیچیده‌ای است که ابهامات زیادی دارد و از نوع «خوب‌تعریف‌نشده» است.

ه) به فیزیولوژی و پزشکی مرتبط است و «خوب‌تعریف‌شده» است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۱۹)

۶۳- گزینه «۲»

(همیرضا توکلی)

در مثال اول، درمانگر به ارزیابی و بررسی اثربخشی تکنیک خود پرداخته است که در مرحله سوم حل مسئله قرار می‌گیرد: ارزیابی راه‌حل

در مثال دوم، دانش‌آموز درحال رفع ابهام از مسئله خود است، پس در گام اول آن قرار دارد: تشخیص مسئله

در مثال سوم، معلم قصد اجرا کردن راه‌حل جدید را دارد، پس در مرحله پنجم قرار دارد: انتخاب راه‌حل جایگزین

در مثال چهارم، دانش‌آموز درحال اجرای راه‌حلی است که پیدا کرده است، پس در مرحله دوم قرار دارد: به کارگیری راه‌حل مناسب

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۶۴- گزینه «۳»

(همیرضا توکلی)

نوع نگاه دانشمندان به مسائل با افراد عادی بسیار متفاوت بوده و به همین علت آن‌ها قادر به اکتشافات و اختراعات زیادی در رابطه با مسائل پیش‌آمده بوده‌اند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مهم‌ترین دلیل عدم موفقیت برخی افراد در حل برخی مسائل، پیروی صرف از تجربه گذشته است. تجربه گذشته در صورت بازبینی، راهگشای مفیدی خواهد بود. بنابراین نگرش به ماهیت مسئله عبارت نامرتبط و نادرستی است.

گزینه «۲»: این جمله نادرست است؛ زیرا در صورتی که حل فوری مسئله ممکن نباشد، می‌بایست آن را برای مدتی کنار بگذاریم و ارتباطی با «مفهوم بن‌بست» ندارد که در نوع نگاه به مسئله نقش دارد بلکه مرتبط با نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص می‌باشد.

گزینه «۴»: کنار گذاشتن موقتی حل مسئله، اثر نهفتگی نام دارد که ربطی به اثر انتقال ندارد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۱ تا ۱۲۳)

۶۵- گزینه «۳»

(عادل‌علیرضایی مقدم)

در موقعیت صورت سؤال، فرد متوجه شده که در آن لحظه و فوراً، قادر به حل سؤالات نیست، پس سماجت بر حل مسئله را برای مدت زمانی مشخص نادیده می‌گیرد، سؤالات را کنار می‌گذارد و سپس دوباره تلاش می‌کند. پس از مراجعه مجدد و با نبود عواملی که مانع حل سؤالات می‌شدند، حل مسئله محقق می‌شود و شخص می‌تواند به حل سؤالات بپردازد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بن‌بست زمانی ایجاد می‌شود که حل‌کننده مسئله با نگاه فعلی قادر به حل آن مسئله نباشد. راه خروج از این بن‌بست، تغییر نگاه فرد و تغییر بازنمایی آن مسئله است.

گزینه «۲»: روش‌های اکتشافی، بدون دلیل منطقی و مبتنی بر احساس و نظر شخصی هستند، نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارند و در حداقل زمان به راه‌حل می‌رسند، اما اعتبار آن راه‌حل‌ها با گذشت زمان متزلزل می‌شود. این گزینه ارتباطی با صورت سؤال ندارد.

گزینه «۴»: در این موقعیت، صحبتی در ارتباط با تجربیات گذشته فرد صورت نگرفته است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۱ تا ۱۲۵)

۶۶- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در روش‌های «کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب» و روش «خرد کردن»، یک مسئله بزرگ به چندین مسئله کوچک‌تر تقسیم می‌شود. به همین دلیل این دو روش برای حل مسائل بزرگ مناسب‌تر هستند.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۶ و ۱۲۷)

۶۷- گزینه «۳»

(فاطمه عبدالونیر)

عبارت اول: روش شروع از آخر روشی است که بیشتر، در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

عبارت دوم: توجه نمایند که بهتر است از روش‌های تحلیلی حل مسئله استفاده کنید. اگر به هر دلیلی قادر به استفاده از روش تحلیلی نبودید، بعد از استفاده از روش‌های اکتشافی، برای اطمینان صددرصدی، استفاده از روش‌های تحلیلی مفیدتر است (رد گزینه ۲).

عبارت سوم: یکی از روش‌های اکتشافی حل مسئله که دارای ۴ مرحله می‌باشد، روش بارش مغزی است (رد گزینه‌های ۱ و ۴).

عبارت چهارم: روش «مهندسی معکوس» نمونه‌ای از روش‌های شروع از آخر است (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۴، ۱۲۸ و ۱۲۹)

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

۶۸- گزینه «۳»

(معمد عرفان فراهانی)

گزینه «۱»: بزرگسالان از تجربه منفی، تأثیر بیشتری می‌پذیرند، زیرا کودکان چنانچه روشی به نتیجه نرسد، روش‌های دیگر را آزمایش می‌کنند؛ ولی بزرگسالان بیشتر از تجربیات گذشته تبعیت می‌کنند و این خود عاملی برای حل نشدن مسئله آن‌ها می‌شود.

گزینه «۲»: تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را انتقال می‌گویند؛ مسئله تدریس در دوران کرونا و تجربه معلم‌ها با فضای مجازی اثر مثبتی برای معلم آشنا با فضای مجازی و اثر منفی برای معلم ناآشنا با فناوری‌های جدید دارد و این سؤال با شکل‌های شماره «۱» و «۳» که موضوع آن تجربه گذشته است، مطابقت دارد.

گزینه «۳»: بن‌بست زمانی ایجاد می‌شود که حل‌کننده مسئله با نگاه فعلی قادر به حل آن مسئله نباشد، راه خروج از این بن‌بست، تغییر نگاه فرد و تغییر بازنمایی آن مسئله است و صورت سؤال گزینه «۳» که نوع نگاه به مسئله است با موضوع شکل شماره «۲» که برای حل آن لازم است از یک زاویه جدید به مسئله نگاه کنیم، مطابق است.

گزینه «۴»: موضوع شکل‌های شماره «۱» و «۳» اثر تجربه گذشته بر حل مسئله است و اثر نهفتگی برای زمانی است که قادر به ارائه راه‌حل فوری نیستید و ارتباطی با شکل‌ها ندارد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۷، ۱۲۱ تا ۱۲۳)

۶۹- گزینه «۴»

(معمد میبایی)

پاسخ صحیح به سؤالات موجود:

سؤال اول: با حل سؤال صفحه ۱۱۴ کتاب درسی متوجه خواهید شد که تفکر الزاماً با آگاهی کامل همراه است و واژه‌هایی مانند تفکر ناخودآگاه مبنای علمی روشنی ندارند.

سؤال دوم: با بستن انبردست به یک طناب و ایجاد حرکت پاندولی می‌توان این مسئله را حل کرد. در این صورت از انبردست استفاده غیرمعمولی داشته‌ایم.

سؤال سوم: بر اساس تصویر صفحه ۱۲۰ کتاب درسی، گام دوم حل مسئله اجرا است و بعد از آن باید دست به ارزیابی بزنیم.

سؤال چهارم: فرمز بودن سنگ و آبی بودن دریا صرفاً جهت پیچیده کردن مسئله است. پاسخ مسئله این است که سنگ خیس می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۴، ۱۱۷، ۱۲۰ و ۱۳۱)

۷۰- گزینه «۴»

(معمد عرفان فراهانی)

ناتوانی در حل مسئله، وضعیت عاطفی ناخوشایندی را ایجاد می‌کند که ناکامی نام دارد.

پیامد ناتوانی در حل مسئله، ناکامی است و ناکامی باعث پرخاشگری می‌شود نه برعکس.

بسیاری از افراد که احساس شکست می‌کنند، مشکلات عاطفی جدی ندارند، بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند.

ناتوانی در حل مسئله علاوه بر ناکامی، باعث فشار روانی هم می‌شود.

ناتوانی در حل مسئله	باعث	ناکامی	باعث	پرخاشگری
ناتوانی در حل مسئله	باعث	بازداشتن فرد از رسیدن به هدف	باعث	فشار روانی

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۳۰ و ۱۳۱)

۷۱- گزینه «۳»

(مهمید بیگلری)

«اغضُضُ مِنْ صَوْتِكَ»: صدایت را پایین بیاور (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «إِنَّ»: زیرا، همانا / «أُنْكَرُ»: بدترین، زشت‌ترین، ناخوش‌ترین / «الأصوات»: صداها (رد گزینه «۲») / «لصوتِ الحمير»: بی‌گمان، صدای خران (رد سایر گزینه‌ها)

دقت کنید حرف «لام» در این آیه برای تأکید است و حرف جر نیست؛ به همین خاطر «صوت» مجرور نشده است.

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۴»

(ولی بریی - ابهر)

«إِنَّ»: بی‌گمان، همانا، قطعاً، بی‌تردید / «فی کلِّ حالٍ»: (متعلق به جمله اول) در همه حال، در هر حالی (رد گزینه «۲») / «عملٌ جمیلٌ»: کار زیبایی است، کاری زیباست / «تُعجبُ»: (جمله وصفیه) که خوششان می‌آید، که در شگفت می‌آورد (رد گزینه «۲») / «اللَّهُ و عبادهُ»: خداوند و بندگانش (رد گزینه «۱») / «لکنَّ»: اما / «عند الإقتدار»: هنگام توانایی / «أجملُ»: زیباتر (رد گزینه «۳») / «فإنَّ»: چرا که، زیرا / «أقوی النَّاسِ»: قوی‌ترین مردم / «منَّ»: کسی است / «عفاً»: (در این‌جا) عفو کند، ببخشد / «عدوهُ»: دشمنش / «و هو مقتدرٌ»: (جمله حالیه) در حالی که توانا است (رد گزینه‌های «۱» و «۲»)

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۴»

(سید معمدر علی مرتضوی)

«تُعطی»: (فعل مضارع مجهول) داده می‌شود (رد گزینه «۱») / «أبرز العلماء»: برجسته‌ترین دانشمندان (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «جهودهم»: تلاش‌هایشان (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «تحسین حیاة البشر»: بهبود زندگی انسان (رد گزینه «۱») / «الیوم»: امروزه (رد گزینه «۱») / «تُعَدُّ»: (فعل مضارع مجهول) به شمار می‌رود (رد گزینه «۲») همچنین در گزینه «۳»، «امروزه نماد خلاقیت .....» این جایزه محسوب می‌شود» نادرست است، زیرا اجزای جمله برعکس ترجمه شده‌اند.

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«لا شیء»: (لای نفی جنس) هیچ چیزی ... نیست (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «أفضلُ مِنَّ»: بهتر از، برتر از / «فِعْلُ الخیرِ»: انجام کار نیک / «بین الناسِ»: میان مردم / «و»: (واو حالیه) در حالی که (رد گزینه «۲») / «قادرُونَ علی القیامِ بِهِ»: قادر به انجام آن هستند (رد گزینه «۲») / «كأنَّ»: گویی، انگار (رد گزینه «۱») / «لَمْ يُفْکَرُوا»: فکر نکرده‌اند (رد گزینه «۲») / «فیه»: به آن / «کثیراً»: زیاد

(ترجمه)

۷۵- گزینه «۴»

(معمود بادریرین - یاسوج)

«هتَمَّ بِتَطْوِيرِ مَادَّةِ «النَّيْتروغلیسرین»»: به بهینه‌سازی ماده نیتروگلیسرین اهتمام ورزید، به بهینه‌سازی ماده نیتروگلیسرین توجه داشت / «مُنْدُ صِغَرِهِ»: از زمان خردسالی‌اش (رد گزینه «۱») / «قد إخترع»: اختراع کرده

۷۶- گزینه ۳» (معمور با دربرین - یاسوج)
بیت گزینه ۳» با عبارت داده شده در صورت سؤال (دشمنی کردن دانا بهتر از دوستی نادان است!) هم مفهوم است.
(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

هالووین جشنی است که در ۳۱ اکتبر هر سال برگزار می شود و از جشن های مردمی در بسیاری از کشورها به شمار می آید، به ویژه در ایالات متحده. ریشه هالووین به سنت های قدیمی در میان سلتیک ها برمی گردد، کسانی که در مناطقی که امروزه به ایرلند و اسکاتلند معروف است، زندگی می کردند. عید «سامهین» به عنوان نشانه ای از پایان فصل برداشت و آغاز فصل زمستان جشن گرفته می شد. در آن شب، سلتیک ها معتقد بودند که مرزهای بین دنیای زندگان و دنیای مردگان نازک می شود، که این امر به ارواح اجازه می دهد تا به زمین بازگردند. با گذر زمان، این سنت ها تحت تأثیر مسیحیت قرار گرفتند و این روز به "All Hallows' Eve" (شب تمام مقدسین) معروف شد، پیش از اینکه به "هالووین" تبدیل شود. امروزه مردم این شب را هر ساله جشن می گیرند، بزرگسالان و خردسالان لباس های ترسناکی می پوشند، آن ها خانه ها را تزئین می کنند و از همسایگان شیرینی ها را جمع می کنند. هالووین ترکیبی از سنت های قدیمی و عادت های مدرن است و فرصتی برای جشن و گردهمایی به شمار می آید.

۸۰- گزینه ۴» (سیر ممبرعلی مرتضوی)
مطابق متن، عبارت «هالووین به ساکنان ایالات متحده اختصاص ندارد و ریشه آن نیز به آن سرزمین بر نمی گردد!» درست است.
تشریح سایر گزینه ها:
گزینه ۱» سلتیک ها بعد از جشن گرفتن عید سامهین، محصولات کشاورزی خود را برداشت می کردند! (نادرست)
گزینه ۲» هالووین از سنت های مسیحی است و ریشه آن به اعتقادات مرتبط به این دین برمی گردد! (نادرست)
گزینه ۳» مردم معتقد بودند که زندگان می توانند در هالووین، به دنیای مردگان بروند! (نادرست)
(درک مطلب)

۸۱- گزینه ۳» (سیر ممبرعلی مرتضوی)
مطابق متن، عبارت «در شب هالووین، مردم لباس های خاص خود را می پوشند تا دشمنانشان را تهدید کنند!» نادرست است.
تشریح سایر گزینه ها:
گزینه ۱» در شب هالووین، برخی از مردم از خانه های همسایگانشان شیرینی ها را جمع می کنند! (درست)
گزینه ۲» در شب هالووین، بزرگسالان و خردسالان، فرصتی برای جشن و شادی می یابند! (درست)
گزینه ۴» در شب هالووین، جشنی قدیمی برپا می شود که با برخی عادت های جدید آمیخته شده است! (درست)
(درک مطلب)

است / «للبناء و إعمار الأرض»: برای ساختن و آباد کردن زمین (رد گزینه ۱) / «مُجَدًّا»: (حال) تلاشگرانه، با جدیت، با تلاش / «لیت»: کاش، ای کاش / «لم يُستخدَم»: (فعلی ماضی است که بعد از «لیت» آمده است، بنابراین می تواند به صورت ماضی استمراری یا ماضی بعید ترجمه شود). به کار برده نمی شد، به کار برده نشده بود (رد گزینه های «۲ و «۳» / «فی الحروب»: در جنگ ها

(ترجمه)

۷۶- گزینه ۴» (روح الله گلشن)
تکات مهم درسی:
۱) فعل «تَدَكَّرَ (يَتَدَكَّرُ): به یاد آورد (به یاد می آورد)» را با فعل «ذَكَرَ (يَذَكِّرُ): یاد کرد (یاد می کند)» اشتباه نگیرید.
۲) فعل های ماضی بعد از کلمه «لَو» به شکل «ماضی استمراری» ترجمه می شوند. (مانند فعل های ماضی «بدأت» و «استطعت»)
(دقت کنید حرف «ل» در «لاستطعت» برای تأکید آمده است.)

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱» «تَتَذَكَّرُ: به یاد می آورد» / «به من» در ترجمه اضافی است.
گزینه ۲» «تَفِيدُ: سود می رساند» (فعل است نه اسم)
گزینه ۳» «بدأت: شروع می کردی» / «لاستطعت: (قطعا) می توانستی»
(ترجمه)

۷۷- گزینه ۱» (روح الله گلشن)
تکته مهم درسی:

در ساختار «ترکیب اضافی + اسم اشاره»، اسم اشاره قبل از ترکیب اضافی ترجمه می شود؛ مثال: أعماله هذه: این کارهایش
تشریح سایر گزینه ها:
گزینه ۲» «صدیقی هذا: این دوست من»
گزینه ۳» «الجنود المسلمون: سربازان مسلمان» ترکیب وصفی است و «المسلمون» به عنوان «صفت» باید به شکل «مفرد» ترجمه شود.
گزینه ۴» «أقلّ تجربةً» به شکل «کم تجربه تر» ترجمه می شود. همچنین فعل «نساعد» به معنی «کمک کنیم» است.
ترجمه صحیح عبارت: «گاهی میان همکارانمان کسی هست که در کارها از ما کم تجربه تر است؛ پس ما باید به او کمک کنیم!»
(ترجمه)

۷۸- گزینه ۳» (عمار تاهبش)
تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱» فعل در ابتدای جمله و قبل از فاعلش باید به صورت مفرد بیاید، نه جمع. همچنین «سرودن» مصدر است که به صورت فعل ترجمه شده است.
گزینه ۲» «سرودن» مصدر است، اما به صورت فعل ترجمه شده است.
گزینه ۴» «شعراء ایران» ترکیب اضافی و در این جا نادرست است. همچنین «استفاده کرده اند» ماضی نقلی است، اما به صورت ماضی بعید (کان + فعل ماضی) به کار رفته است.
(ترجمه)

۸۲- گزینه ۴»

(سیر مفعولی مرفوضی)

پاسخ سؤال زیر در متن نیامده است:

«چرا در شب هالووین، دنیای زندگان به دنیای مردگان نزدیک می‌شود؟»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ریشه هالووین به کدام سنت‌های قدیمی برمی‌گردد؟

گزینه ۲: اسمی که در گذشته به هالووین اطلاق می‌شد، چیست؟

گزینه ۳: فعالیت‌های خاصی که مردم در طول شب هالووین انجام می‌دهند، چیست؟

(درک مطلب)

۸۳- گزینه ۱»

(سیر مفعولی مرفوضی)

«نائب فاعله «الیوم» نادرست است؛ با توجه به معنی، «الیوم: امروزه» در اینجا قید زمان است که زمان وقوع فعل را نشان می‌دهد.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۸۴- گزینه ۳»

(سیر مفعولی مرفوضی)

«اسم مفعول» نادرست است؛ با توجه به معنی، «مُرعبة: ترسناک» معنای صفت فاعلی دارد و اسم فاعل محسوب می‌شود.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۸۵- گزینه ۱»

(عمار تائیفش)

«المُجْرَب» اسم مفعول و به معنی «آزموده‌شده» است که در این عبارت نادرست حرکت‌گذاری شده است.

(ضبط حرکات)

۸۶- گزینه ۳»

(روح‌الله گلشن)

صورت سؤال، اسم تفضیلی را می‌خواهد که نقش آن صفت نباشد.

در گزینه ۳: «أقصر: کوتاه‌تر» با اینکه بر وزن «أفعل» و اسم تفضیل است، اما نقش آن خبر برای فعل ناقص «کان» می‌باشد. (حواستان باشد «طوله

أقصر» را با ترکیب «وصفی - اضافی» اشتباه نگیرید و «أقصر» را صفت در نظر نگیرید، چون «ال» نگرفته است!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «أربع: چهار» اسم تفضیل نیست، «الأخضر: سبز» نیز با اینکه صفت است، اما بیانگر «رنگ» است و اسم تفضیل محسوب نمی‌شود. «آخر:

دیگر» در اصل «آخر» بر وزن «أفعل» و اسم تفضیل است که نقش آن صفت برای «زمین» می‌باشد.

گزینه ۲: «الأقوی: قوی‌تر» بر وزن «أفعل» و اسم تفضیل می‌باشد و در گروه اسمی «سلاح هذه الجماعة الأقوی: سلاح قوی‌تر این گروه» صفت برای «سلاح» می‌باشد.

گزینه ۴: «أعرف» فعل است، اما «أكثر» بر وزن «أفعل» و اسم تفضیل است که نقش صفت را برای «طبیياً» دارد.

(قواعد اسم)

۸۷- گزینه ۲»

(عمار تائیفش)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن اسم تفضیل و اسم مکان هر دو وجود داشته باشد؛ در گزینه ۲، «کلمة «مَتَجَر» اسم مکان است و «أفضل» اسم تفضیل است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «فقط «المدرسة» اسم مکان است و «أعلم» در ابتدای این گزینه فعل مضارع است به معنی «می‌دانم».

گزینه ۳: «فقط «محفظة» اسم مکان است و «أحمر» چون معنی رنگ می‌دهد، اسم تفضیل نیست.

گزینه ۴: دو کلمه «أراذل» و «أفاضل» اسم تفضیل هستند و اسم مکان نداریم.

(قواعد اسم)

۸۸- گزینه ۱»

(امیرمسین شکوری)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن اسم فاعل و اسم مبالغه از یک مصدر وجود داشته باشد. (اسمی که بر فراوانی صفت دلالت می‌کند، همان اسم مبالغه است!)

در گزینه ۱، «العلماء: دانشمندان» جمع «العالم» و اسم فاعل است که «عَلَمَة: بسیار دانا» اسم مبالغه‌ای از همان مصدر است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «کاتب» اسم فاعل است و «کتاب» نیز جمع آن است و اسم مبالغه نیست.

گزینه ۳: «مُتَوَكِّلًا» و «الصَّابِرین» هر دو اسم فاعل هستند، اما اسم مبالغه‌ای در ادامه نداریم.

گزینه ۴: در این گزینه «رَزَّاق: بسیار روزی‌دهنده» اسم مبالغه است، اما اسم فاعل مربوط به آن در عبارت نیامده است.

(قواعد اسم)

۸۹- گزینه ۲»

(مشابه کتاب آبی پیمان‌ای)

ترجمه عبارت: اگر کارگر، تلاشگرانه کار کند، در کارش پیشرفت بزرگی محقق خواهد کرد؛ «مُجَدِّدًا» حال برای بیان حالت «العامل» است.

تکات مهم درسی:

حال، حالت یک اسم معرفه را هنگام وقوع فعل نشان می‌دهد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

«مُجَدِّدًا» در سایر گزینه‌ها به ترتیب: خبر فعل ناقص «أصبح»، صفت برای «مُهَنْدِسًا» و خبر برای «هو» است.

(حال)

۹۰- گزینه ۳»

(ولی بریی - ابهر)

در گزینه ۳، «متواضعاً» حال نیست، چون بخش زائد جمله نیست و نقش مفعولی (مفعول دوم) دارد، همچنین «محبوباً» نیز خبر افعال ناقصه است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مُتَكَبِّرَةً: با تکبر، متکبرانه» حال است، زیرا جزء زائد جمله است و با حذف خللی در معنی و ارکان جمله ایجاد نمی‌شود، سایر شرایط حال را نیز دارد.

گزینه ۲: «هی لا تبقی» حال از نوع جمله اسمیه است و «واو حالیه» (به معنای «در حالی که») بر سرش آمده است.

گزینه ۴: «مَجْرُوحًا» حال برای بیان حالت «الکلب» است. (دقت کنید اگر «کلب» نیز بدون «ال» و نکره بود، «مَجْرُوحًا» صفت می‌شد، همچنین «صادقین» صفت برای «فلاحین» است، چون هر دو نکره هستند.

(حال)

تاریخ (۳)

۹۱- گزینه «۴»

(مبیه مهبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) ویلهلم یکم فرمانروای پروس به کمک صدراعظم خود بیسمارک، سرزمین‌های آلمانی را متحد و امپراتوری آلمان را تأسیس کرد.
ج) پروس برای تأسیس امپراتوری آلمان، با کشورهای دانمارک، اتریش - مجارستان و فرانسه جنگید و آن‌ها را شکست داد.
(تاریخ (۳)، بنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۱)

۹۲- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: تزارهای روس از زمان پترکبیر برای به‌چنگ آوردن مستعمرات، برنامه‌هایی در جهت توسعه طلبی سیاسی و نظامی در پیش گرفتند که موجب شد روسیه وارد جنگ‌های متعددی در نقاط مختلف جهان شود.
گزینه «۲»: در بین مارکسیست‌های معترض، گروهی که به «بلشویک‌ها» معروف بودند، می‌گفتند که انجام اصلاحات مورد نظرشان با استفاده از شیوه‌های مسالمت‌جویانه و ملایم امکان‌پذیر نیست و انقلابی بنیادافکن که طی آن طبقه اشراف از قدرت برکنار می‌شدند، چاره کار است.
گزینه «۳»: وقوع انقلاب در جبهه جنگ جهانی اول نیز تأثیر گذاشت. لنین که به مردم وعده صلح داده بود، متصرفات وسیعی را به متحدین واگذار کرد و در مقابل با آن‌ها قرارداد صلح بست و سربازان روسی را از جبهه‌های جنگ خارج کرد.

نکته مهم درسی:

در سال ۱۹۱۷ میلادی تزار روسیه، پانزده میلیون نفر که بیشتر کارگران و کشاورزان بودند را برای مقابله با متحدین به جبهه جنگ فراخواند و این امر باعث بروز مشکل در تولید کالاهای مورد نیاز و در نتیجه بالا رفتن خشم عمومی و شورش علیه حکومت شد.

(تاریخ (۳)، بنگ جهانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۹۳- گزینه «۳»

(مهمرب ابوالسنی)

بررسی موارد نادرست:

«ب»: پس از فروپاشی عثمانی، انگلستان سرپرستی عراق، فلسطین و اردن را بر عهده گرفت و لبنان و سوریه، تحت سرپرستی فرانسه درآمدند.
«ج»: «جامعه ملل» شکل اولیه «سازمان ملل» است.

(تاریخ (۳)، بنگ جهانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۹۴- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

با نزدیک شدن ارتش روسیه به تهران، شماری از ملیون، شامل برخی نمایندگان مجلس شورای ملی، وزیران و شخصیت‌های مذهبی، به کرمانشاه مهاجرت نمودند و دولت موقت ملی را در آن شهر تأسیس کردند؛ اما به دنبال شکست سپاه عثمانی از نیروهای اتفاق مثلث، دولت موقت فروپاشید و اعضای آن پراکنده شدند.

(تاریخ (۳)، بنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۸)

۹۵- گزینه «۴»

(مهمربوری یعقوبی)

به موجب قرارداد ۱۹۱۹، انگلستان متعهد شد که وامی در اختیار دولت ایران قرار دهد تا تحت نظارت کارشناسان انگلیسی هزینه شود.
(تاریخ (۳)، بنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۹۰)

تاریخ (۱)

۹۶- گزینه «۳»

(مهمربوری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن، از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور هرودت که «پدر تاریخ» لقب گرفت، آغاز شد. پس از او، دیگر نویسندگان یونانی و سپس رومی، راهی را که او آغازکننده آن بود، ادامه دادند و فن تاریخ‌نویسی را تکامل بخشیدند.
ت) بیشتر مورخان دوران اسلامی به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می‌پرداختند و توجه چندانی به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی نداشتند. این مورخان بیشتر به بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان می‌پرداختند و به مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت چندانی نمی‌دادند.

(تاریخ (۱)، تاریخ و تاریخ‌نگاری، صفحه‌های ۲ تا ۵)

۹۷- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

الف) مربوط به شناسایی منابع است.

ب) مربوط به تدوین پرسش‌های تحقیق است.

ج) مربوط به تحلیل و تفسیر اطلاعات است.

د) مربوط به تدوین پرسش‌های تحقیق است.

(تاریخ (۱)، تاریخ و تاریخ‌نگاری، صفحه‌های ۶ و ۷)

۹۸- گزینه «۳»

(مبیه مهبی)

مردمان بین‌النهرین (میان‌رودان) و مصریان باستان، در تنظیم و تدوین گاه‌شماری پیشگام بودند. در بین‌النهرین و به‌خصوص در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. این در حالی است که در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در گاه‌شماری بابلی‌ها، برای رفع اختلاف یک چهارم شبانه‌روز، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

گزینه «۲»: در گاه‌شماری مصریان، برای رفع اختلاف سال قمری و خورشیدی، کیسه می‌گرفتند.

گزینه «۴»: در میان مردمان بین‌النهرین (میان‌رودان)، همانند مصریان، گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» رایج بود.

(تاریخ (۱)، تاریخ، زمان و مکان، صفحه ۱۱۳)

۹۹- گزینه «۳»

(مهمر ابوالحسنی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مکان از ارکان اصلی علم جغرافیا است. اینکه هر رویداد تاریخی، در بستر یک مکان مشخص رخ داده است از ارتباط علم تاریخ و جغرافیا حکایت دارد.

گزینه «۲»: برخی محققان معاصر به صورت دقیق و مفصل، تأثیر پدیده‌های جغرافیایی بر شکل‌گیری تمدن‌های تاریخی را بررسی کرده‌اند. این گزینه نیز به تأثیر جغرافیا بر تاریخ اشاره دارد.

گزینه «۳»: گاه‌شماری برگرفته از عنصر زمان است. این گزینه به ارتباط تاریخ و زمان اشاره دارد.

گزینه «۴»: یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا و تاریخ، اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است. نقشه‌های تاریخی، انواع مختلف اطلاعات از قلمروها، حکومت‌ها، مرزها و شهرهای تاریخی را نمایش می‌دهند.

(تاریخ (۱)، تاریخ؛ زمان و مکان، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۰۰- گزینه «۱»

(علیرضا پدرا)

بررسی موارد:

الف) مقایسه آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف با هدف کشف روند پیشرفت‌های هنری ← استخراج و تنظیم اطلاعات

ب) استفاده از رادارها، عکس‌های هوایی و روش‌های الکترو مغناطیسی ← شناسایی و کشف

ج) عکس‌برداری و ثبت مشخصات از اشیای تاریخی بدون تغییر موقعیت ← حفاری

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۶)

تاریخ (۲)

۱۰۱- گزینه «۲»

(مهمر مهری یعقوبی)

ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان، برای مورخان از منابع بسیار موثق محسوب می‌شوند. انواع پوشاک، جواهرات، ابزارهای کشاورزی، ظروف، وسایل حمل‌ونقل، اشیای هنری مثل مجسمه‌ها، تابلوهای نقاشی، سازهای موسیقی، جنگ افزارها، وسایل خانگی و در مجموع، تمام دست‌ساخته‌های انسانی بازمانده از گذشته، گواه روشنی بر نوع فرهنگ و عقاید و آداب و رسوم پیشینیان ما هستند. از این رو، بررسی این آثار که به‌طور خاص در قلمرو دانش‌هایی چون باستان‌شناسی، معماری و هنر قرار می‌گیرند، اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته، در اختیار مورخان می‌گذارند.

(تاریخ (۲)، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه ۳)

۱۰۲- گزینه «۴»

(میهی میهی)

فرمانروایان بزرگ و کوچک، به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود، معمولاً ادیبان و دانشمندان را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می‌کردند. بعدها با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌های در میان سلسله‌های محلی این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مربوط به تکننگاری است.

گزینه «۲»: مربوط به تاریخ عمومی است.

گزینه «۳»: مربوط به تاریخ محلی است.

(تاریخ (۲)، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه‌های ۴ تا ۶)

۱۰۳- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) متون تقویمی و گاه‌شماری، متون فلسفی و کلامی و فقهی، متون اخلاقی و سایر تألیفات علمی نیز می‌توانند به‌منظور تبیین اوضاع علمی دوره‌های تاریخی، مورد توجه و مطالعه مورخان قرار گیرند.

ج) سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌دهند.

(تاریخ (۲)، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه ۷ تا ۱۱)

۱۰۴- گزینه «۲»

(علیرضا پدرا)

بررسی موارد:

الف) تاریخ‌نگاری روایی

ب) تاریخ‌نگاری ترکیبی

ج) تاریخ‌نگاری تحلیلی

د) تاریخ‌نگاری روایی

بنابراین تنها گزینه «۲» تحلیل درستی را ارائه کرده است.

(تاریخ (۲)، روش پژوهش در تاریخ؛ بررسی و سنجش اعتبار شواهد و مدارک، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۰۵- گزینه «۲»

(مهمر ابوالحسنی)

بررسی موارد نادرست:

«الف»: قبیله قریش، به سبب در اختیار داشتن اداره کعبه و برقراری رابطه تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر داشت؛ اما این قدرت و نفوذ را نمی‌توان به منزله حکومتی پایدار شمرد؛ زیرا متکی به تشکیلات سیاسی، اداری و نظامی منظم و منسجمی نبود و ثبات لازم را نداشت.

«د»: در کنار بت‌پرستان، معدودی از عرب‌ها بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم (ع)، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به «حنفاء» معروف شدند.

(تاریخ (۲)، اسلام در مکه، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

جغرافیا (۳)

۱۰۶- گزینه «۱»

(مهمرمهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) پیش از چهارهزار سال پیش، در زمان نخستین تمدن‌های کهن، انسان‌ها برای حمل بار از چارپایان استفاده می‌کردند. در آن زمان، در منطقه بین‌النهرین حمل‌ونقل با قایق‌های پارویی در رودخانه‌ها و کانال‌های آبی معمول بود.

ت) طی جنگ جهانی دوم اولین هواپیمای جت در آلمان ساخته شد. موتور جت توان بیشتری داشت و موجب شد هواپیمای مسافربری بزرگ‌تری ساخته شود و هواپیماهای جت مسافربری در آسمان به پرواز درآیند.

(بغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۱۰۷- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

بررسی موارد نادرست:

ج) هزینه حمل کالا توسط حمل و نقل ریلی نسبت به حمل‌ونقل جاده‌ای برای مسافت‌های طولانی، مقرون به صرفه است.

ه) آلاینده‌های محیط‌زیست در حمل‌ونقل ریلی نسبت به حمل‌ونقل جاده‌ای، کمتر است.

(بغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه ۴۸)

۱۰۸- گزینه «۳»

(مبیه مهبی)

«الف» و «ج»: از انواع کشتی‌های باربری هستند.

«ب»: کشتی‌های کروز، کشتی‌های تفریحی گردشگری هستند که مسافران را مدت محدودی روی آب گردش می‌دهند و دوباره به مبدأ باز می‌گردانند.

«د»: کشتی‌های اقیانوس‌پیما، مسافران را از مکانی به مکان دیگر در فواصل دور می‌برند.

(بغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۱۰۹- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

بررسی عبارات نادرست:

گزینه «۱»: حمل‌ونقل هوایی به احداث مسیر نیاز ندارد و ناهمواری‌ها و موانع بر سر راه آن نیست؛ اما احداث فرودگاه‌ها و تجهیزات مربوط به آن و همچنین تولید و خرید هواپیماها به سرمایه‌گذاری هنگفت نیاز دارد.

گزینه «۲»: مصرف سوخت هواپیما نسبت به سایر وسایل حمل‌ونقل بسیار بیشتر و سفر با آن گران‌تر است.

گزینه «۳»: به طور کلی، حمل‌ونقل هوایی امنیت بسیار زیادی دارد و سوانح آن نسبت به تعداد پروازها بسیار اندک است. با این حال، کنترل ایمنی آن به دقت و مراقبت زیاد نیاز دارد.

(بغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه ۵۵)

۱۱۰- گزینه «۲»

(مهمرمهری یعقوبی)

فقط مورد «ب» نادرست است.

انتقال مواد از طریق لوله کمتر به محیط زیست آسیب می‌رساند.

(بغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

جغرافیای ایران

۱۱۱- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

واژه جغرافیا، برای نخستین بار توسط اراتوستن دانشمند یونانی ارائه شد، شامل کلمات «GEO» به معنای زمین و «GRAPHY» به معنای ترسیم و توصیف است. او جغرافیا را «علم مطالعه زمین به‌عنوان جایگاه انسان تعریف می‌کند».

(بغرافیای ایران، بغرافیا، علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۲)

۱۱۲- گزینه «۲»

(مبیه مهبی)

الف) تهیه نقشه برای بررسی امکان گسترش فیزیکی شهر: نقشه‌خوانی، فنون جغرافیایی

ب) بررسی یک ناحیه جغرافیایی برای بررسی نوع حکومت و تصمیم‌گیری‌های سیاسی: جغرافیای انسانی، جغرافیای سیاسی

ج) بررسی شیب زمین و نوع خاک برای گسترش اشتغال در نواحی شهری: جغرافیای طبیعی، خاک‌شناسی

د) بررسی امکان مهاجرپذیری شهر با بررسی بافت جمعیت شهر: جغرافیای انسانی، جمعیت‌شناسی

ه) مطالعه میزان منابع آب شهر برای بررسی امکان توسعه شهر: جغرافیای آب‌ها (بغرافیای ایران، بغرافیا، علمی برای زندگی بهتر، صفحه‌های ۳ و ۷)

۱۱۳- گزینه «۴»

(مهمرمهری ابوالحسنی)

چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.

(بغرافیای ایران، بغرافیا، علمی برای زندگی بهتر، صفحه‌های ۳ تا ۷)

۱۱۴- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

الف) سؤال «چرا»، به علت وقوع پدیده می‌پردازد. «چرا این پدیده به وجود آمده است؟» (تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر)

ب) سؤال «چطور»، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد. «زمینه‌های به‌وجودآورنده این پدیده چیست؟» (قطع درختان، از بین رفتن دریاچه‌ها و باتلاق‌ها، واحه‌ها و...)

ج) سؤال «چه کسی» یا «چه کسانی»، روابط متقابل انسان و محیط را مورد توجه قرار می‌دهد. «چه کسانی یا کدام فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی در این پدیده اثر داشته است و تأثیر آن بر محیط و انسان چیست؟» (بی‌توجهی به تثبیت خاک)

(بغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در بغرافیا، صفحه ۸)

۱۱۵- گزینه «۲»

(علیرضا پدرا)

مراحل مربوط به هر قسمت به‌صورت زیر است:

الف) تدوین فرضیه

ب) مرحله نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

ج) پردازش اطلاعات (حذف اطلاعات غیرضروری)

د) جمع‌آوری اطلاعات

پس ترتیب صحیح مراحل در گزینه «۲» آمده است.

(بغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در بغرافیا، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

جغرافیا (۲)

۱۱۶- گزینه «۲»

(هیبه مهبی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: وقتی یک محیط جغرافیایی را براساس معیارهایی به واحدهای کوچک‌تر تقسیم می‌کنیم، به‌طوری که با واحد مجاور خود متفاوت باشد، در واقع ناحیه‌بندی کرده‌ایم.

گزینه «۳»: ناحیه‌بندی براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد.

گزینه «۴»: جغرافی‌دان با توجه به معیارها، حدود یا مرزهای هر ناحیه را روی نقشه رسم می‌کند و نواحی مختلف را روی نقشه نمایش می‌دهد.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیه، صفحه‌های ۴ و ۵)

۱۱۷- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

اگر ناحیه‌بندی براساس یک عامل (مثلاً خاک) انجام شده باشد، ممکن است دو ناحیه از نظر عامل دیگری (مثلاً آب و هوا) با هم مشابهت داشته باشند یا حتی یکسان باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر این ناحیه‌بندی براساس مقدار بارش باشد، نواحی (۱)، (۲) و (۳) هرکدام میانگین بارش متفاوتی دارند.

گزینه «۲»: این ناحیه‌بندی می‌تواند براساس پراکندگی عوامل طبیعی یا عوامل انسانی انجام شده باشد.

گزینه «۳»: ناحیه‌بندی براساس عوامل مختلف، بسته به قصد و هدف جغرافی‌دان انجام می‌شود و ارزش متفاوتی ایجاد نمی‌کند.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیه، صفحه‌های ۳ تا ۹)

۱۱۸- گزینه «۳»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱، با تغییر)

انسان‌ها با پیشرفت دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کردند و این محیط‌ها را در اختیار گرفته‌اند.

(جغرافیا (۲)، انسان و ناحیه، صفحه ۱۲)

۱۱۹- گزینه «۴»

(مریم فسروی هنوی)

ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا است. هرچه به سمت بیابان صحرا (Sahara)، پیش می‌رویم، بارندگی کمتر و علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شوند و کم‌کم به مراتع مداری که از علفزارهای کوتاه قد تشکیل شده است، تبدیل می‌گردند. این مراتع در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شوند.

تکته مهم درسی: در ساوان پراکنده، تابستان بارانی و زمستان خشک می‌باشد.

(جغرافیا (۲)، انسان و ناحیه، صفحه ۱۵)

۱۲۰- گزینه «۱»

(معمد ابوالسنی)

تعیین مرز دقیق نواحی در نواحی انسانی نسبت به نواحی طبیعی سخت‌تر است.

گزینه «۱» یک ناحیه انسانی را توصیف می‌کند و سایر گزینه‌ها توصیف یک ناحیه طبیعی هستند.

(جغرافیا (۲)، انسان و ناحیه، صفحه ۱۶)

فلسفه دوازدهم

۱۲۱- گزینه «۱»

(عمید سوریان)

برهان حرکت ارسطو نیز مانند برهان نظم مبتنی بر حس و تجربه است، زیرا همان‌طور که نظم جهان را با حس مشاهده می‌کنیم، حرکت هم امری محسوس است. پس این برهان، مشابه برهان نظم، شرط معرفت‌شناختی موردنظر هیوم را دارد (رد گزینه «۲»). از طرفی این برهان، نامتحرک بودن محرک نخستین را نیز اثبات می‌کند و این یعنی محرک نخستین ازلی و ابدی است زیرا خود پدید آمدن و از بین رفتن نوعی حرکت است که با ثبات ذاتی محرک نخستین سازگار نیست. البته نهایتاً هیوم این برهان را معتبر نخواهد دانست زیرا این برهان هم حداکثر یک محرک ازلی و ابدی را اثبات می‌کند، نه یک امر نامتناهی و بی‌نیاز از علت را. به عبارت دیگر، از نظر هیوم، چه بسا محرک نامتحرک جهان، خودش وجودی محدود داشته باشد و در وجود خود نیازمند موجودات دیگری باشد که از ازل تا ابد به این محرک جهان طبیعت، وجود می‌دهند. در این صورت، اگر چه برای محرک جهان، تغییر و حرکتی رخ نمی‌دهد ولی ممکن است معلول و محدود باشد و از نظر هیوم نمی‌تواند خدا باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۳»: درست است، ولی از گزینه «۱» مناسب‌تر نیست زیرا توضیح نداده است که چرا محرک جهان نمی‌تواند همان خدا باشد.

گزینه «۴»: برهان نظم هم از علیت ضروری بین ناظم و منظم استفاده می‌کند و از این نظر تفاوتی با برهان حرکت ندارد. بنابراین قاعدتاً از نظر هیوم، برهان حرکت نیز می‌تواند در حد برهان نظم، کارایی داشته باشد، ولی نهایتاً خدا را ثابت نمی‌کند.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۲۲- گزینه «۱»

(عرفان دهرشتیا)

روش ارسطو در خداشناسی نیز فلسفی بود. اساساً چیزی به نام خداشناسی منطقی وجود ندارد. هم ارسطو و هم افلاطون، نگرشی فلسفی به خداشناسی داشتند.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۴)

۱۲۳- گزینه «۳»

(سین آفونری راهنمایی)

ویلیام جیمز معتقد بود باید به خداوند وصل شد و با او ارتباط گرفت و از کراماتش بهره‌مند گشت. این عقیده او یک اثبات درونی و غیراستدلالی برای خداست.

مفهوم تجربه‌های شخصی، تجربه به معنای حسی آن نیست، بلکه تقریباً می‌شود با قدری مسامحه، آن را به معنای نوعی شهود دانست.

(فلسفه دوازدهم، فدا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۲۴- گزینه «۳»

(سبا پیغرزاده صابری)

رشد تفکر حسی و حس گرایی و نزول برهان‌های عقلی باعث شد که دسته دیگری از فیلسوفان غربی مانند کرگور، فیلسوف دانمارکی قرن نوزدهم و ویلیام جیمز، فیلسوف آمریکایی قرون نوزدهم و بیستم، و برگسون، فیلسوف فرانسوی قرن بیستم راه دیگری برای معنابخشی به زندگی پیش گیرند و از تجربه‌های معنوی درونی و عشق و عرفان برای باور به وجود خداوند استفاده کنند.

بحران معناداری زندگی سبب شد که در قرن بیستم و بیست‌ویکم فیلسوفانی ظهور کنند که در عین اعتقاد راسخ به خدا، به جای ذکر دلایل اثبات وجود او، به رابطه میان اعتقاد به خدا و معناداری زندگی توجه کنند. دقت کنید که در این دوره فیلسوفان برهان‌های عقلانی را نقض و یا رد نمی‌کردند (علت انتخاب گزینه «۳»).

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۲۵- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۰)

گزینه «۲» با استفاده از تأثیر اعتقاد به خدا در معنادگی به زندگی به ضرورت وجود او پرداخته است در حالی که در سایر گزینه‌ها روشی استدلالی در جهت سعی در اثبات وجودی خداوند دیده می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵ و ۳۷ تا ۳۹)

۱۲۶- گزینه «۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

گزینه‌های «۱» و «۲» از مقدمات استدلال فارابی است، اما گزینه «۳» نتیجه استدلال فارابی است.

گزینه «۴»: اصلاً گفته فارابی نیست؛ مقدمه استدلال ابن‌سینا است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴)

۱۲۷- گزینه «۲»

(مهمر رضایی‌بغا)

مبنای برهان علیت فارابی برای اثبات وجود خدا، محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌ها است. اگر سلسله علت و معلول‌ها متناهی باشد، مشکلی رخ نمی‌دهد، اما اگر نامتناهی باشد، محال است. وقتی پرداخت وام، معلول تأمین اعتبار است و تأمین اعتبار نیز معلول تصویب مجلس است، پس زنجیره و سلسله‌ای متناهی از علت و معلول‌ها داریم که محال نیست و ممکن است. مثال گزینه «۱» برای تبیین مفهوم علت تامه و علت ناقصه به کار می‌رود. مثال گزینه «۳» برای فهم اصل «ترجیح بلامرجح محال است» مناسب است. مثال گزینه «۴» مثالی برای تبدیل ممکن‌الوجود بالذات به واجب‌الوجود بالغیر است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۶)

۱۲۸- گزینه «۴»

(سبا پیغرزاده صابری)

فارابی، علاوه بر قبول برهان‌های ارسطو، برهانی بر وجود خدا ارائه می‌کند که مبتنی بر محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌ها است.

دقت کنید که در این عبارت سه کلیدواژه مهم وجود دارد: (۱) بطلان (۲) تسلسل (۳) علل نامتناهی؛ که بایستی تمام آن‌ها به‌طور دقیق در گزینه ذکر شود.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴)

۱۲۹- گزینه «۲»

(مهرشار عباسی)

ابن‌سینا برهان فارابی را رد نمی‌کند، اما در تکمیل آن می‌کوشد. ابن‌سینا بر مبنای تمایز وجود و ماهیت و تقسیم موجودات به واجب و ممکن، برهان دیگری به نام برهان صدیقین ارائه می‌دهد که مکمل برهان فارابی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: خداوند واجب‌الذات است. اما واجب بالغیر نیز وجوب هستی دارد.

گزینه‌های «۳» و «۴»: ممکن‌الوجودها هرگز ذات امکانی خود را از دست نمی‌دهند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶)

۱۳۰- گزینه «۳»

(مهرشار عباسی)

برهان وجوب و امکان و مفاهیم واجب‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالغیر متعلق به ابن‌سینا بوده و ارتباطی به ملاصدرا ندارد. در «امکان فقری» ملاصدرا، موجودات نیازمند و فقری (مثل ما) به ذات بی‌نیاز و مستقلی نیاز دارند برای وجود و دوام، که هیچ‌وقت این نیاز کم و یا ناپود نمی‌شود و هر آن ذات الهی تقدیر کند و عنایت خود را از ما بگیرد، نور وجودی ما خاموش می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۷)

منطق

۱۳۱- گزینه «۱»

(عرفان دهرشیا)

با توجه به صورت سؤال باید به دنبال استقرای تمثیلی باشیم و در گزینه «۱» روغن ماشین را به سری که درد نمی‌کند تشبیه کرده است و دچار مغالطه تمثیل ناروا شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: یک استدلال قیاسی است، زیرا مقدمه اصلی یک قانون علمی است که «هر پرنده‌ای تخم‌گذار است» و کرکس و عقاب هر دو پرنده هستند و نتیجه قطعی می‌دهد.

گزینه «۳»: این گزینه استقرای تعمیمی است، زیرا با بررسی دو امتحان درباره امتحان بعدی نیز نظر داده است.

گزینه «۴»: اصلاً استقرا نیست و صرفاً یک تصدیق است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۷)

۱۳۲- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانهای)

الف) استقرای تمثیلی ب) استنتاج بهترین تبیین

(منطق، اقسام استرلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲، ۴۳، ۴۸ و ۴۹)

۱۳۳- گزینه «۴»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

کارآگاهان پلیس برای کشف مظنونین اصلی و متهمین، از استنتاج بهترین تبیین استفاده می‌کنند و به این وسیله، افرادی که احتمال ارتکاب جرم توسط آن‌ها کمتر است را کنار می‌گذارند و کسانی که بیشتر احتمال دارد که مجرم باشند را برمی‌گزینند. این شیوه، در گزینه «۴» نیز به کار رفته است.

(منطق، اقسام استرلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۵۲)

۱۳۴- گزینه «۲»

(یوار پاندل)

ضرب‌المثل «مشت نمونه خروار است» اشاره به استقرای تعمیمی دارد. در استقرای تعمیمی با بررسی برخی از نمونه‌های جامعه آماری حکم کلی به تمام مجموعه سرایت و تعمیم داده می‌شود (رد گزینه‌های «۱» و «۳»).

شرط استقرای تعمیمی قوی عبارت‌اند از: ۱- تصادفی بودن نمونه‌های بررسی شده ۲- نمونه‌های آماری باید همه طیف‌های مختلف جامعه آماری را در بر بگیرد ۳- تناسب داشتن تعداد نمونه‌های آماری با جامعه آماری.

در این ضرب‌المثل، شرط سوم، یعنی تناسب تعداد نمونه‌های آماری با کل جامعه آماری رعایت نشده است. چون با بررسی یک مشت، در مورد یک خروار حکم صادر شده است.

(منطق، اقسام استرلال استقرایی، صفحه‌های ۴۵ تا ۴۷)

۱۳۵- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

در گزینه «۳» با توجه به شواهد و نمونه‌های عینی نتیجه‌گیری شده است و این نتیجه‌گیری نیز ذکر شده که احتمالی است و قطعی نیست. به یاد داشته باشید که هیچ یک از استدلال‌های استقرایی نتیجه قطعی و یقینی ندارند، بلکه تفاوت آن‌ها در شدت و ضعف احتمالات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اولاً قید «قطعاً» این گزینه را اشتباه کرده است و ثانیاً از روی یک مثل رایج نمی‌توان نتیجه‌گیری حتمی انجام داد.

گزینه «۲»: این احتمال یکی از حالات نامطلوب استنتاج بهترین تبیین است که احتمال چندان قوی ندارد و صرفاً از روی این‌که همسایه در خانه نبوده، نمی‌توان حکم به نقشه‌کشیدن او داد.

گزینه «۴»: استقرای تعمیمی صورت گرفته است که همچنان قطعی نیست و نمی‌توان گفت که قطعاً کار همان دزد خواهد بود.

(منطق، اقسام استرلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۹)

۱۳۶- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

جملات بامعنایی که درباره چیزی خبر می‌دهند و دارای حکم هستند را قضیه می‌گویند که به دو نوع تقسیم می‌شود: ۱- قضیه حملی ۲- قضیه شرطی. تفاوت این دو نوع قضیه در حکم‌شان می‌باشد. قضایای حملی دارای حکم قطعی هستند و قضایای شرطی حکم مشروط دارند.

اگر ادات ربط (نسبت) قضیه حملی حذف شود، بیش از یک تصور باقی می‌ماند. مثل: «هوا خوب است» با حذف «است»، «هوا» و «خوب» که دو تصور هستند باقی می‌مانند.

اگر ادات شرط قضیه شرطی حذف شود، آنگاه قضیه شرطی تبدیل به دو تصدیق می‌شود.

مثال: اگر مطالعه کنی آنگاه باسواد می‌شوی. با حذف «اگر» و «آنگاه» دو

تصدیق باقی می‌ماند؛ مطالعه می‌کنی - باسواد می‌شوی

رابطه دو نسبت در قضیه شرطی می‌تواند علی و معلولی باشد. البته لزوماً رابطه علیت نیست و می‌تواند رابطه دو معلول باشد. مثال: هرگاه رعد باشد، برق هم وجود دارد. هر دو معلول بر خورد ابرها هستند.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

۱۳۷- گزینه «۱»

(همیر سوریان)

استانداردشده گزینه «۱» چنین خواهد بود: «غزل، پرکننده برگه خود با خودکار نیست.» و عبارت «پرکننده برگه خود با خودکار» می‌شود محمول جمله.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: درست است که «مادر زهرا» یک مفهوم کلی است، اما چون در این قضیه، یک فرد خاص مد نظر بوده و جمله نیز، سورپذیر نیست، در نتیجه این قضیه شخصی است.

گزینه «۳»: اگر در قضایای سالبه، از سور «همه» استفاده شود، قضیه معنای جزئی می‌دهد.

گزینه «۴»: این گزینه در واقع سالبه است نه موجب.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۹)

۱۳۸- گزینه «۴»

(مهمر رضایی‌نقا)

موضوع در قضیه شخصی، هرگز سور نمی‌پذیرد. سایر گزینه‌ها با اینکه ممکن است بعضاً در مورد قضایای شخصی نیز صادق باشند، اما به طور کلی، انحصاری به آن ندارند.

مثلاً، درست است که موضوع در قضایای شخصی ممکن است یک فرد باشد، اما این در قضایای کلیه نیز ممکن است. مثلاً مانند این قضیه: «کسی که بیشترین رأی را بیاورد رئیس‌جمهور می‌شود.» این‌جا قطعاً این شخص یک نفر بیشتر نیست، چون فقط یک نفر عقلاً می‌تواند بیشترین رأی را

کسب کند، اما قضیه مطرح‌شده کلیه است. گزینه‌های «۱» و «۲» نیز همین‌طور هستند.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۹)

۱۳۹- گزینه «۴»

(سپهرزاده صابری)

در این گزینه، ۱۲ نفر به نوعی جایگزین سور شده است و می توان گفت که «بعضی از دانش آموزان این کلاس غایب هستند». علاوه بر آن محمول را می توان بر تک تک افراد موضوع حمل کرد؛ از این رو این قضیه، محصوره است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: در واقع موضوع قضیه چین است که مفهومی جزئی بوده است. پس قضیه، شخصی می باشد.

گزینه های «۲» و «۳»: به یاد داشته باشید هرگاه از جمعیت مشخصی از افراد یک مجموعه صحبت شود قضیه، شخصی است چرا که تعداد را بر تمام مصادیق موضوع حمل می کنیم. علاوه بر این قضایای شخصی سورپذیر نیستند؛ یعنی در گزینه «۳» تمامی در معنای سور نیامده است. دانش آموزان این کلاس مجموعه ای مشخص بوده که ۱۲ نفر بر آن حمل شده است، پس قضیه، شخصی است.

(منطق، قضیه عملی، صفحه های ۵۸ و ۵۹)

۱۴۰- گزینه «۴»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

«کاش می توانستم به تو کمک کنم» به دلالت مطابقی جمله انشایی است، اما به دلالت التزامی به معنای این است که «من نمی توانم به تو کمک کنم» که خبری ست و یک قضیه محسوب می شود.

گزینه «۲» به دلالت مطابقی قضیه است نه به دلالت التزامی.

(منطق، قضیه عملی، صفحه های ۵۵ و ۵۶)

فلسفه یازدهم

۱۴۱- گزینه «۳»

(مهمیر سوربان)

گاهی به مسائلی فراتر از مسائل محسوس و پیرامونی فکر می کنیم؛ مثلاً درباره گذشته و آینده، یا درباره موجودات نامحسوس و جهانی غیر از جهان مادی می اندیشیم و برای خود نظر و باوری هم داریم. پس شکی نیست که ما موجودی هستیم که از خود و جهان پیرامون خود شناختی داریم. بنابراین تفکر درباره مسائل فراتر از محسوسات، فقط شامل تفکر درباره جهان غیرمادی نیست، بلکه شامل تفکر درباره گذشته و آینده همین جهان مادی هم می شود؛ زیرا هم اکنون گذشته و آینده فراتر از ادراک حسی ما هستند.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: توانایی شناخت انسان امری بدیهی است و قابل اثبات نیست. ارتباط ما با اشیا فقط نشانه درستی این امر بدیهی است، نه اینکه اثبات آن محسوب شود. هر استدلالی برای اثبات امکان شناخت، قطعاً خودش مبتنی بر پذیرش امکان شناخت و لذا دوری خواهد بود.

گزینه «۲»: بر اساس متن کتاب درسی، این امر نشانه خطایذیری شناخت است، نه نشانه محدودیت شناخت. آنچه محدودیت را نشان می دهد این است که آگاه هستیم که در کنار دانسته ها و آموخته ها، حقایق فراوان دیگری هم در عالم هست که آن ها را نمی دانیم و نمی شناسیم.

گزینه «۴»: طبق متن کتاب درسی، ما در آغاز تولد چیزی نمی دانیم، نه اینکه شناختمان اندک باشد.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه های ۴۴ تا ۴۶)

۱۴۲- گزینه «۲»

(مهمیر رضایی بقا)

اینکه چوب در آب، شکسته به نظر می رسد، ناشی از خطای حس است که با ابزار عقل و حس به واقعیت آن پی می بریم. اما سایر گزینه ها مواردی هستند که با ابزار حس و تجربه به آن ها پی می بریم.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه های ۵۱ تا ۵۵)

۱۴۳- گزینه «۴»

(مهمیر سوربان)

کسی که از مصدر «بلدبودن» به نحو معنادار استفاده می کند و مثلاً می گوید «نه بلد نیستم»، نشان داده است که مفهوم «بلدبودن»، «آگاهی داشتن» و «شناخت» را می داند و نیازی به تعریف آن ها ندارد. ولی این شخص، چون اظهار «بلدنبودن» کرده است، ممکن است (نه قطعاً) در امکان یادگیری کد پستی تردید داشته باشد و نیازمند دلیل باشد.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: این مطلب از فرض صورت سؤال استنباط نمی شود.

گزینه «۲»: او پاسخ منفی به بلدبودن کد پستی داده است که در دو فرض پاسخ درستی است. یکی اینکه کد پستی وجود داشته باشد و او بلد نباشد و دیگری اینکه اصلاً چنین کدی وجود نداشته باشد (مثل اینکه او منزل نداشته باشد و شبها در وسیله نقلیه خود بخوابد).

گزینه «۳»: او با این جمله نشان داده است که معنای شناخت و آگاهی را می فهمد، ولی بدیهی بودن (بی نیاز از تعریف بودن) آن را نشان نداده است. اگر بدیهی بودن معنای شناخت را ندانیم، بر اساس پاسخ این شخص نمی توان این بدیهی بودن را استنباط کرد؛ زیرا به فرض محال، چه بسا در گذشته کسی برای او معنای شناخت، یادگرفتن و بلدبودن را تعریف کرده باشد و اینک او بر اساس آگاهی از تعریف شناخت، به تعریف دیگری نیاز نداشته باشد. در این صورت اگر چه او الان معنای شناخت را می فهمد، ولی «شناخت» را بدیهی نخواهد دانست.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه های ۴۶ تا ۴۸)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عقل برای شناخت حالات درونی نفس، نیازی به حس ندارد.
گزینه «۳»: برخی از قواعد طبیعت، مثل علیت، عقلی هستند نه حسی.
گزینه «۴»: این اصل که یکی از مبانی علوم تجربی و شناخت تجربی است، یک اصل عقلی است نه تجربی.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

۱۴۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

معرفت شهودی یک معرفت بی‌واسطه است؛ یعنی بدون استفاده از حواس پنجگانه، تجربه و آزمایش و بدون استدلال عقلی در قلب تجلی می‌کند.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه ۵۴)

۱۴۹- گزینه «۳»

(عرفان ره‌شینیا)

معرفت وحیانی نتیجه تأمل و تدبیر بر محتوای وحی است. یعنی در واقع این خود وحی است که بر قلب پیامبر نازل می‌شود و معرفت وحیانی نتیجه کاربست عقل انسان در مفاد آن وحی است.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

۱۵۰- گزینه «۳»

(عرفان ره‌شینیا)

الف) شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیا به وسیله حواس صورت می‌گیرد.
ب) حقایق ماورای طبیعی با عقل به دست می‌آید و حواس نمی‌تواند درکی از آن‌ها داشته باشد.

ج) فلسفه مانند ریاضی یک علم عقلی محض است.

د) در شهود وحیانی خداوند حقایق و معانی و حتی گاهی کلمات و عبارات خود را بر قلب پیامبر نازل می‌کند.

ه) وقتی ظرف غذا را تشخیص می‌دهیم؛ یعنی تمایز آن را از بقیه اشیا درک کرده‌ایم و یعنی از حواس بهره برده‌ایم.

ی) شناخت حسی با وجود خطا به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم.

بنابراین گزینه «۳» درست خواهد بود.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۶)

۱۴۴- گزینه «۳»

(پرواز پاکدل)

شک در توانایی‌های انسان برای شناخت برخی امور را شکاکیت نسبی می‌گویند که امری معقول و پذیرفتنی است اما شک در اصل معرفت و شناخت که شکاکیت مطلق نام دارد و از مشکلات آن خودمتناقض بودن آن است با شکاکیت نسبی بسیار متفاوت است. بنابراین شکاکیت نسبی خودمتناقض نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: با وجود روشن بودن معنا و مفهوم معرفت و امکان آن، گروهی در گذشته و حال نسبت به امر بدیهی امکان معرفت، دچار شک و تردید شده‌اند.

گزینه «۲»: هر فعالیتی که ما انسان‌ها در طول زمان روز در حال انجام آن هستیم از مصادیق امکان معرفت به شمار می‌رود.

گزینه «۴»: این سؤال که «آیا می‌توان فهمید در سیارات دیگر موجوداتی شبیه به انسان وجود دارند یا خیر؟» مربوط به شکاکیت نسبی است، زیرا در حد و حدود و میزان توانایی انسان در شناخت و معرفت دچار شک و تردید شده است نه در اصل شناخت.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۴۵- گزینه «۴»

(سبا بعفرزاده صابری)

قرآن کریم نمونه‌ای از کلام الهی است که خداوند از طریق وحی بر قلب آخرین پیامبر خود نازل کرده است. ما با تأمل و تدبیر در قرآن و به میزان توانایی و همت خود می‌توانیم از بسیاری از حقایق آن آگاه شویم. پس درک حقایق وحیانی (معرفت وحیانی) با عقل صورت می‌گیرد، اما خود وحی که برترین نوع شهود است، ابزارش قلب است.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۶)

۱۴۶- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های، با تغییر)

شناخت تجربی بر چند قاعده مهم عقلی (نه اینکه حاصل همکاری حس و عقل باشند) استوار است که عبارت صورت سؤال یکی از آن‌هاست.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه ۵۲)

۱۴۷- گزینه «۲»

(مهرشاه عباسی)

درست است که عقل می‌تواند به حقایقی دست یابد که حس قادر به شناخت آن‌ها نیست؛ ولی در برخی موارد عقل می‌تواند به شناخت‌هایی برسد که حس نیز آن‌ها را تأیید می‌کند. مثلاً این که دایره هیچ ضلعی ندارد، عقلی است اما حس نیز به ما نشان می‌دهد که در خارج، وقتی که یک دایره مشاهده می‌شود، ضلعی ندارد.

اقتصاد

۱۵۱- گزینه «۳»

(آفرین ساپری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است؛ یکی از روش‌های نزدیکی یک کشور به استقلال و استحکام اقتصادی این است که با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی، امکان تأمین برخی نیازهای مهم و اساسی را در داخل کشور فراهم کند.

گزینه «۲»: نادرست است؛ برای رسیدن به استقلال اقتصادی کشور باید از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرد.

گزینه «۳»: درست است؛ کشور می‌تواند با گوناگون کردن راه‌های تأمین کالاهای وارداتی (تنوع شرکای تجاری)، به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک شود.

گزینه «۴»: نادرست است؛ یک کشور برای رسیدن به استقلال اقتصادی باید بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را متنوع کند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۷)

۱۵۲- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

الف و ج) تعداد افراد جویای کار بالای ۱۵ سال = جمعیت بیکار = ۸۵۰ نفر
جمعیت بیکار + جمعیت شاغل = جمعیت فعال

$$\text{نفر} = ۲۵۵۰ + ۸۵۰ = ۳,۴۰۰$$

$$\text{درصد} = ۲۵ = \frac{۸۵۰}{۳,۴۰۰} \times ۱۰۰ = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰ = \text{نرخ بیکاری}$$

ب) برای کاهش نرخ بیکاری از ۲۵ درصد به ۱۵ درصد باید میزان افراد بیکار (به میزان x واحد) کاهش پیدا کند، در نتیجه خواهیم داشت:

$$\frac{۸۵۰ - x}{۳,۴۰۰} \times ۱۰۰ = ۱۵ \Rightarrow \frac{۸۵۰ - x}{۳,۴۰۰} = \frac{۱۵}{۱۰۰}$$

$$\frac{۸۵۰ - x}{۳۴} = \frac{۱۵}{۱} \Rightarrow ۸۵۰ - x = ۱۵ \times ۳۴ \Rightarrow x = ۸۵۰ - ۵۱۰ = ۳۴۰$$

بنابراین با شاغل شدن ۳۴۰ نفر دیگر، نرخ بیکاری برابر با ۱۵ درصد می‌شود.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۱۵۳- گزینه «۴»

(اسان عالی‌نژاد)

با توجه به مفهوم فقر نسبی، می‌توان گفت که محاسبه تعداد افراد فقیر بسیار پیچیده و سخت و شاید ناممکن است. از این رو مفهوم دیگری تعریف می‌شود به نام «فقر مطلق» که مطابق با آن می‌توان معیاری را برای سنجش میزان فقر در نظر گرفت؛ به‌عنوان مثال، مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق‌اند و از تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۱ و ۸۹)

۱۵۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

محدوده شماره ۱ (مثلث بالای نقطه تعادلی) وضعیت مازاد عرضه (کمبود تقاضا) است. جایی که به علت دستمزد بالاتر از دستمزد تعادلی، نیروی کار بیشتری داوطلب و متقاضی کار هستند، اما کارفرمایان در این سطح از دستمزد حاضر به جذب و استخدام نیروی کار کمتری هستند و اما محدوده شماره ۲ (مثلث پایین نقطه تعادلی) نشانگر وضعیت کمبود عرضه (مازاد تقاضا) است؛ یعنی حالتی که به علت دستمزد پایین‌تر از دستمزد تعادلی، نیروی کار کمتری حاضر است قدم به بازار کار و فعالیت بگذارد، اما کارفرمایان تقاضای بیشتری برای جذب نیرو دارند. پس عده‌ای از کارفرمایان موفق به جذب نیروی کار نمی‌شوند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۵۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

کشور A در تولید برنج مزیت مطلق دارد. (این کالا را ارزان‌تر از سایر کشورها تولید می‌کند).

کشور C در تولید گندم مزیت مطلق دارد. (این کالا را ارزان‌تر از سایر کشورها تولید می‌کند).

بهتر است هر کشور در محصولی که مزیت دارد، تخصص و تمرکز یابد و سایر محصولات را از یکدیگر بگیرند. با این تقسیم کار، رفاه مردم دو کشور و مجموع تولیدات جهان افزایش می‌یابد.

بهتر است کشور A، برنج را در داخل تولید کند و گندم مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند.

ب) اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود اولاً از منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو ممکن استفاده نمی‌شود که به نوعی هدر رفت آن‌ها محسوب می‌شود؛ ثانیاً با تولید محصولات کمتر و بی‌کیفیت‌تر رفاه جامعه کاهش می‌یابد.

ج) جنگ‌ها و تحریم‌های اقتصادی قرن‌های اخیر و رفتار خودخواهانه برخی کشورها موجب شده است تا اقتصاددانان به اهمیت خودکفایی در برخی از تولیدات داخلی و عدم وابستگی برای تأمین آن‌ها از خارج تأکید کنند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

(مهری ضیائی)

۱۵۹- گزینه «۱»

- در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان قراردادی غیررسمی را امضا کردند که به نام قرارداد «گات»، مشهور شد.

- آمریکا، کانادا و مکزیک در سال ۱۹۹۲، پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا را امضا کردند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۵)

(آفرین سایبری)

۱۶۰- گزینه «۲»

- بیکاری فصلی: زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند. مثل بیکاری لب‌فروشان در تابستان (د)

- بیکاری ساختاری: بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. (ب)

- بیکاری دوره‌ای: در دوره رکود تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند. (الف)

- بیکاری اصطلاحی: شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. (ج)

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۸۷)

ملاحظه می‌شود که کشور B در تولید برنج و گندم نسبت به کشورهای A و C مزیت اقتصادی ندارد؛ یعنی هیچ‌یک از دو کالا را به صرفه تولید نمی‌کند. اقتصاددانان در این حالت از مفهوم مزیت نسبی استفاده می‌کنند: هر چند کشور B در برنج و گندم نسبت به دیگر کشورها مزیت مطلق ندارد اما در کشور خود گندم را ارزان‌تر از برنج تولید می‌کند و لذا در تولید گندم مزیت نسبی دارد. بنابراین باید در تولید گندم متمرکز شود و برنج مورد نیاز خود را از کشور A وارد کند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

(سارا شریفی)

۱۵۶- گزینه «۳»

گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند. گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادیشان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۵)

(مهری ضیائی)

۱۵۷- گزینه «۲»

وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، می‌تواند با استفاده از آن منابع غیرفعال کالا و خدمات زیادی تولید کند. همچنین در این وضعیت هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگری نیست.

با کاهش تولید و پدید آمدن رکود، کارگران کمتری هم مورد نیاز است و سرمایه کمتری مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ در چنین شرایطی اقتصاد دارای منابع بیکاری است که این منابع می‌توانست برای تولید کالا و خدمات از آن استفاده شود اما از آن‌ها برای تولید هیچ چیز استفاده نمی‌شود!

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۳ و ۸۵)

(مهری کاردران)

۱۵۸- گزینه «۴»

الف) صادرات کالاها به تولیدکنندگان اجازه می‌دهد تا محصولات خود را در بازارهای بزرگ‌تری به فروش برسانند و به منظور رقابت با تولیدکنندگان دیگر، به تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار شوند.

دفترچه پاسخ

**آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۳۰ آذر**

**تعداد کل سوالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه**

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ، حمیدرضا رحیم خانلو	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، هادی زمانیان، حمید گنجی، فرزاد شیرمحمدلی، مهبد باقری، مرجان جهان‌بانی، آرمان احمدی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه ۱

(ممبر اصفهانی)

واژه‌ی «توفیق» مدنظر است.

(هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه ۱

(ممبر اصفهانی)

ساخته: واقعه، پیشامد

(هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه ۲

(ممبر اصفهانی)

واژه‌ی «نیرنگ» در متن به پادشاهانی دارای فره‌ی ایزدی نسبت داده شده است. یعنی بار معنایی منفی ندارد، عامل دوری از خدا یا خیانت در قدرت نیست، ویژه‌ی افرادی است که قدرت سیاسی دارند.

(هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه ۳

(ممبر اصفهانی)

متن پس از بیان تقابل اندیشه‌های فلسفی سهروردی با غزالی، به ورود غزالی به اندیشه‌های سیاسی اشاره می‌کند و از آن نتیجه می‌گیرد که باید به کشف و بررسی اندیشه‌های سیاسی سهروردی پرداخت. در متن، به میزان سازگاری غزالی با نوشته‌های عین‌القضات همدانی یا تأثیرپذیری او از ابوالبرکات بغدادی اشاره نشده است، بلکه در قیاس با سهروردی، در مباحث مطرح‌شده، سهروردی بیشتر از غزالی با این دو تن سازگاری داشته است. همچنین متن از خلق الساعه نبودن نظریه‌ها نیز صحبت می‌کند.

(هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه ۱

(ممبر اصفهانی)

این که سلیمان در انتهای عمر به بت‌پرستی روی آورده است، انسان کامل بودن نماینده‌ی خدا را در میان مردم، نقض می‌کند. در انگاره‌های متن، به این شخصیت‌ها و رفتارهای پیامبران با عبارت «نبوت اسرائیلی» اشاره شده است.

(هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه ۳

(ممبر اصفهانی)

انگاره‌ی شماره‌ی سه، نیرنگ پادشاهی چون فریدون را مطرح کرده است. در گزینه‌ی «۳» نیز نیرنگ او و تبدیلیش به اژدها آشکار است.

(هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه ۳

(ممبر اصفهانی)

عبارت «لُحْجَةُ قَبْلِ الْخَلْقِ وَ مَعَ الْخَلْقِ وَ بَعْدَ الْخَلْقِ» یعنی حجت الهی قبل از خلق است و با خلق است و بعد از خلق است. یعنی عالم وجود از حجت خداوندی تهی نمی‌ماند.

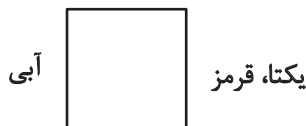
(هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه ۴

(ممبر کنبی)

یکتا قرمز پوشیده است و آنان که زرد و سبز پوشیده‌اند روبه‌روی همند، پس آن که روبه‌روی یکتا نشسته است آبی پوشیده است. همچنین می‌دانیم پرنیان و پرستو روبه‌روی هم نیستند، پس این دو نمی‌توانند در جایگاه‌های «سبز و زرد» بنشینند، یکی از آن‌ها حتماً در جایگاه روبه‌روی یکتاست و آبی پوشیده است. پس «ترمه» قطعاً آبی پوشیده است.

سبز

زرد

(منطقی و ریاضی)

۲۵۹- گزینه ۴

(ممبر کنبی)

می‌دانیم یکتا قرمز پوشیده است و چون آبی و زرد روبه‌روی یکدیگرند، یکتا قطعاً روبه‌روی شخصی است که سبز پوشیده است. همچنین می‌دانیم آنان که قهوه و جای انتخاب کرده‌اند کنار همند. پس اگر آن‌که سبز پوشیده است قهوه سفارش داده باشد، یکتا قطعاً جای سفارش نداده است.

سبز، قهوه

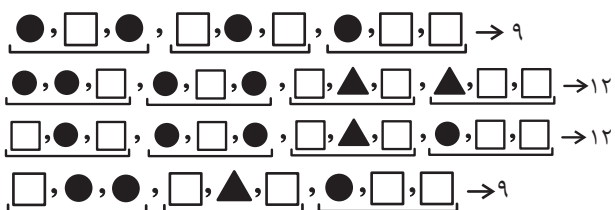
یکتا، قرمز

(هوش منطقی و ریاضی)

۲۶۰- گزینه ۳

(غریز شیره‌مدرلی)

بدترین حالت‌ها را در نظر می‌گیریم و چند حالت را می‌آزماییم:

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۳»

(فاطمه، اسخ)

ابتدا نسبت‌ها را یکی می‌کنیم:

$$\frac{\text{الف}}{\text{ب}} = \frac{۳}{۵} = \frac{۱۲}{۲۰}, \frac{\text{ج}}{\text{د}} = \frac{۴}{۵} = \frac{۱۲}{۱۵}$$

حال تناسب می‌بندیم:

ماده	نسبت	حجم
الف	۱۲	؟
ب	۲۰	
ج	۱۲	
د	۱۵	
مجموع	۵۹	۶۰۰

$$? = \frac{۶۰۰}{۵۹} \times ۱۲ \approx ۱۲۲$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۲- گزینه «۲»

(ممیر اصفهانی)

جدول بالا را به‌طور خلاصه می‌توان به شکل زیر نمایش داد که در آن X میزان ماده «د» است که به محلول اضافه شده است.

ماده	نسبت اولیه	حجم اولیه
د	۱۵	؟
دیگر مواد	۴۴	
مجموع	۵۹	۶۰۰

$$\Rightarrow ? = \frac{۶۰۰}{۵۹} \times ۱۵ = ۱۵۲, \frac{\text{حجم جدید ماده «د»}}{\text{حجم کل}} = \frac{۱۵۲ + X}{۶۰۰ + X} = \frac{۱}{۲}$$

$$\Rightarrow 2 \times (X + 152) = X + 600 \Rightarrow X = 600 - 304 = 296$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۳- گزینه «۴»

(ممیر کنش)

سن کنونی پدر بزرگ را X، سن نوۀ بزرگ‌تر را Y و سن نوۀ کوچک‌تر را Z می‌گیریم، از طرفی داریم:

$$\begin{cases} (X-3) = 23(Y-3) \Rightarrow X = 23Y - 66 \\ (X+3) = 15(Z+3) \Rightarrow X = 15Z + 42 \end{cases} \Rightarrow 23Y - 66 = 15Z + 42$$

$$\Rightarrow 23Y = 15Z + 108$$

و از طرف دیگر می‌دانیم $Y = 3Z$ است. پس:

$$23 \times 3Z = 15Z + 108 \Rightarrow 54Z = 108 \Rightarrow Z = 2$$

$$\Rightarrow Y = 3 \times 2 = 6, Y - Z = 4$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۴- گزینه «۳»

(کتاب استعدادتعلیمی هوش کلایمی)

با ۴۸ ساعت کار، $\frac{۱}{۴}$ کار انجام شده است:

$$۸ \times ۶ = ۴۸$$

پس برای $\frac{۳}{۴}$ باقی‌مانده کار، ۱۴۴ نفر ساعت کار لازم است:

$$۳ \times ۴۸ = ۱۴۴$$

پس اگر دوازده کارگر هر کدام دوازده ساعت کار کنند، کار به اتمام می‌رسد:

$$۱۴۴ \div ۱۲ = ۱۲$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۵- گزینه «۳»

(آرمان احمدی)

در هر سطر از چپ، اعداد ستون اول و ستون دوم در هم ضرب می‌شوند و حاصل ضرب با عدد ستون دوم جمع می‌شود و حاصل نهایی در دو ستون سوم و چهارم قرار می‌گیرد.

$$(7 \times 9) + 9 = 63 + 9 = 72$$

$$(4 \times 8) + 8 = 32 + 8 = 40$$

$$(5 \times 7) + 7 = 35 + 7 = 42$$

$$(7 \times 6) + 6 = 42 + 6 = 48$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۶- گزینه «۳»

(فاطمه، اسخ)

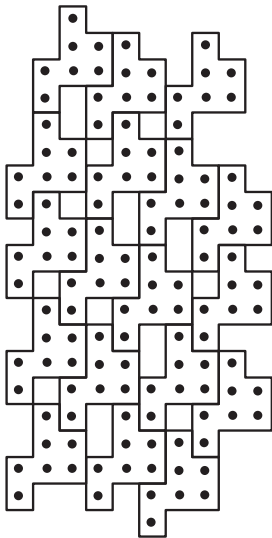
شکل صورت سؤال با ۹۰ درجه چرخش پادساعتگرد به شکل گزینه «۳» تبدیل می‌شود.

(هوش غیرکلایمی)

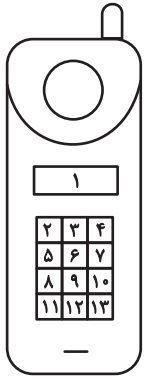
۲۶۷- گزینه «۳»

(هاری زمانیان)

الگوی مدنظر:

(هوش غیرکلایمی)

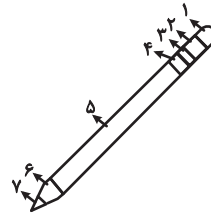
(هوش غیرکلامی)

(معبد باقری)

۲۶۸- گزینه «۴»

دو طرح رنگی در دو جهت مختلف در قسمت‌های مختلف شکل شبیه به مداد الگوی صورت سؤال در حرکت است. طرحی که در شکل نخست در جایگاه شماره «۲» است، در شکل‌های بعدی در جایگاه‌های ۳، ۴ و ۵ قرار گرفته است پس در پاسخ در جایگاه ۶ خواهد بود و طرحی که در شکل نخست در جایگاه ۶ است، در شکل‌های بعدی در جایگاه‌های ۵، ۴ و ۳ است پس در پاسخ در جایگاه ۲ خواهد بود.

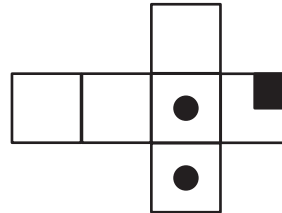
(هوش غیرکلامی)

(مریان پنهانی)

۲۶۹- گزینه «۴»

از سه وجه زیر، مکعبی به نمای صورت سؤال ساخته می‌شود و اهمیتی ندارد که وجه‌های دیگر چه باشند.

(هوش غیرکلامی)

(هاری زمانیان)

۲۷۰- گزینه «۴»

در شکل سیزده مستطیل سفید هست. دقت کنید مربع نیز نوعی مستطیل است. حال دیگر مستطیل‌ها را می‌شماریم:

$$(۲, ۳), (۳, ۴), (۲, ۳, ۴) \Rightarrow ۴ \times ۳ = ۱۲$$

در هر دو ردیف مجاور، ۳ مستطیل دیگر هست و سه ردیف مجاور داریم، مثال:

$$(۲, ۳, ۵, ۶), (۳, ۴, ۶, ۷), (۲, ۳, ۴, ۵, ۶, ۷)$$

$$۳ \times ۳ = ۹$$

در هر سه ردیف مجاور هم ۳ مستطیل دیگر داریم و در مجموع دوتا از این دسته‌ها داریم.

$$۳ \times ۲ = ۶$$

در هر چهار ردیف هم ۳ مستطیل دیگر داریم.

همچنین ستون‌ها را نیز باید بشماریم. اما ستون‌های مجاور را نیازی نیست حساب کنیم، چرا که آن‌ها را از پیش شمرده‌ایم. در هر ستون تکی، ۶ مستطیل هست و چهار ستون تکی داریم، مثال:

$$(۲, ۵), (۵, ۸), (۸, ۱۱), (۲, ۵, ۸), (۵, ۸, ۱۱), (۲, ۵, ۸, ۱۱)$$

$$۳ \times ۶ = ۱۸$$

و مجموع تعداد کل مستطیل‌ها:

$$۱۳ + ۱۲ + ۹ + ۶ + ۳ + ۱۸ = ۶۱$$